

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı

**ULUSLARARASI TİCARETTE ÖDEME ARACI OLAN AKREDİTİF VE
BANKA UYGULAMALARI**

Yüksek Lisans Tezi

Gökalp TOPAL

Sivas
Ocak 2021

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı

**ULUSLARARASI TİCARETTE ÖDEME ARACI OLAN AKREDİTİF VE
BANKA UYGULAMALARI**

Yüksek Lisans Tezi

Gökalp TOPAL

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Çağatay KARAKÖY

Sivas
Ocak 2021

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dâhil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

12.01.2021

Gökalp TOPAL

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	xi
GİRİŞ	1
Problem Durumu	2
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi	2
Tanımlar	2
BİRİNCİ BÖLÜM.....	5
1. ULUSLARARASI TİCARET	5
1.1. İktisat Kavramı	5
1.2. Uluslararası İktisat.....	5
1.3. Dış Ticaret	6
1.3.1. İhracat.....	7
1.3.2. İthalat.....	8
1.4. Uluslararası Ticaret	9
1.4.1. Uluslararası Ticaret Teorileri	9
1.4.1.1. Merkantilistler	10
1.4.1.2. Fizyokratlar.....	10
1.4.1.3. Klasikler ve Mutlak Üstünlükler Kuramı	11
1.4.1.4. Karşılaştırmalı Üstünlükler Kuramı	11
1.4.1.5. Faktör Zenginliği Teorisi.....	11
1.4.1.6. Yeni Uluslararası Ticaret Teorileri.....	12
1.5. Uluslararası Ticaretin Taraflar ve Ülkeler Açısından Etkileri	12
1.6. Uluslararası Ticarete Ödeme Şekilleri	13
1.6.1. Peşin Ödeme.....	13
1.6.2. Mal Mukabili Ödeme	15
1.6.3. Vesaik Mukabili Ödeme.....	17

İKİNCİ BÖLÜM	23
2. AKREDİTİF VE AKREDİTİF İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER	23
2.1. Akreditifin Tanımı, Gelişimi ve Akreditifli Ödeme	23
2.1.1. Akreditifin Tanımı ve Gelişim Süreci	23
2.1.2. Akreditifli Ödeme.....	25
2.2. Akreditifin Fonksiyonları	27
2.2.1. Güvence (Teminat) Fonksiyonu	27
2.2.2. Ödeme Fonksiyonu.....	28
2.2.3. Kredi Fonksiyonu	28
2.3. Akreditifin Hukuki Niteliği	30
2.4. Akreditif Tarafları.....	30
2.4.1. Akreditif Amiri / İthalatçı.....	31
2.4.2. Amir Banka / İthalatçı Bankası	31
2.4.3. İhbar Bankası.....	32
2.4.4. Lehtar / İhracatçı.....	33
2.4.5. Teyit Bankası.....	33
2.4.6. Rambursman Bankası.....	35
2.4.7. Görevli Banka.....	35
2.5. Akreditif Türleri	36
2.5.1. Dönülebilen (Kabilirücu) Akreditif	36
2.5.2. Dönülemez (Gayrikabilirücu) Akreditif	36
2.5.3. Teyitsiz Akreditif.....	37
2.5.4. Teyitli Akreditif.....	37
2.5.5. Rotatif Akreditif (Yenilenebilen Akreditif).....	38
2.5.6. Devredilebilir Akreditif	38
2.5.7. Vadeli Akreditif.....	39
2.5.8. Görüldüğünde Ödemeli Akreditif.....	39
2.5.9. Kırmızı Şartlı Akreditif	40
2.5.10. Yeşil Şartlı Akreditif	40
2.5.11. Karışık Ödemeli Akreditif.....	40
2.6. Akreditifte Rambursman	41
2.7. Akreditifte Rezerv	42

2.8. Akreditif İşlemlerinde Kullanılan Belgeler	44
2.8.1. Poliçe	44
2.8.2. Ticari Fatura	46
2.8.3. Taşıma Belgeleri	46
2.8.3.1. Deniz Konşimentosu	50
2.8.3.2. Karayolu Taşıma Belgesi	50
2.8.3.3. Havayolu Konşimentosu	51
2.8.3.4. Charter Party Konşimento	51
2.8.3.5. Demiryolu Taşıma Belgesi	51
2.8.4. Sigorta Belgeleri.....	52
2.8.4.1. Sigorta Poliçesi.....	52
2.8.4.2. Sigorta Belgesi.....	53
2.8.4.3. Kuvertür Notları	53
2.8.5. İhracatçı Bildirisi.....	53
2.8.6. İhracatçı Sertifikası	54
2.8.7. Paketleme Listesi.....	54
2.8.8. Menşe Şahadetnamesi	54
2.8.10. A.TR Dolaşım Belgesi	55
2.8.11. Deniz Taşımacılığı Sigorta Sertifikası.....	55
2.8.12. Analiz Sertifikası.....	56
2.8.13. Gıda Sağlık Sertifikası	56
2.9. UCP 600 Kuralları.....	56
2.9.1. UCP 600'ün Tanımı	56
2.9.2. UCP 600'ün Özeti	65
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	67
3. AKREDİTİF UYGULAMASI	67
3.9.1. Akreditif Açılış Formu	68
3.9.2. İhracatçı Firma Akreditif Banka Dilekçesi	69
3.9.3. Proforma Fatura.....	70
3.9.4. İhraç Edilecek Mal Listesi.....	71
3.9.5. Gümrük Beyannamesi	74
3.9.6. Taşıma Belgesi	76

3.9.7. Konşimento (Bili of Lading)	77
3.9.8. Sigorta Poliçesi	80
3.9.9. Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)	81
3.9.10. İthalatçı Firma Kabul Beyanı	83
3.9.11. Draft.....	84
3.12. Nakliye Acentesi Sertifikası (Agent Certificate).....	85
SONUÇ	87
KAYNAKLAR.....	91
ÖZGEÇMİŞ	97

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Son 10 Yıl Dünya İhracatı İstatistikleri 2010-2019 – (Milyon Dolar).....	8
Tablo 2. Son 10 Yıl Dünya İthalatı İstatistikleri 2010-2019 – (Milyon Dolar)	9
Tablo 3. Rezerv Oluşturabilecek Konular	43

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Peşin Ödeme Şekline Örnek	15
Şekil 2. Mal Mukabili Ödeme Şekline Örnek.....	17
Şekil 3. Vesaik Mukabili Ödeme Şekline Örnek	19
Şekil 4. Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme Şekline Örnek 22	
Şekil 5. Akreditif Açılış Formu Örneği	68
Şekil 6. İhracatçı Firma Akreditif Banka Dilekçesi Örneği.....	69
Şekil 7. Proforma Fatura Örneği.....	70
Şekil 8. İhraç Edilecek Mal Listesi Belgesi Örneği.....	73
Şekil 9. Gümrük Beyannamesi Örneği	75
Şekil 10. Taşıma Belgesi Örneği	76
Şekil 11. Konşimento Belgesi Örneği.....	78
Şekil 12. Sigorta Poliçesi Örneği.....	80
Şekil 13. Menşe Şahadetnamesi.....	81
Şekil 14. İthalatçı Firma Kabul Beyanı	83
Şekil 15. Draft.....	84
Şekil 16. Nakliye Acentesi Sertifikası	85

ÖZET

Dış ticaret, bağımsız ülkeler arasında gerçekleştirilen ithalat ve ihracat hareketlerinin tümüdür. Dış ticarete tarafların benimsemiş olduğu çeşitli ödeme yöntemleri mevcuttur. Ancak ödeme yöntemlerinin içinde bankanın ödeme taahhüdü içermesi nedeniyle her iki tarafın risklerini en alt seviyeye indiren akreditif, diğer yöntemlere kıyasla daha fazla tercih edilmektedir.

Akreditif, ihraç edilen malların bedellerinin ödenmesi konusunda belirli şartların yerine getirilmesinden sonra ödemenin yapılacağına ilişkin bir çeşit teminattır. Akreditif işleminde, akreditifin türüne ve özelliğine göre belgeler kullanılır.

Akreditif uzmanlık gerektiren bir uluslararası ödeme metodudur. Taraflar yeterli bilgi ve donanımına sahip olmadığı takdirde; akreditif ihracatçı için herhangi bir ödeme garantisi sağlayamamakta, ithalatçı için ise, malın temininde ve kalitesinde beklenen güvenceyi sağlayamamaktadır. Rezerv uygulamaları ise akreditif enstrümanının geleceğine gölge düşürmektedir.

Bu çalışmada, akreditifler ve kullanılan belgeler, rezerv konuları, UCP 600 kapsamında ayrıntılı olarak ele alınmıştır. UCP 600 içerdiği konular, maddeler halinde ele alınmıştır.

Bu çalışmada akreditif ödeme yöntemi, akreditifin tarafları, türleri, hukuki niteliği, akreditifte kullanılan belgelere yer verilerek, akreditif ödeme türü ile ilgili tüm konular açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dış Ticaret, Ödeme Yöntemleri, Akreditif, UCP600

ABSTRACT

Foreign trade is all the import and export activities between different countries. There are various payment methods adopted by the parties in foreign trade. However, the letter of credit, which minimizes the risks of both parties, is preferred more than other methods, as it includes a commitment to pay among the payment methods.

Letter of credit is a kind of guarantee that the payment will be made after certain conditions regarding the payment of the exported goods are met. In the letter of credit transaction, documents are used according to the type and nature of the letter of credit.

Letter of credit is an international payment method that requires expertise. If the parties do not have sufficient information and equipment, the letter of credit cannot provide any payment guarantee for the exporter and the expected assurance in the supply and quality of the goods cannot be provided for the importer. On the other hand, reserve practices, cast a shadow on the future of the letter of credit method.

In this study, letters of credit and used documents, reserve issues are discussed in detail within the scope of UCP 600. The topics covered by UCP 600 are discussed by topics.

In this study, all issues related to the letter of credit payment type are explained by including the letter of credit payment method, the parties of the letter of credit, its types, its legal nature, and the documents used in the letter of credit.

Keywords: Foreign Trade, Payment Methods, Letter of Credit, UCP 600

GİRİŞ

Uluslararası emtia ticareti uluslararası ödemelerin en büyük bölümünü teşkil etmektedir. Uluslararası ticarete satılan malların bedelleri konvertibl dövizlerle ödenir. Ödemeler uluslararası işlem yapan bankalar aracılığı ile yapılır. Mal bedelinin ödenmesini sağlayan çeşitli uluslararası ödeme şekilleri vardır. Mal bedelinin hangi ödeme şekline göre ödeneceği taraflar arasında yapılacak pazarlık ve varılacak anlaşma sonucunda belli olur (Çınar 2004: 167).

Akreditif, uluslararası işlemlerde kısaca (L/C-Letter of Credit olarak adlandırılmaktadır); İhraç edilen malların bedellerinin ödenmesi konusunda belirli şartların yerine getirilmesinden sonra ödemenin yapılacağına ilişkin bir çeşit teminattır.

Genellikle mal bedeli ödemesinin sevkiyattan sonra yapılması tercih edilir. Ancak sipariş edilen malın üretilmesi için gerekli finansmanın oluşturulması eğer sözleşme hükümleri içinde yer alıyorsa mal bedelinin bir kısmı veya tamamı satıcıya peşin ödenir. Bu durumda satıcıya güvenilmesi veya garanti sağlanması gerekir (Çınar 2004: 167).

Satıcının mallar sevk edilir edilmez ödemenin yapılacağından emin olmak istemesine karşı alıcı da, satış sözleşmesinde kararlaştırılan nitelikteki malın belirlenen yerden süresi içinde sevk edilmesi ve malın gümrüklerden çekilebilmesi için belirli vesaikin gerekli süre içinde ibraz edilmesi halinde satıcıya ödemenin yapılmasını arzular.

Yukarıda ki paragraflarda açıkladığımız üzere, akreditif sürecinin etkin işletilmesi uluslararası ticaretin başarısında önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Akreditif sürecinin bu önemine karşın ülkemizde ihracatın uygulanmasında karşılaşılan sorunlardan bir tanesi de ihracat bedellerinin zamanında tahsil edilememesidir. Bu yüzden ihracatta kullanılan ödeme şekillerinin bilinmesi ve bu ödeme şekilleri ile ilgili fayda ve risklerin bilinmesi ihracatın performansının artırılmasında büyük öneme haizdir. Bu önemden yola çıkılarak gerçekleştireceğimiz bu çalışmanın amacı, ihracat sürecinin gelişmesinde son derece önemli bankalar arası bir ödeme yöntemi olarak karşımıza çıkan akreditif işleminin açıklanmasıdır.

Problem Durumu

Dış ticaret ödeme yöntemlerinden akreditif sürecinin etkin kullanılıp kullanılmaması durumu, uluslararası pazarda ihracatı ve dış ticaret sürecini olumlu ve/veya olumsuz etkilemektedir. Bu doğrultuda çalışmanın problem cümlesi “uluslararası ticarete ödeme aracı olan akreditif nedir?” sorusuna cevap aramaktır.

Araştırmanın Amacı

Uluslararası ticaret, 1980’li yıllardan beri ülkemizde hızla gelişmekte, Türk mal ve hizmetlerinin dış pazarda payı artmaktadır. Küreselleşmiş dünya da dış pazardaki rekabetin hızla büyüdüğü ve bunun ithalat ve ihracat yapan firmalar açısından önemi bilinmektedir.

Uluslararası ticarete pazar payını genişletmek ve rekabetten korunmak için ithalat ve ihracat firmaları açısından en önemli nokta doğru ödeme yönteminin belirlenmesidir. Taraflar arasında güvene dayalı, riskleri ve sorumlulukları eşit ölçüde dağıtan en güvenilir ödeme yöntemi akreditifli ödemedir.

Akreditif en güvenilir ödeme yöntemi olarak kullanılsa da uygulamada sorunlarla karşılaşmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, akreditifi tüm yönleriyle değerlendirmektir.

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, ihracat sürecinin başarısında önemli bir bankacılık işlemi olan ve yaygın bir uluslararası ödeme şekli olarak uygulamada karşımıza çıkan akreditif yönteminin incelenmesi, uluslararası ticaret yapan firmalara sunulması açısından önemlidir. Bu doğrultuda çalışmada, ihracat performansında önemli bir rol oynayan akreditif yönteminin uygulanmasında firmaların konu hakkında bilgi sahibi olması açısından katkı sağlanmaya çalışılacaktır.

Tanımlar

Uluslararası Ticarete Bankalararası Ödeme Yöntemlerinden Akreditif adı altında yapılan tez önerisinde açıklanması gerekli görülen tanımlar aşağıda belirtilmektedir.

Akreditif: İthalatçının talimatına istinaden, ithalatçının bankasının, belirli bir vade içerisinde, ithalatçı tarafından ayrıntıları belirtilmiş ve ihracatçı tarafından düzenlenmiş vesaik karşılığında, ihracatçıya ithalatın bedeli kadar ödeme yapacağını, ihracatçı tarafından düzenlenen poliçeleri kabul veya iştirâ edeceğini ihracatçıya karşı yazılı olarak taahhüt etmesidir (Pekcan ve Üçdal,1992:19).

Vesaik: Bankacılık işlemlerinde, fatura, konşimento gibi belgelerin genel adıdır.

İştirâ: Satın alma hakkıdır. Hak sahibine istediği zaman bir şeyin malikinden, o şeyin mülkiyetinin kendisine kararlaştırılan bedel karşılığında devrini isteme yetkisini veren haktır.

Rambursman: Bedeli ödenmesi şartı ile teslim edilen malın bedelinin yatırılması işlemidir.

İhbar Bankası: Amir bankadan aldığı akreditif mesajını akreditif lehdarına ileten bankadır. İhracatçının bankasıdır.

Teyit Bankası: Amir banka ile birlikte akreditifte ödeme sorumluluğunu taşıyan ikinci bankadır.

Lehdar: Çek, bono, poliçe gibi ticari senetlerde, bu senetlerden yararlanabilecek yani senet üzerinde adı yazılı olan kişidir. Hamiline veya emrine yazılı senetlerde ise lehdar, senedi elinde bulunduran ya da emrinde tutan kişidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ULUSLARARASI TİCARET

İnsanlığın çoğalıp dünya üzerine dağılmasıyla önceleri kavimler, gruplar veya yakın bölgeler arasında yapılan mal alışverişi ülkelerin oluşmasıyla sınır ötesine taşmış, üretilen mallar ve sahip olunan zenginlikler karşılıklı değiştirilmeye ve paylaşılmaya başlanmıştır. Dünya kaynaklarının dünya coğrafyası üzerinde farklı şekilde dağılmış olması dünya üzerinde var olan ülkelerin aralarında ticaret yapmalarını zorunlu kılmaktadır. Ülkelerin birbirleriyle ticaret yapmaları insanların ihtiyaçlarını en uygun fiyattan ve kaliteli ürünlerle giderme güdüsünden kaynaklanmaktadır (Melemen 2016: 93)

1.1. İktisat Kavramı

İktisat kelimesinin kökeni Arapça "Kasd" kelimesinden gelmekte olup Türkçe karşılığı "aşırılıktan kaçınma, tutumlu" olmaktır. Yaygın bir deyimle "çok kazananın değil iktisat edenin daha zengin olacağı" iktisat kelimesini daha iyi anlatmaktadır. İktisat kelimesi son yıllarda ekonomi kelimesiyle eşdeğer anlamda da kullanılmaktadır. Ekonomi kelimesi ise Yunanca oki-nomos (ev-yönetimi) kelimesinden gelmektedir.

İktisat yalnızca maddi ihtiyaçları karşılamaya ve maddi refahı artırmaya yönelik çabalarla ilgilenir. Maddi ihtiyaçların bir bölümü yeme, içme, giyinme ve barınma gibi biyolojik ihtiyaçlardır. İhtiyaç aslında psikolojik bir kavramdır ve karşılandığında haz, fayda veya zevk veren, karşılanmadığında ise elem, üzüntü veya ızdırap doğuran bir duygu biçiminde tanımlanabilir (Seyidoğlu 2006: 33).

1.2. Uluslararası İktisat

Dünya üzerinde var olan bağımsız ülkeler arasında yapılan ve ekonomik özellik taşıyan her türlü ilgi, olay, ilişki ve gelişmelerin incelenmesini konu alan genel iktisat bilimidir. Ülkelerin uluslararası iktisat yapmadan ekonomik varlıklarını sürdürmeleri veya belirli ticari ilişkilerle kendilerini kısıtlamaları mümkün değildir. Uluslararası iktisat genel iktisat teorisine göre bazı farklılıklar içermektedir.

"Genel İktisat Teorisi" kapalı bir ekonominin sorunlarıyla uğraşırken uluslararası iktisat iki ya da daha fazla ülke ekonomilerinin sorunları üzerinde yoğunlaşır. Ayrıca genel iktisat teorisinde olduğu gibi aynı problemlere açıklık getirir, ama onları uluslararası platformda ele alır, inceler ve tartışır. Uluslararası iktisat kapalı bir ekonomiye göre daha global olup sınırların dünya ekonomisi belirler (Tunç 2004: 152). Uluslararası iktisat ülkeler arasındaki her türlü ekonomik ilişkileri içermektedir. Bu ilişkiler; dış ticaret, finans, hibeler, ticaret anlaşmaları, sermaye hareketleri, yatırımlar ve bir ülkenin diğerine uyguladığı ambargo ve ticaret tavizleridir. Uluslararası iktisat, belirli teoriler ışığında olması gerekeni, ideal olanı hedefler. Uygulamada bazı farklılıklar olabilir.

1.3. Dış Ticaret

Ticaret, üretilmiş olan mal ve hizmetlerin belli bir bedel karşılığı tüketiciye ulaştırılmasına kadar yapılan faaliyetlerin tümü olarak tanımlanabilir (Homak 2011: 1; Gündoğdu 2016: 3). Ticaret, iç ve dış ticaret şeklinde ikiye ayrılmaktadır. İç ticaret, ulusal sınırlar dahilinde yapılan mal ve sermaye akışını konu almaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2011a: 3-4). Dış ticaret, daha çok mal alım-satımı şeklinde olan, ancak hizmet alım-satımı (sigortacılık, taşımacılık vb.) şeklinde de olabilen, iki veya daha fazla ülke arasında gerçekleşen bir alışveriştir (Aktaş 2017: 3). Bir başka ifadeyle farklı ülkelerde yaşayan, faaliyet gösteren, çalışan veya farklı devletlerin vatandaşı olan gerçek ve tüzel kişiler arasındaki mal ve hizmet değişimi dış ticaret olarak tanımlanabilir (Şanlı, 2005: 3); bu tanım ülkelerin sosyo-ekonomik olarak kendi kendilerine yetmemesinden ve ihtiyaç fazlası üretimlerin değerlendirilmek istenmesinden kaynaklanmaktadır (Şanlı, Ekşi 2005: 3).

Dış ticareti doğuran diğer bir neden ülkelerin üretim maliyetlerinin farklı olmasıdır, diğer bir sebepten de ülkelerin ürettikleri malların birbirinden farklı olmasıdır (Gündoğdu 2016: 3-4). Böylece ülkeler ucuza ürettikleri malları satmayı, pahalıya ürettikleri malı ise satın almayı tercih edebilirler. Ayrıca benzer şekilde ülkeler fazla ürettikleri malları satıp, ihtiyaç duydukları malları ise satın almayı isterler (Kınık 2018: 13-14). Bu bakımdan dış ticaret, ülkelerin bazı malların üretiminde uzmanlaşmasına olanak vermekte, bu da söz konusu mal hakkındaki bilgi birikimini artırarak yeniliklerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Ayrıca dış ticaret,

Üretim kaynakları, işgücü ve zamanın etkin kullanımına imkn vermekte ve ülkelerin ölçek ekonomilerinden yararlanmalarını da sağlamaktadır (Gündoğdu 2016: 3-4; Kınık 2018: 13).

Ülkelerin gelişmişlik ve uzmanlık seviyelerindeki farklılıklar sayesinde uluslararası ticaretin önemini artırması, zaman içinde ihtiyaçların daha kaliteli, daha hızlı ve daha ucuz yoldan karşılanmasını sağlamaktadır (Ezel 2013: 4). Dış ticaretin artışı, verimlilikte artışa sebep olurken, ihracat ürünlerinin üretimindeki uzmanlaşma genel beceri düzeyinin yükselmesine yol açmaktadır (Gündoğdu 2016: 3-4).

Dış ticaret, ihracat ve ithalat olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşebilir. Aşağıdaki alt başlıklarda ihracat ve ithalat kısaca açıklanacaktır.

1.3.1. İhracat

En bilinen tanımıyla ihracat, ülkede üretilen mal ve hizmetlerin diğer ülkelere satılmasıdır (Hançerlioğlu 1993: 63). Diğer bir ifadeyle; kazanç elde etmek amacıyla bir firmanın uluslararası alanda satış faaliyetinde bulunmasıdır (Gündoğdu 2016: 4). Hukuki anlamda ihracat, bir malın mevzuata uygun bir şekilde Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasıdır (İhracat Yönetmeliği, m. 4/1-d). Öte yandan vergi numarasına sahip olan her gerçek veya tüzel kişiler ihracat yapabilmektedir (İhracat Yönetmeliği, m. 4/1-e).

İhracat, milli geliri artırarak kalkınmayı olumlu etkilemekte ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin gerçekleşmesinde önemli bir rol üstlenmektedir. Ayrıca ihracatta meydana gelen artış döviz kurlarının düşmesi yönünde etkide bulunmakta; bu nedenle ülkeler, ihracatı artırıcı politika ve çalışmalara önem vermektedirler (Kaya, Turguttopbaş, 2012: 3).

Tablo 1’de son 10 yıl dünya ihracatı istatistikleri (2010-2019) verilmiştir. Tabloda en çok ihracat hacmi olan ilk on ülke ve Türkiye’nin ihracat rakamları sunulmuştur. Türkiye dünya genelinde en çok ihracat yapan 32. lke olarak kendine yer bulmuştur.

Tablo 1. Son 10 Yıl Dünya İhracatı İstatistikleri 2010-2019 – (Milyon Dolar)

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
Sıra	TOPLAM DÜNYA İHRACATI	15.306.4 75	18.341.6 21	18.517.1 77	18.966.1 73	19.007.1 58	16.555.6 39	16.043.1 40	17.737.5 85	19.468.0 57	18.888.7 14	178.831.7 39
1	ABD	1.278.49 5	1.482.50 8	1.545.70 3	1.579.59 3	1.620.53 2	1.502.57 2	1.451.01 1	1.546.27 3	1.663.98 2	1.645.62 5	15.316.29 4
2	Çin	1.577.75 4	1.898.38 1	2.048.71 4	2.209.00 5	2.342.29 3	2.273.46 8	2.097.63 2	2.263.34 6	2.486.69 5	2.499.02 9	21.696.31 7
3	Almanya	1.258.92 4	1.473.98 5	1.401.11 3	1.445.06 7	1.494.21 4	1.326.20 6	1.334.35 5	1.448.19 1	1.560.53 9	1.489.15 8	14.231.75 2
4	Japonya	769.774	823.184	798.568	715.097	690.203	624.921	645.052	698.329	738.143	705.528	7.208.799
5	Hollanda	574.251	667.101	655.374	671.556	672.410	570.442	570.607	652.066	726.698	709.229	6.469.734
6	Fransa	523.767	596.473	568.708	580.963	581.393	506.264	501.179	535.188	581.774	569.732	5.545.441
7	Güney Kore	466.384	555.214	547.870	559.632	573.091	526.757	495.426	573.694	604.860	542.233	5.445.161
8	Hong Kong	400.692	455.573	492.907	535.546	524.130	510.486	516.635	549.865	568.456	534.887	5.089.177
9	İtalya	447.301	523.258	501.306	518.268	529.797	456.990	461.737	507.419	549.527	532.663	5.028.266
10	Birleşik Krallık	420.182	510.380	478.780	546.755	510.789	465.850	410.856	440.997	486.439	468.817	4.739.845
32	Türkiye	113.883	134.907	152.462	161.481	166.505	150.982	149.247	164.495	177.169	180.836	1.551.967

Kaynak: <https://ticaret.gov.tr/istatistikler/dis-ticaret-istatistikleri/ulkelere-gore-dunya-ticareti-2005-2019>

1.3.2. İthalat

İthalat; yurt dışında üretilen malların mevzuata uygun şekilde yurda sokulması ve bedelinin ödenmesi işlemlerinin bütünü olarak tanımlanmaktadır (Aktaş, 2017: 94). Vergi numarasına sahip olan her gerçek ve tüzel kişi ithalat yapabilmektedir (İthalat Yönetmeliği, m. 4/1-e). İthalat, ülkeden döviz çıkışına neden olması ve yabancı malların yerli üretime tercih edilmesi nedeniyle her zaman arzu edilen bir durum değildir (Kaya, Turguttopbaş 2012: 8).

Bir malın ithal edilmek yerine ülke içerisinde temin edilmesi; üretimin artması, malı üreten firmaların büyümesi, bu firmaların daha çok işçi çalıştırması, işsizliğin azalması, dolayısıyla ülke ekonomisinin büyümesi sonuçlarını doğuracak, büyüyen ekonomide kişi başına düşen milli gelir ve refah düzeyi artacaktır. Bu sebeple ülkeler, ithalatı zorlaştırmak ve ihracatı teşvik etmek amacıyla, ithalata kota koyulması, ithalat vergilerinin artırılması, ihracatın devlet yardımlarıyla teşvik edilmesi gibi tedbirlere başvururlar. Ancak bazı durumlarda, ülkenin iklim koşulları nedeniyle veya gelişmişlik düzeyinden dolayı, ülke içerisinde üretimi mümkün olmayan ürünlerin ithal edilmesi gerekebilir (Kaya ve Turguttopbaş, 2012: 10).

Tablo 2. Son 10 Yıl Dünya İthalatı İstatistikleri 2010-2019 – (Milyon Dolar)

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Toplam
Sıra	TOPLAM DÜNYA İHRACA TI	15.435.926	18.432.515	18.654.495	18.963.979	19.055.319	16.722.233	16.197.870	17.975.243	19.812.335	19.237.599	180.487.514
1	ABD	1.969.184	2.266.024	2.336.524	2.329.060	2.412.547	2.315.301	2.250.154	2.408.476	2.614.221	2.568.407	23.469.898
2	Çin	1.396.247	1.743.484	1.818.405	1.949.990	1.959.233	1.679.566	1.587.925	1.843.792	2.135.748	2.077.097	18.191.487
3	Almanya	1.054.814	1.254.869	1.154.852	1.181.233	1.207.193	1.051.132	1.055.326	1.162.907	1.284.353	1.234.222	11.640.901
4	Japonya	694.059	855.380	885.843	833.166	812.208	648.117	607.728	672.096	748.488	720.738	7.477.823
5	Birleşik Krallık	592.271	680.939	702.840	662.160	694.126	630.003	636.731	641.002	672.267	691.801	6.604.140
6	Fransa	611.070	720.028	674.415	681.467	676.617	570.758	567.657	618.649	671.435	651.179	6.443.275
7	Hollanda	516.409	594.366	586.927	589.697	589.570	512.105	500.797	574.646	645.502	635.967	5.745.986
8	Hong Kong	441.369	510.855	553.486	622.277	600.765	558.770	546.520	588.913	626.616	577.834	5.627.405
9	Güney Kore	425.212	524.413	519.585	515.584	525.564	436.499	406.193	478.478	535.202	503.343	4.870.073
10	Hindistan	350.233	464.462	489.694	465.397	462.910	394.131	361.649	449.925	514.464	483.864	4.436.729
25	Türkiye	185.544	240.842	236.545	260.823	251.142	213.619	202.189	238.715	231.152	210.347	2.270.918

Kaynak:<https://ticaret.gov.tr/istatistikler/dis-ticaret-istatistikleri/ulkelere-gore-dunya-ticareti-2005-2019>

Tablo 2’de son 10 yıl dünya ithalat istatistikleri (2010-2019) verilmiştir. Tabloda en çok ihracat hacmi olan ilk on ülke ve Türkiye’nin ithalat rakamları sunulmuştur. Türkiye dünya genelinde en çok ithalat yapan 25. ülke olarak kendine yer bulmuştur.

1.4. Uluslararası Ticaret

Uluslararası Ticaret, ülkelerarası mal ticareti ve para-finance konularını içermektedir. Uluslararası ticaret, ülkelerarası yapılan ticaret anlamında olup makro ve mikro iktisadın uygulama alanıdır. Uluslararası iktisat, ülkelerarası her türlü mal, sermaye, yatırım, hibe ve kredi gibi ilişkileri içerirken uluslararası ticaret daha özel olarak mal, hizmet ve finans hareketlerini içermektedir. Uluslararası ticaret, uluslararası iktisada göre daha fazla uygulama içermektedir (Melemen 2016: 33).

1.4.1. Uluslararası Ticaret Teorileri

Dış ticaret, insan toplulukları arası ulaşımın kolaylaştığı dönemlerden itibaren başlamış olup her dönemde farklı bakış açıları, amaçlar ve araçlarla yapılmıştır. Ülke içi ihtiyaçların karşılanmasıyla yarımda, savunma, diğer ülkeye ekonomik ve askeri yönden zarar verme, aradaki iyi ilişkileri kuvvetlendirme aracı olarak da

kullanılmıştır. İnsanlığın gelişimine paralel olarak dış ticaretteki ilerlemede farklılık göstermektedir. Ancak asıl amaç olan yeterli yabana para, değerli maden veya rezerv para biriktirme güdüsü dış ticaretin ilk aşamalarından günümüze kadar değişmeyen belki de en önemli dış ticaret yapılış amacı olarak durmaktadır(Melemen 2016: 34).

1.4.1.1. Merkantilistler

Dünyada hegemon ülke İngiltere'nin olduğu 16-17. yüzyılda dış ticaret ülke ekonomilerinde ipek yolu dışında fazlaca varlığını hissettirmemekteydi. Bu düşünce yapışma göre dış ticaretin ama ülke içinde daha fazla hazine stoku oluşturmaktı. Yani ödemeler dengesi ihracat artışıyla fazla vermelidir. Altın ve değerli madenler güç ve servetin kaynağı olarak görülmüştür. Nihai ürün ithalatı oldukça zorlaştırılırken, ihracat amaçlı hammadde ithalatı teşvik edilmiştir. Her ülkenin bu dış ticaret akımına göre hâzinesinde değerli maden stokunu biriktirmesi mümkün olmadığından akımın varlığı uzun sürmemiştir. Bir ülkenin dış ticaret fazlası vermesi diğerinin açık vermesiyle olacaktır. Ayrıca içerde stoklanan değerli madenler iç fiyatları artırıp ithalatı körükleyecektir (Melemen 2016: 35).

1.4.1.2. Fizyokratlar

Merkantilizm başarısız olunca ona tepki olarak Fizyokrasi doğmuştur. Merkantilizm, ticari kapitalizmin ve yeni gelişen mutlak monarşilerin iktisadi düşünce sistemini yansıtmakta iken, Fizyokrasi, girişimci çiftçiyi, büyük ölçekte üretim yapacak tarımsal üreticiyi ön plana çıkarmak isteyen Fransız reformcuların öğretisi olmuştur. Fizyokratlar, merkantilistler gibi servetin kaynağını aramakta, fakat onlardan farklı olarak, servetin mübadeleden (değişim-ticaret) değil, üretimden doğduğunu ileri sürmektedirler. Fizyokratlara göre zenginliğin kaynağı Merkantilistlerin öne sürdüğü gibi para değil, doğa yani tarımdır (Öztürk 2003: 102).

Fizyokratlar, ticaret yapanların ve finansçıların kazançlarının üretime dayanmadığı için elde ettikleri geliri parazit gelir olarak isimlendirmişlerdir. Net dış ticaret kazancı için önce üretim olmalı, üretim ihraç edilmeli ve elde edilen döviz kazancıyla ithalat yapılmalıdır. Net üretimin kaynağı ise tarımdır. Devlet piyasaya müdahale etmediği sürece dış ticaret dengeye gelecektir. Tarımsal alanların azalması ve rantın ortaya çıkmasıyla fizyokratların görüşü etkinliğini kaybetmiştir.

1.4.1.3. Klasikler ve Mutlak Üstünlükler Kuramı

1776 yılında Adam Smith'in yayınladığı "Ulusların Zenginliği" adlı kitabı özellikle Merkantilistlerin ticaret görüşüne karşı çıkmış ve dünya ticaretinde zenginliğin kaynağının serbest ticaret olduğunu savunmuştur. Zenginliğin kaynağı sahip olunan değerli madenler olmayıp serbestçe yapılan ticaret ile refah artışıdır. Uluslararası ticareti ilk kez bilimsel olarak açıklayan bu teori serbest ticaret ile uzmanlaşmanın ortaya çıkacağı, insanların kendi çıkarı için çalışırken diğer insanların refahını da artıracaklarını iddia etmektedir. Ülkeler mutlak olarak üstün olduğu sektörlerde uzmanlaşmalı ve ihracat ürünleri mutlak üstün olunan sektörlerce sağlanmalı, üstün olunmayan sektörlerde ise ithalat yapılmalıdır. Türkiye'nin Rusya'ya göre tekstil sektöründe mutlak üstün olması karşısında Rusya'nın petrol-doğal gaz üretiminde Türkiye'ye göre mutlak üstün olması buna iyi bir örnek olabilir.

1.4.1.4. Karşılaştırmalı Üstünlükler Kuramı

Günümüzde geçerliliğini koruyan bir uluslararası ticaret teorisidir. Mutlak üstünlükler teorisini de içine almakta olup ülkelerin daha çok karşılaştırmalı olarak kuvvetli olduğu sektörlerde üretim yapmalarını önermektedir. Türkiye hem tekstilde hemde otomobilde üretim yapmaktadır ama tekstilde daha fazla avantajlara, rekabet gücüne ve hammaddeye sahiptir. Almanya ise otomobilin yanında tekstil üretimi de yapmaktadır ama otomobil sektöründe daha fazla teknoloji, hammadde, icat, nitelikli insan gücü ve deneyime sahiptir. Mukayeseli olarak Almanya'nın otomobilde Türkiye'nin tekstilde uzmanlaşması iki ülkenin dış ticaret hacmini artıracaktır (Melemen 2016: 38).

1.4.1.5. Faktör Zenginliği Teorisi

Mukayeseli Üstünlükler teorisinden farklı olarak ülkeler yönünden zengin ise (Sermaye, doğal kaynaklar, işgücü vs.) faktör zengini olduğu sektörlerde üretim yapıp ihracat yapmalı faktör yönünden kıt olan sektörlerde ise ithalat yapılmalıdır. Ortadoğu ülkelerin petrol yönünden zengin olmaları ihracat kalemlerini zengin olunan bu tür ürünlerden oluştururken, tarımsal yönden zayıf olmaları bu sektörde ithalata yönelmelerine neden olmaktadır. Günümüz ekonomik şartlarında faktör

yoğunluğu iş gücü, yeni icat kabiliyeti, doğal doğal kaynak zenginliği, taklit edip geliştirme yeteneği, planlı altyapı ile de kendisini göstermektedir.

1.4.1.6. Yeni Uluslararası Ticaret Teorileri

Uluslararası ticarete belirleyici olan faktörün genellikle fiyat olarak ortaya çıktığı günümüz ekonomisi rekabet şartlarında üretimi yapılan ürünün menşesine bakılmaksızın belirli bir kalite seviyesi tutturulmuş ise ülkeler arasında dış ticaretin yapıldığını görmekteyiz. İletişim internet sebebiyle oldukça kolaylaşması, mal ve hizmetlerin daha hızlı tüketici ve kullanıcılara ulaşması bilinen uluslararası ticaret kuramlarına yeni kavramlar ve gelişmeler ilave etmektedir.

Günümüzde dünya üzerindeki uluslararası ticaret ilişkilerini tek bir kuramla açıklamak mümkün değildir. İlerleme ve geleneksel dış ticaret kuramları özellikle faktör oranları kuramı ile yeni yaklaşımların birbirini tamamladıkları üzerinedir. Yeni dış ticaret kuramları, karşılaştırmalı üstünlükler üzerine kurulan alternatif açıklamalar sunmaktadır. Ayrıca yeni kuramlar karşılaştırmalı üstünlükler kuramını teknolojik şartlara ve modern Pazar yapılarına uyumlu kılmaktadır (Laussel, Montet 1993: 42).

Yeni uluslararası ticaret kuramlarından başlıcaları şunlardır:

- Nitelikli işgücü Kuramı
- Monopolü Rekabet Kuramı
- Endüstri içi ticaret
- Ölçek Ekonomileri
- Tercihlerde Benzerlik Kuramı
- Teknoloji Açığı Kuramı
- Ürün Dönemleri Kuramı
- Ürün Farklılaştırması Kuramı
- Rekabetçi Üstünlükler Kuramı

1.5. Uluslararası Ticaretin Taraflar ve Ülkeler Açısından Etkileri

Ülkeler arası ekonomik ilişkilerin artması ile uluslararası ticarete duyulan ihtiyaç da her geçen gün artmaktadır. Uluslararası ticaret yapmayan ülkelerin yapan

ülkelere nazaran daha az gelişmiş olması yaygın bir şekilde kabul görmektedir. Uluslararası ticaret yapan ülkeler her anlamda birbirleri ile etkileşim içinde olmak durumundadırlar.

Başta arz ve talep olmak üzere uluslararası ticareti etkileyen birçok unsur bulunmaktadır. Bu etkiler makroekonomik veya mikroekonomik olabilmektedir. Coğrafi farklılıklar, ticarete konu malların nitelikleri, ürünlerin üretim ve ticaret maliyetleri arasındaki farklılıklar (kıyaslamalı avantaj), gelişen teknoloji gibi birçok neden çoğu ülkeyi uluslararası ticaret yapmaya yöneltmektedir.

Uluslararası ticareti etkileyen bir diğer unsur ise müdahale araçlarından olan gümrük tarifeleridir. Gümrük tarifeleri uluslararası ticaret politikalarını ve bu nedenle dış ekonomi politikasını etkilemektedir.

Uluslararası ticareti etkileyen diğer bir unsur kotalardır. Kotalar, ülkeler arası ticareti kontrol etmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Kotalar ile bir ülkenin ithal ve ihraç edebileceği ürün miktarı ve değeri belirlenir. Kota sadece bir ülkeye, ülke ve kıtaya veya tüm ülkelere karşı uygulanabilmektedir. Kotalar da uluslararası ticarete taraf ülkelerin çıkarlarını korumak amacıyla uygulamaya konulan ancak dış etkiler ile uluslararası ticaretin doğal akışını engelleyen bir unsurdur.

1.6. Uluslararası Ticarete Ödeme Şekilleri

Uluslararası ticarete taraflar arası sözleşme ile belirlenmiş olan ödeme şekillerinin seçimi taraflar arasındaki güven ilişkisine dayanmaktadır. Bazı ödeme şekillerinde ihracatçı riski üstlenirken, bazı ödeme şekillerinde ithalatçı üstlenebilmektedir. Ödeme şekillerinde taraflar kendilerine avantaj sağlayacak ve kendilerini risk altına sokmayacak ödeme şeklini seçmeyi tercih etmektedir. Farklı ihtiyaçlar ve şartlar sonucu farklı ödeme şekilleri ortaya çıkmıştır. Ödeme şekilleri aşağıdaki gibidir:

1.6.1. Peşin Ödeme

Peşin ödeme şekli uluslararası ticarete “advance payment” terimiyle kullanılmaktadır. Bu ödeme şeklinde satın alınan mala ait bedel, sipariş verildiği anda ithalatçı tarafından peşin olarak transfer edilmektedir (Akat 2003: 245). Peşin

ödeme şeklinde mal ve sevk evrakları doğrudan ithalatçının adresine gönderilir ve ithalatçı kendisine gönderilen evrak ile malını gümrükten çeker.

Bu ödeme şekli ihracatçı firma için avantaj sağlarken, ithalatçı firma açısından ise malı teslim almadan mal bedelini ödediği için büyük risk taşımaktadır (Dölek 2000: 33). İhracatçı sevkiyat öncesinde malın bedelini aldığı için bu bedeli işletme sermayesi olarak kullanıp, nakit akışını rahatlatılabilme şansına sahip olabilmektedir. Peşin ödeme şeklinde ihracatçının riski bulunmamaktadır. Ayrıca ihracatçı açısından mal bedelini önceden alması, malın temini ya da üretimi için ön finansman sağlamaktadır.

Ancak malın istenilen kalitede olup olmayacağı, sevk evrakının istenilen şekilde tanzim edilip edilmeyeceği ve malın sevkine dair herhangi bir garanti bulunmaması nedeniyle ithalatçı açısından peşin ödeme risk teşkil etmektedir. Peşin ödeme şekli belirli bir güven ilişkisine dayanmalıdır.

Peşin Ödeme Örnek:

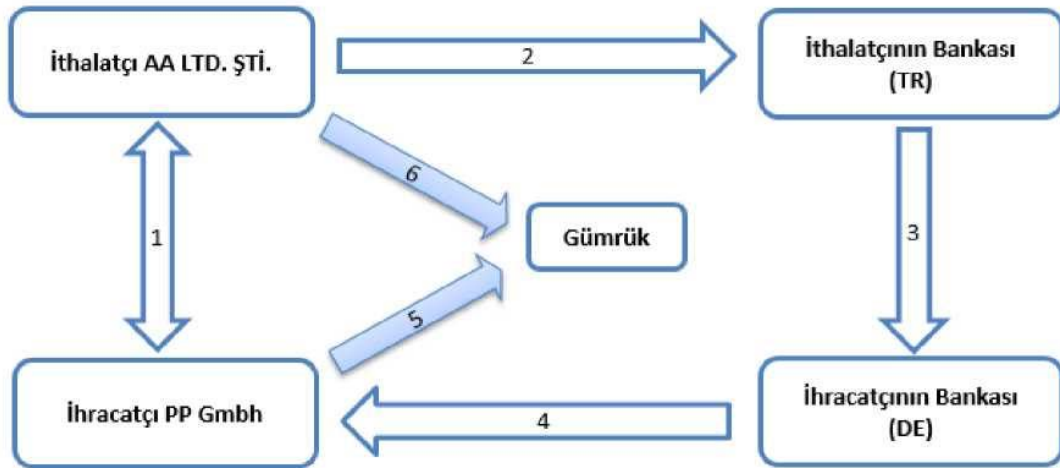
(1) Türkiye'de mukim AA LTD. STI. Yurtiçi satışları için sörf malzeme ithalatını, Alman firması PP GmbH'den peşin ödeme esasına göre yapmaktadır.

(2) AA LTD STI, bankaya proforma fatura, kesin satış faturası ya da herhangi bir belge ibraz etmeksizin, peşin ödeme transfer talimatını sunar. Transfer işlemi serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinden önce yapılması esastır.

(34) İlgili banka tarafından peşin ödeme mal bedelinin transferinin, ihracatçı PP GmbH hesabına en geç iki işgünü valör ile tamamlamış olması gerekir.

(5) İhracatçı mal bedelini aldıktan sonra yüklemeyi gerçekleştirir.

(6) Transfer sonrası İthalatçı firma AA LTD STI, bankadan gümrük yazısını/ transfer bildirim formunu alarak, ilgili gümrük müdürlüğünden malını çeker.

Şekil 1. Peşin Ödeme Şekline Örnek (Melemen, Arzova 2000)

1.6.2. Mal Mukabili Ödeme

Mal mukabili ödeme şekli uluslararası ticarete “cash against goods” adıyla kullanılmaktadır. Bu ödeme şeklinde mal bedeli ödenmeden veya bir poliçe tanzim edilmeden, ihracatçının malı ithalatçıya göndermesi ile olmaktadır. Mal bedeli, taraflar arası yapılan sözleşme çerçevesinde ileri bir tarihte ya da mallar satıldıktan sonra, ihracatçıya ödenmektedir (Melemen 2006: 268-274).

Bu ödeme şeklinde risk ihracatçı üzerindedir. İthalatçı açısından avantajlıdır. Mal bedelini, mallar satıldıktan sonra ödeme imkânını kullanılmaktadır. İhracatçının ithalatçıyı çok iyi tanınması gerekmektedir (Akgüç 2013: 81). Mal mukabili ödeme şekli ancak bir banka garantisi ile güvence altına alınabilir. Bu garantiye harici garanti/kontgaranti adı verilir. Firmanın harici garanti talep etmesiyle riski azaltma, mal bedelinin ödenmemesi halinde garanti veren bankayı muhatap olarak alma olanağı bulunmaktadır. Bu transfer işleminde MT 103 SWIFT mesajı formatı kullanılmaktadır.

Harici Garanti/Kontgaranti ödemenin yapılacağı veya taahhüt edilen işin tamamlanacağına dair risk endişesi taşıyorsa bu taahhütleri banka güvencesi altına alınmasını sağlamaktadır ve dönülemez ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Harici garanti ve kontgaranti aynı yükümlülüğü üstlenmektedir, aynı güvenceyi vermesine karşın aralarındaki fark harici garantide mektubun düzenlenmesi muhabir bankadan, kontrgarantide direkt muhataptan talep edilmesidir.

Harici garantide yurtdı şından gelen garanti metni, bankanın herhangi bir sorumluluk üstlenmeksizin ihbarı yapılmakta iken kontrgarantide garantiyi ihbar eden banka garantiyi veren bankanın da riskini üstlenerek ihbarda bulunmakta ve garantiyi veren banka adına garanti metnini düzenleyerek muhataba ihbar etmektedir.

Mal Mukabili Örnek:

(1) Türkiye'de mukim ZZ A.Ş. İtalya'da mukim WW S.R.L ile mal mukabili ithalat esasına göre çalışmaktadır. İki firma arasındaki anlaşmaya göre, fatura tarihinden 60 gün sonra ödeme gerçekleştirilecektir.

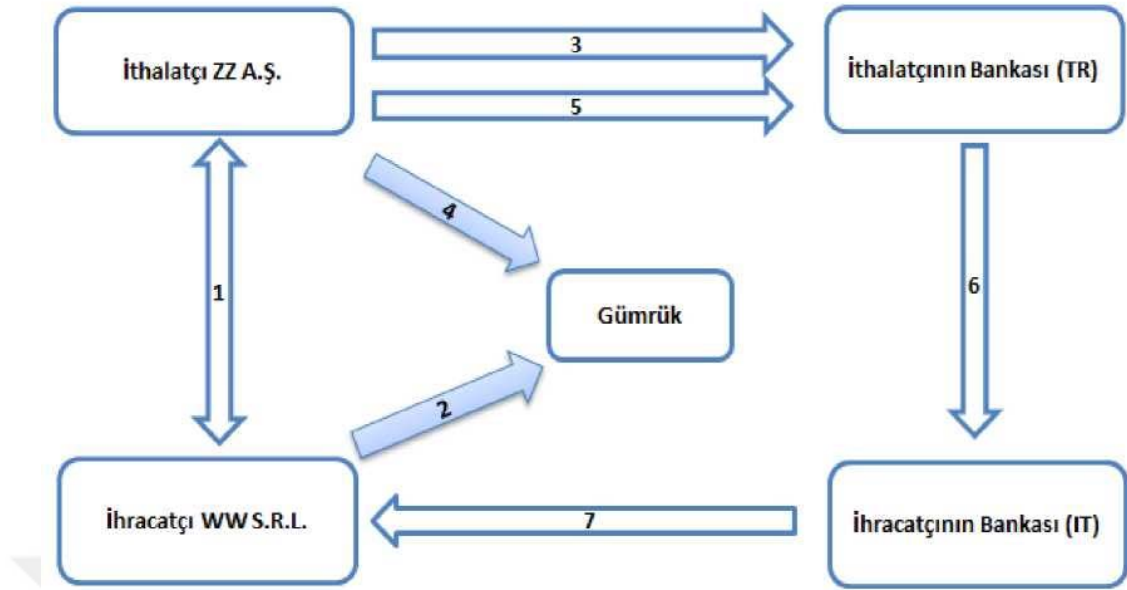
(2) WW SRL bedelini henüz almadığı yedek parçaları Trieste limanından gemiye yükleyerek, İzmir Limanına gönderir.

(3) Malların limana geldiğini öğrenen ZZ A.Ş, 12.05.1988 tarih ve 88/12944 sayılı kararnameye ilişkin 6 no'lu tebliğ ile mal mukabili ödeme şekline göre yapılan ithalatın Kaynak Kullanım Destekleme Fonuna (KKDF) tabi olması hükmü gereğince, herhangi bir bankaya müracaat ederek, mal bedeli üzerinden %6 oranında KKDF yatırır.

(4) İthalatçı firma fatura, yükleme belgesi (CMR, BLC, FCR) ve KKDF dekontunu ibraz ederek malı İzmir Gümrüğünden çeker.

(5) Fatura tarihinden 60 gün sonra ZZ A.Ş. mal bedeli transferinin yapılabilmesini teminen bankaya müracaat eder. Transferin yapılabilmesi için malın gümrükten çekildiğini gösterir serbest dolaşıma giriş beyannamesi, kesin satış faturası ve transfer talimatını bankaya ibraz eder.

(6-7) İlgili banka tarafından mal bedelinin, ihracatçı WW S.R.L hesabına en geç iki işgünü valör ile transfer edilmesi gerekir.

Şekil 2. Mal Mukabili Ödeme Şekline Örnek (Melemen, Arzova, 2000)

1.6.3. Vesaik Mukabili Ödeme

İhracatçı firmanın malı yükledikten sonra, kendi ülkesinde bir banka aracılığı ile sevk evraklarını ithalatçının bankasına göndermesi şeklinde işleyen bir ödeme şeklidir (Öztürk ve Sandalcılar 2018: 20). Uluslararası ticaret işlemlerinde vesaik mukabili ödeme şekli “cash against documents” adıyla kullanılmaktadır (Ekşi 2012: 66).

Alıcı kendi bankasından evrakları almak için ödeme yapmak zorundadır.

Ödemenin yapılmasını müteakip sevk evrakı ithalatçıya teslim edilir. Buna görüldüğünde ödemeli denmektedir. İthalatçı firma ilgili belgeleri nakliye firmasına ibraz ettiğinde malları gümrükten çekebilir (Millî Eğitim Bakanlığı 2011).

İthalatçı firma açısından malın kalitesini görmeden ödeme yapması nedeniyle risk oluştururken, ihracatçı firma açısından ithalatçı firmanın malı almaktan cayması sebebi ile malların menşesine iadesi ya da ihracatçının ithalatçı firmanın ülkesinde yeni pazar arayışında bulunulması zorunluluğunun doğma riski ve buna bağlı olarak zaman kaybı ve maliyet oluşma riski bulunmaktadır.

Vesaik mukabili ödeme şeklinde, başından itibaren bankaların devreye girmesi nedeniyle yeknesaklık sağlanması amacıyla Milletlerarası Ticaret Odası'na yayınlanan 522 sayılı broşür hükümleri uygulanmaktadır (Al Kılıç 2010: 98).

Vesaik mukabili ödeme şeklinde bankalar arası talimatların net, açık ve yalın olması gerekmektedir. İhracatçı ve dolayısı ile ihracatçının bankası amir konumundadır. İthalatçı banka masraflarının hangi şekilde ödeneceği refakat mektubunda yer almalıdır. Öyle ki amir banka ithalatçının bankasının tahsil vesaik komisyonunu ya da telekomünikasyon masraflarını ithalatçı firmadan tahsil edeceği, yani vesaik bedelinin net olarak ihracatçı firmaya ödenmesi talebi bulunduğu, tahsil komisyonunun ithalatçı firmaca reddi sebebiyle vesaik teslimi gerçekleşmeyecektir.

Vesaik olarak adlandırılan evraklar, malın gümrük müdürlüklerinden çekilmesi aşamasında gerekli olan belgelerdir. Bunların en önemlileri ticari fatura ve konşimentodur. Konşimentolar gemi yüklemelelerinde kullanılan kıymetli evrak niteliğini taşıyan, malın mülkiyetini elinde bulunduran kişiye veren belgedir (Al Kılıç 2010: 28.). Vesaik mukabili ödeme şeklinde ibraz edilecek konşimentonun ithalatçı banka emrine düzenlenmesi ve tüm orijinallerin ithalatçı bankaya gönderilmesi esas olmalıdır.

Bunun dışında malın cinsine, teslim şekline ya da ihracatın yapıldığı ülkenin gümrük mevzuatına göre ek belgelerin de ibrazı gerekebilir. Paketleme listesi, çeki listesi, menşe şahadetnamesi, ATR, EUR 1, sigorta poliçesi, gözetim raporu, bitki sağlık sertifikası, helal belgesi bu belgelere örnek olarak gösterilebilir.

Vesaik Mukabili Örnek:

(1) Türkiye’de mukim ithalatçı firma BB LTD.STİ, Çin firması HH Co. (Company) ile vesaik mukabili ödeme şeklini esas alarak, oyuncak ithal etmektedir.

(2) HH Co. malların gümrük yüklemesini yapar.

(3) HH Co. malların gümrük yüklemesini yapmasının ardından direkt olarak sevk evraklarını Çin’de bulunan bankasına ibraz eder.

(4) İthalatçının bankasına gönderilmek üzere alınan sevk evraklarının cinsi ve adetleri önem taşır. İhracatçının bankası, evrakın adedi ve evrakın ithalatçı firmaya hangi şartlar ile teslim edileceği konusunda açık bir talimat vererek, refakat mektubu eşliğinde vesaiki ithalatçının bankasına gönderir.

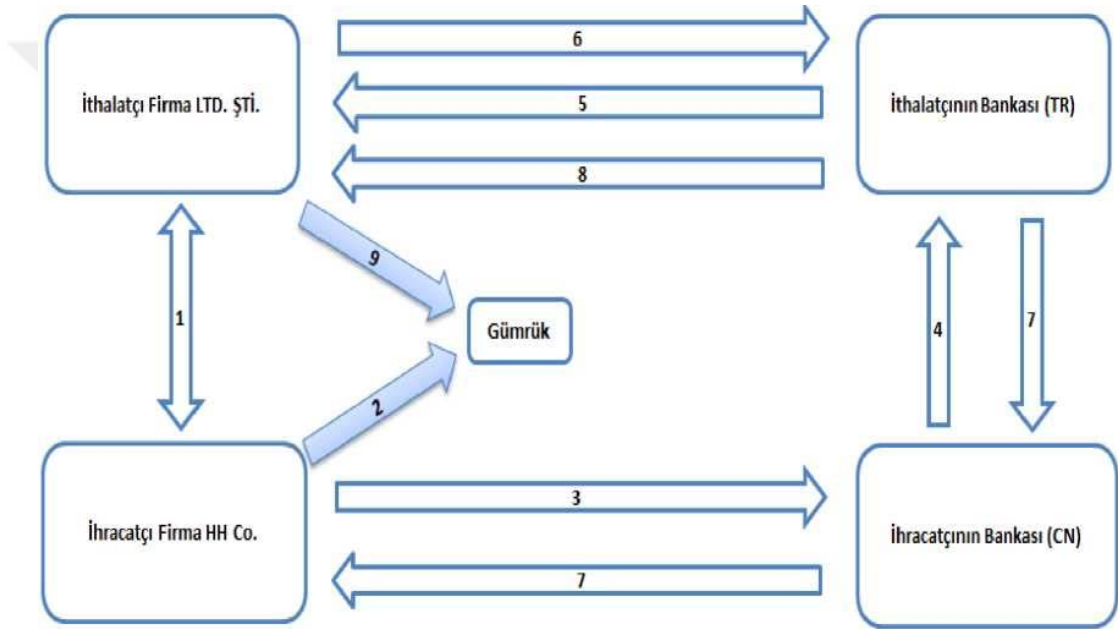
(5) İthalatçı firmanın bankası evrakı alır almaz, ithalatçı firmaya vesaik geliş ihbarnamesini hazırlayarak evrakın nezdinde bulunduğunu ithalatçıya bildirir.

(6) İthalatçı vesaik tutarını bankasına yatırarak transfer talebinde bulunur.

(7) İthalatçının bankası ihracatçının hesabına en geç 2 işgünü valör ile ödenmek üzere transfer yapar.

(8) İthalatçının bankası, vesaiki ithalatçı BB LTD STİ ne teslim eder.

(9) Vesaiki teslim alan ithalatçı firma böylece malını gümrükten çekebilir.

Şekil 3. Vesaik Mukabili Ödeme Şekline Örnek (Melemen, Arzova 2000)

Bunun dışında sevk evraklarının teslimi, belli bir şartın kabulüne de bağlı olabilir. Satıcı firmanın evraklara ilave edeceği belli bir vadeyi içeren poliçenin ithalatçı firma tarafından kabulü ile evrakların ithalatçıya teslimi mümkündür.

İthalatçı firma poliçenin üzerine “kabul edilmiştir” yazarak imzalar poliçeyi bankasına teslim eder. Kabul karşılığında, kendisine teslim edilen evrak ile malları gümrükten çeker. Kabul karşılığında yapılan teslime “Documents Against Acceptance” denilmektedir. İthalatçı firma poliçe vadesinde bankaya müracaat

ederek ihracatçıya ödemeyi gerçekleştirir. İthalatçı tarafından kabul edilmiş bir poliçe açıkça bir borcun delilidir. Ödenmemesi durumunda ithalatçı açısından uluslararası piyasada itibar kaybı oluşabilmektedir.

Bazı durumlarda poliçenin müşteri tarafından kabulü ve bankasının poliçeye aval verilmesi talep edilir. Aval verilen poliçe bedeli, poliçe vadesinde ithalatçı tarafından ödenmez ise alıcının bankası tarafından ödenmek zorundadır. Banka tarafından verilen aval ithalatçı firmaya tesis edilen gayrinakdi kredi niteliğini taşımaktadır. Poliçe koşulsuz bir ödeme emri olup, kıymetli evraktır.

Aval verilen poliçenin üzerine avalini veren banka tarafından (Demirkapı 2014: 38);

- a) “Aval içindir” ifadesi yazılmalı
- b) Kimin için aval verildiğini göstermeli
- c) a ve b de yer alan bilgilerin altına aval veren banka yetkililerinin kaşe ve imzası yer almalıdır.

Yurtdışı bankalar çoğu kez firmalarca kabul edilen ve banka avalini taşıyan poliçelerin, kabul ve aval sonrası kendilerine gönderilmesini talep etmektedirler. Bunun amacı kıymetli evrak niteliğini taşıyan poliçenin devir ve ciro yolu ile bir başka bankaya kırdırarak poliçe bedelinin vadeden önce nakde çevrilmesiyle finansman sağlama yoluna gitmektir. Burada önemli olan nokta poliçe üzerine aval veren banka riski ve bu bankanın bulunduğu ülke riskinin iyi değerlendirilmesidir. Ödeme yapacak olan banka poliçe aslının, ödeme vadesinde banka gişelerine ulaşmasına dikkat etmelidir. Poliçe aslı gelmemiş ise ödeme yapılamamaktadır.

Kabul kredili vesaik mukabili, belli bir vade sonrası ödeneceğinden, 12.05.1988 tarih ve 88/12944 sayılı kararnameye ilişkin 6 no’lu tebliğ ile kabul kredili ödeme şekline göre yapılan ithalatın KKDF’ye tabi olması hükmü gereğince, herhangi bir bankaya müracaat ederek, mal bedeli üzerinden %6 oranında KKDF yatırılması gerekmektedir.

Kabul kredili vesaik mukabilinin, vesaik mukabilinden farkı; vade içermesidir (Gökgöz, Özdemir 2015: 125). İhracatçı firma gönderdiği belgeler

arasında poliçe bulunur. Vesaik mukabili ödeme şekli için verilen örnek, kabul kredili vesaik mukabiline uyarlandığında;

Kabul Kredili Vesaik Mukabili Örnek:

(1) Türkiye’de mukim ithalatçı firma BB LTD.STİ, Çin firması HH Co. ile kabul kredili vesaik mukabili ödeme şeklini esas alarak, oyuncak ithal etmektedir.

(2) HH Co. malların gümrük yüklemesini yapar.

(3) HH Co. malların gümrük yüklemesini yapmasının ardından sevk evrakları ile birlikte 03.09.2019 vadeli poliçeyi Çin’de bulunan bankasına ibraz eder.

(4) İthalatçının bankasına gönderilmek üzere alınan sevk evraklarının cinsi ve adetleri önem taşır. İhracatçının bankası, evrakın adedi ve evrakın ithalatçı firmaya hangi şartlar ile teslim edileceği konusunda açık bir talimat vererek, refakat mektubu eşliğinde evrakı ithalatçının bankasına gönderir.

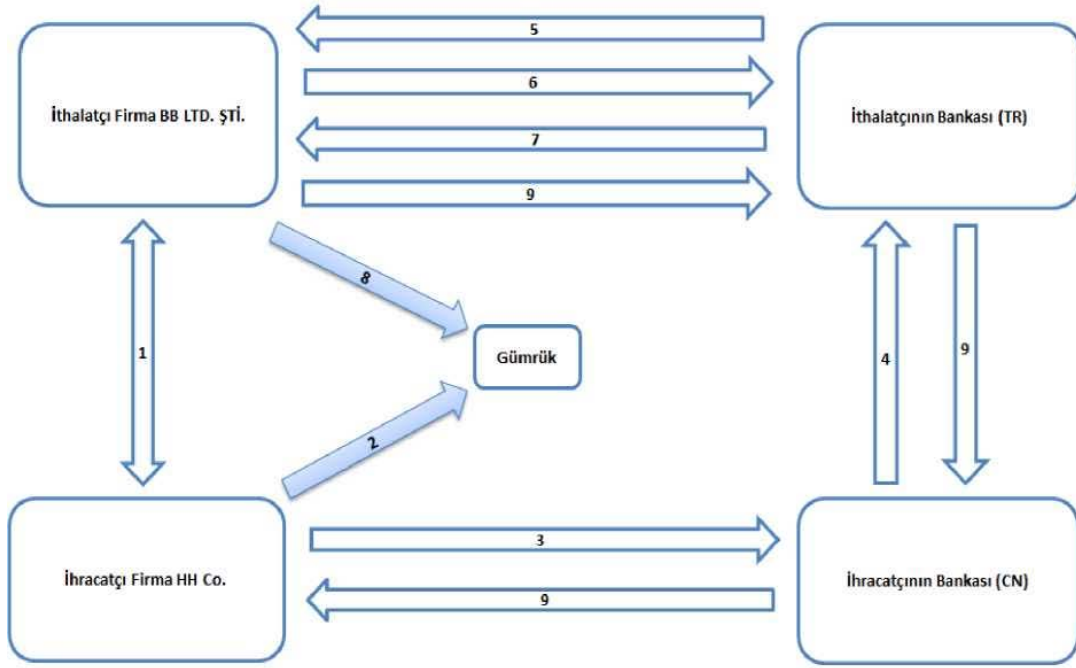
(5) İthalatçı firmanın bankası evrakı alır almaz, ithalatçı firmaya vesaik geliş ihbarnamesini hazırlayarak evrakın nezdinde bulunduğunu ithalatçıya bildirir.

(6) İthalatçı firma 03.09.2019 vadeli poliçeyi kabul eder.

(7) İthalatçının bankası sevk evraklarını ve vade notunu içeren gümrük yazısını malın gümrükten çekilebilmesi için ithalatçı firmaya teslim eder. Banka ithalatçının kabul ettiği Poliçeyi nezdinde muhafaza etmelidir.

(8) İthalatçı gümrükten malını çeker. Her vadeli işlem gibi kabul kredili vesaik mukabilinde de ithalatçının %6 oranında KKDF yatırması zorunludur.

(9) Vade tarihi olan 03.09.2019’de ithalatçı firma vesaik tutarını bankasına yatırarak transfer talebinde bulunur. Transfer için bankaya ticari fatura ve gümrük beyannamesini ibraz eder. Eş zamanlı olarak ithalatçının bankası, ihracatçının hesabına en geç 2 işgünü valör ile ödenmek üzere transferi gerçekleştirir ve poliçenin üzerine “ödendi” kaydını işler.

Şekil 4. Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme Şekline Örnek (Melemen, Arzova 2000)

İKİNCİ BÖLÜM

2. AKREDİTİF VE AKREDİTİF İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

2.1. Akreditifin Tanımı, Gelişimi ve Akreditifli Ödeme

2.1.1. Akreditifin Tanımı ve Gelişim Süreci

Akreditif, ithalatçının talimatına dayanarak bir bankanın, belirli bir paraya kadar, belirli bir süre içinde, belirli belgeler karşılığında ve öngörülen şartların yerine getirilmesi kaydıyla, ihracatçıya ödeme yapacağını veya ihracatçı tarafından keşide edilen poliçeleri kabul veya iştirâ edeceğini ihracatçıya karşı yazılı olarak taahhüt etmesidir (Ataman, Sümer 1995: 41).

Uluslararası ticarete, taraflar, birbirlerini yakinen tanımadıkları, muhtelif ülkelerde değişik kambiyo rejimleri uygulandığı için, karşılıklı bir güvensizlik ve risk içindedirler. Satıcı, sattığı malların bedelini tahsil etmek, alıcı ise sözleşme konusu malları zamanında almak amacındadır. Akreditifli işlemlerde, aracı banka, tarafsız bir garantör vasfını taşımakta olup, satıcıya akreditifte belirtilen uygun vesaiki ibraz etmesi halinde ödemeyi taahhüt etmektedir. Satıcının, akreditif şartlarına uygun hareket etmemesi durumunda, aracı banka, satıcıya hiçbir şekilde ödeme yapmayacağından, bu husus alıcı yönünden büyük bir güven oluşturmaktadır. Bu sebeple akreditif, satıcıya ve alıcıya yüksek düzeyde güvence sağlayan bir ödeme şeklidir (Onursal 1996: 38).

Kısaca akreditif şartlı bir taahhüttür. Akreditifler genel olarak Milletlerarası Ticaret Odası (International Chamber of Commerce - ICC)'nın akreditifler için tekdüze kurallar olan UCP (Uniform Customs and Practice for Documentary Credits)'ye tabi olarak açılırlar. Alıcı, Akreditif Açtırma Teklif Formu'na amir banka tarafından açılacak olan akreditifin UCP'ye tabi olacağını yazar. Akreditifi açan amir banka da açtığı akreditife o akreditifin UCP'ye tabi olduğunu yazar (Özalp 2007: 33).

Akreditifli ödeme, sadece belirli bir mal alım ve satımın söz konusu olduğu ticarete değil, aynı zamanda belirli bir hizmetin yerine getirilmesini konu alan işlemlerde de kullanılır (Onursal 1996: 38).

Akreditif deyiminin ilk olarak “Travelers Letter of Credit” olarak dışarıya giden ve yanlarında güvenlik nedeniyle para taşımak istemeyen tacir ve gezginlerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere yapılan organizasyon için 18. yüzyılda kullanıldığı görülür. Buna göre akreditif talebinde bulunan kimseler talep ettikleri kadar bankalarına para veya karşılık yatırırlardı. Buna karşılık bankaları bedeli muhabirleri veya acentaları nezdinde ödenmek üzere mektup formunda akreditif düzenlerlerdi. Akreditifi düzenleyen bankalar akreditifte müşterilerinin itibarlı ve değerli olduklarını ayrıca muhabir banka veya akreditif bankasının şubesinin yardımına ihtiyaç duyduklarını belirtir ve akreditifin bir nüshasını da bu muhabir veya acentalarına gönderirlerdi.

İhtiyaç durumunda elindeki akreditif metni ile muhabir banka veya akreditif bankasının acentasına müracaat eden kimseye talep ettiği bedel ödenir, akreditif metninin arkasına işlenir ve ödenen tutar ve masraflar için akreditif bankasının üzerine poliçe keşide edilirdi. Üzerine poliçe keşide edilen akreditif bankası nezdindeki karşılıktan bedeli muhabir veya acentanın talimatına uygun olarak öderdi.

Bu ilk akreditifler mektup formundaydılar. Akreditif metninde akreditifin maksimum tutarı ve vadesi belirtilirdi. Ayrıca ödeme yapacak tarafın akreditif bankasından nasıl ramburse olacağına ilişkin yöntem de akreditif metninde yer alırdı. Akreditife istinaden ödeme yapan muhabir veya acenta daha sonraki muhabir veya acentanın akreditifin bakiyesini görebilmesi için akreditif metninin üzerine veya arkasına yaptığı ödemeyi ve kalan bakiyeyi kaydederdi. Böylece müteakip ödemeler son bakiye esas alınarak yapılırdı (Özalp 2007: 35).

Akreditifin orijinali devamlı olarak müşteride bulunurdu. Ödeme talep eden lehdarın mutlaka orijinal akreditifi ödeme talep ettiği muhabir banka veya acentaya ibraz etmesi gerekirdi. Akreditif metinlerinin modern yapıya geçişleri 19.yüzyılın başlarına rastlar. İlk olarak 1840'larda Londra'da bankalar arasında dış ticaret işlemleri ile ilgili olarak kullanıldı.

Yukarıda belirtilen tarihten sonra tacirler arasında mal hareketleriyle ilgili olarak yaygın bir şekilde kullanılmaya başlandı. Mal hareketleriyle ilgili belgeler akreditife girmeye başladı. Yabancı ülkelere mal gönderen veya tanımadıkları yabancı yerlerden mal alan tacirler malı temsil eden belgeler karşılığında ödeme

sağlama rahatına kavuştular. Bir dükkândan mal almaya benzemeyen bu karışık yapıyı böyle bir organizasyonla aştılar. Akreditif dışında başka ödeme yöntemleri de geliştirildi, fakat her zaman akreditif, avantajları, güvenceleri ve organizasyonu nedeniyle tercih edilen bir ödeme yöntemi olarak kaldı.

2.1.2. Akreditifli Ödeme

Akreditifli ödeme şartlı bir banka garantisidir. Akreditif şartlarına uyulması ve uygun belgelerin bankaya verilmesi karşılığında, satıcıya mal bedelinin ödeneceğini garanti eden ödeme türüdür (Bağrıaçık, Kantekin 1998: 41). Bu ödeme türünün diğer bir tanımı da şu şekildedir.

“Akreditif, ithalatçının getireceği mallar için, mutavassıt bir banka kanalı ile, muhabirleri nezdinde üçüncü şahıslar lehine, muayyen şartların yerine getirilmesi kaydıyla, açtırdığı bir itibar hesabıdır. Mal bedeline karşılık yapılan bir nev'i şartlı ödeme de denebilir (Ülkücü 1973: 35). Akreditifli ödeme, mal bedelinin ihracatçı lehine önceden emrine amade tutulması yönlerinden mal ve vesaik mukabili ödemedan ayrılmaktadır.” (Ülkücü 1973: 35). Akreditifli ödeme, birbirlerini hiç görmeyen veya tanımayan alıcı ve satıcıların birbirlerine karşı kuşkularını gidermek, malların zamanında sevk edilmesini, belgelerin doğru ve zamanında gönderilmesini, bilhassa da ödemenin zamanında ve tam olarak yapılmasını sağlamak amacıyla gelişmiş olan bir ödeme yöntemi (Kavak, 2000) olarak karşımıza çıkmakta ve tezimizin de konusunu oluşturmaktadır. Bu sistemde alıcı ile satıcının arasına bankalar girmektedir. Satıcı, alıcı ile yapmış olduğu satış sözleşmesi konusu malları sözleşmedeki şartlara uygun olarak sevk ederek evraklarını belirli süreler içinde bankasına ibraz ederek alacağına kavuşmakta, alıcı ise sözleşme konusu malların kendisine zamanında, eksiksiz ve istediği kalitede gönderildiği zaman mal bedelini ödeme yükümlülüğüne gireceği için gerek alıcı gerekse satıcı bu ödeme yönteminde kendini güvende hissetmektedir (Kavak 2000: 18). Akreditifli ödeme yöntemi de yukarıda bahsettiğimiz vesaik mukabili ödeme de olduğu gibi belge karşılığı yapılan bir ödemedir (Özel 1991: 45). Öncelikle akreditif ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan ilki basit akreditif, ikincisi ise, belgeli akreditiftir.

Basit akreditif, lehdarın bir edimde bulunmasına bağlı olmayan akreditiftir. Lehdar belirli bir meblağı süresi içinde bankadan tahsil etmekle yetkilidir. Kısacası

basit akreditifte lehdarın malı temsil eden faturayı, menşe şahadetnamesini, konişmentoyu veya sigorta poliçesini bankaya ibraz etmesi gerekmemektedir. Banka vadesi gelince herhangi bir karşılık beklemeden ödeme bulunur. Basit akreditifli ödemede, ödenecek meblağ, paranın tahsil biçimi ve vade gibi koşullar gösterilmektedir (Göğer 1980: 32). Milletler arası Ticaret Odasının(MTO) akreditifle ilgili işlemlerin tek bir biçimde yürütülmesini sağlamak amacıyla çıkarmış olduğu son metin 1 Temmuz 2007'den bu yana yürürlükte olan (Yavuz, 2013) “ Akreditiflere İlişkin Birörnek Usuller ve Uygulama Kuralları”(Uniform customs and parctise for Documentary Credits) başlıklı 600 sayılı broşürün 2. Maddesinde tanımı şu şekilde yapılmaktadır.

“Akreditif (credit), adı ve tan ı mlaması nas ı l olursa olsun, amir bankanı n uygun bir ibraz ı karşılayacağına ilişkin kesin yükümlülüğünü oluşturan dönülemez nitelikte herhangi bir ödeme anlamına gelir.”

Genel anlamda akreditif, emri verenin nam ve hesabına onun gösterdiği kişiye kredi açılması demektir. Akreditif bu tanımdan da anlaşılacağı üzere bir çeşit kredi mektubudur (Yavuz 2013: 101). Bu tarz bir emir genellikle, bir bankanın bir şubesinden diğerine veya bir bankadan başka bir bankaya verilir.

Fransızca accrediter kelimesi doğrulamak, doğru, inanılır olduğunu belirtmek anlamına gelir. Accreditif ise, ödeme emri, bankası tarafından verilen, müşterisinin para çekmesine veya kendisine başka bir yerde kredi açılmasına dair müsaade belgesi olarak geçmektedir (Dayınlarlı, 2004). Bugün “letter of credit” ve “documentary credit” deyimleri eş anlamlı kullanılmaktadır. Bunun sebebi, ABD mevzuatı gereğince, milli bankaların garanti mektubu vermesinin yasaklanması ve bunun üzerine böyle bir terimin geliştirilmiş olmasıdır. Bugünkü anladığımız anlamıyla akreditifin 1. Dünya savaşı sonrasına dayandığı görülmektedir (Özel 1991: 42). Akreditife, bugünkü biçimiyle olmasa da dahi 12. Yüzyılda rastlandığı ileri sürülmektedir. 12.yüzyılda var olan kredi belgesi ve mektubu, mal karşılığı avans veya kredi uygulaması akreditifin öncülerinden sayılmaktadır. Tarihte, hükümdar, papa ve derebeyi gibi kişilerin yabancı ülkelerde güven duydukları şahıslar üzerine düzenlemiş oldukları poliçe veya kredi mektupları mevcuttur (Göğer 1980: 32).

2.2. Akreditifin Fonksiyonları

Akreditifin milletler arası ticarete önemli faydaları vardır. Milletler arası ticaretin gelişmesi ile birlikte akreditifin uygulanması da gelişmiştir. Alıcı ve satıcı birbirlerini tanımadığı için ve farklı ülkelerde bulundukları için birbirlerine olan borçlarını gereği gibi ifa edebilmeleri için akreditifli ödeme sistemi gelişmiş ve taraflar arasındaki güvensizlik ile birbirlerini tanımamanın vermiş olduğu durgunluk ortadan kalkmıştır (Göğer 1980: 41). Akreditifin ifayı güvence altına almak, ödemeyi gerçekleştirmek ve gereğinde kredi sağlamak şeklinde ifade edebileceğimiz üç işlevi (fonksiyonu) mevcuttur (Tekinalp 2009: 35).

2.2.1. Güvence (Teminat) Fonksiyonu

Milletler arası ticarete satıcı (ihracatçı) ile alıcı (ithalatçı) için riskler söz konusudur. Bunun sebebi, akreditif işleminin aynı ülkede yapılmıyor olması hem de malın teslimi ile bedelin ödenmesine ilişkin tarafların yükümlülüklerinin aynı zamanda ve karşılıklı olarak yerine getirilmiyor olmasıdır. Bu nedenle akreditif müessesesinin doğuş nedeni ve kullanılış sebebi, uluslararası ticarete tarafların ifalarını aynı anda ve karşılıklı olarak yerine getiremedikleri için bundan doğabilecek rizikoları asgariye ye indirilmesini temin etmek amaçlıdır (Kaya 1995: 101). Milletler arası ticarete satıcı için ön önemli husus teslim ettiği malın bedeline kavuşmaktır. Örneğin, alıcının ülkesindeki ekonomik veya politik durum ya da kambiyo ile ilişkin sınırlamalar satıcılar için risk oluşturmaktadır. Alıcı içinde benzer riskler söz konusu olmaktadır. Yargıtay bir kararında bu durumu değerlendirmiş ve akreditifin ayrı ülkelerde bulunan ve farklı döviz(kambiyo) mevzuatına tabi olan alıcı ve satıcı arasındaki ilişkilerin güven içinde yürütülüp bir sonuca bağlanmasını sağlayacağını belirtmiştir (Bozkurt 2006: 87). Alıcı, emtianın bedelini ödemiş olduğu halde, satıcının kusuru olsun ya da olmasın malı teslim almamış olabilir. Bu nedenle güvence altına alma işlevini, temel ilişkiyi oluşturan sözleşmenin, taraflarca kanuna ve sözleşmeye uygun olarak akreditifle güvence altına alınması olarak tanımlamak gerekir. Bu işlevden temel ilişkinin alıcı ve satıcısı birlikte yararlanmaktadır. Belgeli akreditifin sağladığı güvence nedeniyle alıcı parayı ödemekte, karşılığında istediği mala/ hizmete kavuşmaktadır. Elbette bu güvenceyi alıcıya temin eden malı temsil eden, kalitesini ve özelliklerini kanıtlayan, onu bir sigorta poliçesiyle koruyan

belgelerdir. Satıcı açısından en büyük teminat alacağına kavuşacak olmasıdır. Alıcı tarafından para bir bankaya yatırılmış olabileceği gibi, yatırılmamış olsa bile banka akreditif şartlarındaki belgelerin ibraz edilmesi koşuluyla ödemeyi taahhüd etmiştir (Tekinalp 2009: 33).

2.2.2. Ödeme Fonksiyonu

Akreditif mesafeli ve sınır aşan ticarete ifanın ve bu bağlamda ödemenin bir anlamda Zum- um-Zug, yani, aynı anda ve karşılıklı yapılmasının yerine geçer, onun surrogatı olur. Alıcı akreditifi açtığı zaman, temel ilişkiden kaynaklanan bir borcunu yerine getirmiş olur fakat ifanın gerçekleşmesi için akreditif mektubundaki belgelerin satıcı tarafından bankaya ibrazı ile ödeme yapılır. Buna akreditifin ödeme işlevi denmektedir (Tekinalp 2009: 55). Alıcının temel ilişkiye dayanarak akreditifi açması, ifa yerine geçmeyip, ifa amacıyla niteliğini taşımaktadır. Bu sebeple alıcı tarafından sırf akreditifin açılması ile alıcının borcu sona ermeyecektir. Dolayısıyla, satıcı tarafından vadesi içinde bankaya belgelerin uygun bir şekilde tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmesine rağmen, bedel banka tarafından ödenmezse, alıcının erteleme def'i varlığını sürdüremeyeceği için satıcı, temel ilişkiye dayanarak alacağını talep eder (Tekinalp 2009: 55). TBK m.83, EBK m.67'ye göre, borcun bizzat borçlu tarafından ödenmesinde alacaklının menfaati bulunmuyorsa, borçlu borcunu şahsen ifa etmekle yükümlü olmayacaktır. Akreditifteki durumda böyledir. Akreditifte bankanın yani üçüncü şahsın ifası asli bir ifa tarzı olarak kararlaştırılmıştır. Yani, borçlu borcunu bizzat ödememekte, borcunu üçüncü bir kişi aracılığıyla ifa etmektedir (Bozkurt 2006: 46).

2.2.3. Kredi Fonksiyonu

Akreditif kelimesinde kredi ibaresi yer alsa bile, dar anlamda akreditif banka açısından bir kredi değildir. Akreditif bedelinin tamamının alıcı tarafından bankaya bizzat yatırıldığı hallerde banka sadece bir hizmet vermektedir. Kural olarak, akreditif ne alıcı için nede satıcı için bir kredi sağlamamaktadır. Bu sonuca akreditifin döviz olarak yatırıldığı durumlarda rastlanmaktadır. Bu durumda banka sadece hizmet vermekte ve bu hizmetinin karşılığında komisyon almaktadır (Bozkurt 2006: 36). Akreditif bedeli Türk Lirası olarak yatırılırsa, kur riski kadar bir bölüm bankanın alıcıya açtığı bir gayri nakdi kredi oluşturacaktır (Reisoğlu 2009: 48).

Belirttiğimiz gibi, akreditif işlemi hukuken kredi niteliğinde değildir (Bozkurt 2006: 58). Akreditif amiri banka tarafından kullanılacak bir kredi ile satıcıya olan borcunu ödeyebilir. Fakat bu durumda da kredi sözleşmesi ile akreditif tamamen bağımsız nitelikte bulunmaktadır. Aralarındaki bağ iktisadi nitelikte olduğu için bu durum akreditifi bir kredi müessesesi haline getirmemektedir. Ancak akreditif işlemi ile kredi işlemi arasındaki benzerlikler akreditifin kredi işlevini ortaya çıkarmaktadır. Banka, akreditif açtığı zaman ödeme vaadine girmiş olur. Bankanın ödeyeceği bu meblağ normal olarak akreditif amiri tarafından, özel bir akreditif hesabı altında bankaca temin edilir ve akreditif amiri, lehdara ödeme yapılınca kadar hesap üzerinde tasarrufta bulunamaz (Kaya 1995: 51). Bu nedenle akreditif mal ve hizmet bedelinin ödenmesinin belgelerin ibrazına kadar ertelenmesi, bu süreyi alıcının bedeli sağlayabilmek amacıyla kullanabilmesi olarak anlamak gerekir (Tekinalp 2009: 51). Akreditif belgelerinin bankaya ibraz edilmesine kadar, akreditif açtıranın bankaya bir karşılık hesabı açması gerekir. Banka ile akreditif açtırın(amirin) anlaşmalarıyla karşılık hesabı yerine kredi hesabı da açılabilir (Göğer 1980: 38). Bu durumda bankanın vermiş olduğu kredinin teminatını kendisine ibraz edilen belgeler oluşturmaktadır. Alıcı kendisini banka nezdinde değil de satıcı nezdinde kredilendirebilir. Alıcı ile satıcı anlaşarak ödemesi ertelenmiş akreditif aracılığıyla ödemenin yapılacağını kararlaştırabilir. Yani, bedel banka tarafından (dolayısıyla alıcı) tarafından ödenmeden satıcı mala kavuşur ve üzerinde tasarruf edebilme hakkına sahip olurdu. Lehdar lehine devredilebilen bir akreditifin açılması durumunda, lehdar akreditifi devrederek kredi ihtiyacını giderebilir (Bozkurt 2006: 58). Aksi kararlaştırılmamışsa, lehdar, akreditifi üçüncü bir kişiye devredilebilir. İkinci lehdar olarak anılan bu kişi genellikle malların üreticisi olmaktadır. Bu sayede ikinci lehdar akreditif bedelinin tahsil edilmesi işlemine kadar satıcıya bir vade tanımış olmaktadır (Tekinalp 2009: 33). Bu da lehdara bir nevi kredi vermek olur. Satıcının kredilendirildiği diğer durumlarda kırmızı kayıt (red clause) ve yeşil kayıt(gren clause) akreditiflerdir. Kırmızı kaydın varlığında, satıcı tarafından henüz belgeler ibraz edilmeden satıcıya ödeme yapılmaktadır. Dolayısıyla satıcı ödeme tutarı kadar kredilendirilmiş olmaktadır. Yeşil kayıt akreditifte, akreditif belgeleri henüz ibraz edilmeden sadece umumi mağaza makbuzu ile bedelin bir kısmının

satıcıya ödenmesi söz konusudur. Sırt sırta akreditifte akreditiflerde kredi fonksiyonu taşımaktadır (Tekinalp 2009: 33).

2.3. Akreditifin Hukuki Niteliği

Akreditif sözleşmesi akreditif açtıran (amir) ile akreditif bankası arasında akdedilmektedir. Bu sözleşme sinelagmatik olduğu için yani karşılıklı borç yükleyen bir sözleşme olduğu için tarafların karşılıklı hak ve borçları mevcuttur. Akreditif sözleşmesindeki hak ve borçların yerine getirilmesi için sözleşmeye başkaları da dâhil olabilmektedir. Bu nedenle akreditif üç köşeli bir ilişki olarak ifade edilir. Akreditif müessesesi uygulamadan doğmuştur. Akreditif ülkelerin ulusal mevzuatlarında düzenlenmemiştir. Akreditifin hukuki niteliği konusunda ileri sürülen fikirler iki ana grup şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki akreditifi tek kurumla açıklamaya çalışanlar, ikincisi ise çoğulcu ya da parçalama kuramı yanlısı olanlardır. Akreditif işlemi akitler dizisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Göger, 1980). Şunu belirtelim ki, akreditifi tek bir hukuki kurumla açıklamaya çalışanlar akreditifin kapsadığı ilişkiler ve ilgililer konusunda bir ayırım yapmamışlardır. Bu görüşte olanlar akreditifi; kefalet, garanti sözleşmesi, itibar mektubu, üçüncü kişi lehine sözleşme, alacağın temlik, vekâlet, soyut borç ikrarı, havale gibi hukuki müesseselerle açıklamaya çalışmışlardır (Bahtiyar 1990: 31).

2.4. Akreditif Tarafları

Akreditif işlemlerinde genellikle amir, akreditif bankası ve lehtar olmak üzere üç taraf bulunmakta olup, taraflar arasında kesin yükümlülükler doğuran akdi ilişki kurulmaktadır (Bozkurt 2008: 45)

Sözü edilen üç tarafın yanı sıra ihbar bankası, teyit bankası, iştirak bankası ve rambursman bankası gibi bankalar da taraf olabilmektedir (Gökgöz, Özdemir 2011: 90.) Akreditifin taraflarını oluşturan bankalar için ticarete konu mallar veya hizmetler değil, akreditifin açılışında kullanılan belgeler göz önünde bulundurulmaktadır. Bu belgeler taşıma belgeleri, sigorta belgeleri, finansal belgeler, ticari belgeler ve resmî belgelerdir.

En güvenli ödeme şekillerinden olan akreditifte bankalar ihracatçı ve ithalatçı arasında köprü görevi görmektedir. Amir ve lehtar banka yazılı yükümlülüğe girerek

akreditif işlemine garantör olmakta ve dış ticarete konu ödeme işlemine aracılık etmektedir. Bankaların gerekli evrakları tamamlaması sonucunda akreditif açılmış olmaktadır (Kula 2001: 45).

2.4.1. Akreditif Amiri / İthalatçı

İthalatçı firma dış ticaret uygulamalarında “applicant” terimi ile kullanılmakta olup, bankasına akreditif açma talimatı veren amir taraftır (Tekinalp 2009: 33). İhracatçı firma ile yapmış olduğu sözleşme çerçevesinde ve malın gümrükten çekilebilmesi için akreditif küşat metninde bulunması gereken belge ayrıntılarını belirlemektedir.

Gerekli hallerde ihracatçı firmanın talep ettiği değişiklikleri akreditifi açan bankaya bildirerek ihracatçı firmaya iletilmesini sağlamaktadır. Amir her ne kadar işlemi başlatan taraf olarak akreditif açılışında aktör olsa da akreditif şartlarına uygun evrak ibrazında ödeme yapma yükümlülüğü akreditifin tabi olduğu 600 Sayılı Yeknesak Kurallar dışındadır.

Bankacılık kanuna göre ithalatçı firmaya gayrinakdi kredi tesisi yapılmaktadır. İthalatçı firma ile banka arasında imzalanan Genel Kredi Sözleşmesinin içeriğinde uygun vesaik ibrazı halinde vesaik tutarının gerek akreditifi açan banka gerekse teyit bankasınca lehtara ödenerek banka hesabına zimmet kaydedildiği tarih itibarıyla ödeme yükümlülüğünün bulunduğu ve artık gayrinakdi kredinin nakit krediye dönüştüğü bildirilmekte, ithalatçı firma tarafından imzalanarak kabul edilmektedir (Özel 1991: 48)

Böylece akreditifi açan banka, uygun vesaik ibrazı halinde ihracatçı firmaya veya teyit bankasına ödeme yapacaktır. Hukuksal boyutta bakıldığında akreditifi açan banka ile ithalatçı firma arasında vekalet akdi ilişkisi bulunmaktadır.

2.4.2. Amir Banka / İthalatçı Bankası

Amirin talimatı üzerine veya kendi adına akreditif küşat mektubunu hazırlayarak, lehtarın bankasına ileten ve akreditifin şartları gereği uygun evrak ibrazında dönülemez ödeme yükümlülüğüne giren bankadır (Melemen 2000: 33). Dış ticaret uygulamalarında “opening bank” veya “issuing bank” olarak belirtilmektedir.

Akreditifi açan banka amir lehine gayrinakdi kredi tesisi yaparak akreditifte önemli bir rol üstlenmektedir. Akreditifi açan bankanın üstlendiği edinim kesin nitelik taşımaktadır. İhracatçının akreditif açılışına güvenerek üretimi sonuçlandırması veya akreditif konusu malın temini ile yüklemeyi gerçekleştirmesi ve akreditif şartlarına uygun vesaikin ibrazı ile akreditifi açan banka, lehtara karşı dönülemez nitelikte ödeme yükümlülüğüne girmektedir (Somuncuoğlu, Çakalır 2009: 42).

Amir bankanın yükümlülüğü amir banka akreditifi açtığı an itibariyle başlamakta ve geri dönülemez yükümlülük üstlenmektedir (Kızıl Şoğur, Örsçelik 2013: 42). Amir banka vadesinde ödenmeyen poliçeleri ödemekle yükümlü olduğu için akreditife istediği şartları koyma hakkı bulunmaktadır. Ancak amir bankanın koyacağı şartların çelişkili olmaması, tarafların aleyhine olmaması ve müşteri ile mutabık kalınarak belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca amir banka, amirin tüm istediği şartları akreditife eklemek ile yükümlü değildir. Örneğin: Amir banka, amirin eklemek istediği ancak banka uygulamaları aksine olan şartları eklemek zorunda değildir.

2.4.3. İhbar Bankası

UCP 600’de yer aldığı şekliyle amir bankanın talebi üzerine akreditifi ihbar eden banka anlamına gelmektedir. Dış ticaret uygulamalarında ihbar bankası “advising bank” terimiyle kullanılmaktadır. Görevli bankadır ve akreditifi açan bankanın verdiği görev doğrultusunda hareket etmektedir. Lehtar namına açılan akreditifi ihbar etme yükümlülüğünü taşımaktadır (Onursal 2000: 75). Akreditifte yapılan değişiklikler, ihbar edilmek üzere yine akreditifin açıldığı ihbar bankasına gönderilmektedir. İhbar bankası kendisine açılan akreditifin doğruluğunu araştırmak için azami özeni göstermelidir.

İhbar bankasının uygun ibraz karşılığında ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır. İhbar bankası olarak görevlendirilen banka akreditifi ihbar etme yükümlülüğünü almak istemez ise bunu derhal akreditifi açan amir bankaya bildirmek zorundadır. İhbar bankası akreditifin/değişikliklerin gerçekliği ya da akreditif/değişiklikler hakkında herhangi bir şüpheye düştüğü ya da açılan akreditifin kendisine eksik geldiği gibi durumlarda amir bankaya konu ile ilgili gecikmeksizin

bildirimde bulunmalıdır. Kendisine göre yeterli geçerliliği tespit edememiş olmakla birlikte akreditifi ihbar etme yolunu seçerse bu kez çekincesini lehtara bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır.

2.4.4. Lehtar / İhracatçı

UCP 600’de yer aldığı şekliyle lehine akreditif açılan taraf anlamına gelmektedir ve dış ticarete “beneficiary” terimi ile kullanımı yaygındır. Akreditifin ihbar bankası tarafından kendisine ihbar edilmesini müteakip akreditif konusu malları üreterek ya da temin ederek yüklemek, yükleme sonrası akreditif şartları gereği belgeleri hazırlayarak görevli bankaya iletmek yükümlülüğü doğmaktadır (Somuncuoğlu 2007: 38-39.).

Lehine akreditif açılan lehtar, akreditif vadesi içerisinde yükleme yapmaması halinde akreditif otomatik olarak hükümden düşmektedir. Malın yüklenmemesi akreditif hükmünün yerine getirilmemesi anlamını taşımaktadır.

Lehtar, adına açılan akreditifte şartları inceleyerek, amir aracılığı ile varsa değişikliğin kendisine ulaşmasını temin etmelidir. Örneklemek gerekirse, mal temini konusunda zaman yetersizliği bulunması halinde yükleme vadesinin uzatımı gerekebilir. Lehtar yükleme vadesinin uzatımına ilişkin talebini amire iletecek, amir ise amir bankaya talimat vererek açılmış olan akreditif metninde değişikliği yaparak ihbar bankası aracılığı ile lehtara iletecektir. Yapılan değişikliklerin akreditifin açıldığı bankaya yapılması gerekmektedir (Özel 2010: 24.).

Lehtarın en büyük riski uygun ibrazda (complying presentation) bulunmamaktır. Uygun ibrazda bulunmamış olan bir lehtar akreditiften ve ona sağlanan haklardan yararlanamamaktadır. Uygun ibraz, akreditifin hükümlerine uygun olması, UCP kurallarına göre düzenlenmiş olması ve ISBP (International Standard Banking Practice) yani Uluslararası Bankacılık Kurallarına uygun olması demektir. Bu şartlardan bir tanesinin bile eksik olması durumunda akreditif uygun ibraz edilmemiş sayılacak olup, lehtar akreditiften yararlanamayacaktır.

2.4.5. Teyit Bankası

UCP 600’de yer aldığı şekliyle amir bankanın talebi veya verdiği yetki üzerine akreditife teyidini ekleyen banka olup dış ticaret uygulamalarında

“confirming bank” adıyla kullanılmaktadır (ICC 2007). Teyit amir bankanın kesin yükümlülüğüne ek olarak, uygun ibraz halinde teyit bankasının da kesin yükümlülüğünün doğması anlamına gelmektedir. Bir akreditifte teyit talebi aslında lehtara verilen bir haktır (Kızıl Şoğur, Örsçelik 2013: 124.).

Lehtar akreditif açılışından önce amir ile yapacağı anlaşma sırasında akreditifin teyitli ya da teyitsiz olarak açılmasını talep etmelidir. Teyit bankası olarak görevlendirilen banka akreditifte teyidini eklemek zorunda değildir. Fakat teyidini eklemeyeceği konusunda amir bankayı süratle bilgilendirmelidir.

Teyitli bir akreditifte lehtar tarafından akreditif şartlarına uygun olarak hazırlanan vesaik, akreditif vadesi içerisinde teyit bankasına ibraz edilmelidir. Genel kural olarak uygun vesaik inceleme süresi 5 banka işgünü olup, vesaikin teyit bankasınca en kısa sürede ve fakat 5 banka işgünü aşmamak şartıyla incelenmeli ve akreditif ya da kısmi yüklemeye izin verilen akreditiflerde yükleme bedelini lehtara ödemelidir. Teyit bankası uygun evrakın incelendiği ve ödemenin lehtara yapıldığı ve akreditif şartları gereği akreditif metninde görevlendirilmiş rambursman bankasından ramburse olduğunu ödeme talep tarihinde belirterek amir bankaya bildirmelidir.

Teyit bankasınca incelenen ve uygun bulunması sonrasında ödemenin gerçekleştirilmesi, akreditif şartlarına uymayan şartın daha sonradan amir bankaca tespit edilmesi, diğer bir deyiş ile rezervli evrakın reddi halinde teyit bankasının lehtara rücu- su söz konusu değildir. Bu nedenle teyit bankasının ödeme yükümlülüğü tıpkı amir bankanın ödeme yükümlülüğü gibi kesinlik taşımaktadır.

Teyit bankası, amir banka gibi lehtara karşı yükümlülük altına girmektedir. Teyit bankasının akreditif işlemine girmesini lehtar talep etmektedir. Bunun nedeni ise ticarete konu yurtdışı ülke ve amir banka riskini ortadan kaldırmak istemesidir. Böylece hem amir banka hem de teyit bankası ile kendini iki kez güvence altına almış olmaktadır. Teyit bankası akreditif sürecine girdikten sonra teyidi ancak lehtarın vereceği onay ile geri çekebilmektedir. Bu nedenle lehtar istemediği sürece iki güvence devam etmektedir.

2.4.6. Rambursman Bankası

Rambursman ödemenin yapılması anlamına gelmektedir. Amir bankanın, akreditif açılışı ile eş zamanlı olarak teyit bankasına ödeme yetkisini verdiği, amir bankanın akreditif döviz cinsinden hesaplarının bulunduğu muhabir bankadır ve “rambursing bank” terimiyle kullanılmaktadır (Ünay 1989: 32). Akreditif açılışında MT 700 SWIFT mesajında rambursman bankası olarak belirtilmektedir (Özalp 2007: 371-372).

Akreditifin normal seyrinde ramburse işlemi amir banka ile teyit bankası arasında gerçekleşmektedir. Ancak bazı durumlarda amir banka ödemenin iletilmesi için rambursman bankasına yetki vermektedir ve böylece rambursman bankası da akreditif işlemine dahil olmuş olmaktadır. Rambursman bankası, amir bankanın yaptığı ödemeyi iletmekle görevli olmasına karşın lehtar ile direkt olarak muhatap olmamaktadır (Akgüç 2009: 35).

2.4.7. Görevli Banka

Akreditif işlemi yürütülürken herhangi bir görev üstlenerek akreditifin yeknesak kurallara uygun şekilde işlemlerini sağlayan bankadır ve dış ticaret uygulamalarında “nominated bank” terimiyle kullanılmaktadır. Bir akreditifte görevli banka bilgisi MT 700 SWIFT mesajında 41.maddede belirtilmektedir (ICC 2007: 29).

Görevli banka ihracatçılara yazılı olarak ödeme taahhüdü vermediği sürece akreditifte ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Görevli bankanın ödeme yükümlülüğü akreditifte kesin olarak belirtilmemektedir. Görevli banka açıkça amir banka tarafından görevlendirilmediği halde buna rağmen lehtara karşı yükümlülük altına girerse riski kendisine ait olur, lehtara karşı bu tür bir taahhüdü geçerli ve bağlayıcıdır ancak bu olay UCP'nin dışında kendisi ile lehtar arasındaki özel akitlere bağlı bir durum olarak kalmaktadır. Bu durum genellikle gizli teyit olarak adlandırılmaktadır (Özalp 2015: 23-25.).

2.5. Akreditif Türleri

Akreditifler ödeme şartlarına, sağladığı güvenceye, ödeme vadesine ve finansman özelliklerine göre farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklardan dolayı farklı akreditif türleri ihtiyacı doğmuştur. Akreditif türleri aşağıdaki gibidir:

2.5.1. Dönülebilen (Kabilirücu) Akreditif

Dönülebilen akreditif dış ticaret uygulamalarında “revocable letter of credit” terimi ile kullanılmaktadır (Erdemol 1993: 48).

Dönülebilen akreditif türü 600 sayılı broşür ile geçerliliğini yitirmiştir. 500 sayılı broşürde ise, amir bankaya belge ibrazından önce olmak kaydıyla, akreditif herhangi bir anda ve lehtara herhangi bir ön ihbar yapılmadan amir banka tarafından değiştirilebilmekte veya iptal edilebilmekteydi (Pekcan 1991: 72). Bu akreditif türünde alıcı açısından avantaj söz konusuydu (Millî Eğitim Bakanlığı). Dönülebilen akreditif türünde amir bankanın lehtara bilgi vermeden akreditif üzerinde değişiklik yapması, lehtarın aleyhine sonuçlar doğurabilme riski bulunmaktaydı (Reisoğlu 2014: 45). Bu nedenle 500 sayılı broşürde yer alan “Bir Akreditifin Hükümsüz Kılınması” hakkındaki madde 8’e 600 sayılı broşürde yer verilmemiştir (Özalp 2010: 121.).

2.5.2. Dönülemez (Gayrikabilirücu) Akreditif

Dönülemez akreditifler dış ticaret uygulamalarında “irrevocable letter of credit” terimiyle kullanılmaktadır. Bu akreditif türünde alıcı ve satıcının birlikte onayı olmaksızın akreditif şartlarında değişiklik yapılamamakta, iptal edilememektedir.

Satıcı firmanın akreditif şartlarına uygun vesaik ibraz etmesi, bankanın ödeme taahhüdünü oluşturmaktadır (Somuncuoğlu 2009: 20-21.).

Dönülemez ibaresini taşımayan bir akreditif de dönülemez olarak dikkate alınmaktadır. 500 sayılı broşürde dönülebilir nitelikli akreditiflerin açılabilmesine olanak sağlanırken, 600 sayılı broşür hükümlerinde dönülebilir (kabilirücu) ibaresi çıkartılmıştır. Bu değişiklik 600 sayılı broşürde yapılan en önemli değişikliklerden biri olarak değerlendirilebilir. 600 sayılı broşürdeki değişiklik sonrasında bir

akreditif için dönülemez (irrevocable) ibaresi belirtilmemiş olsa dahi ticarete konu akreditifin dönülemez olduğu belirtilmektedir. Dönülemez akreditifler satıcı firma için güvencedir.

2.5.3. Teyitsiz Akreditif

İhracatçının ülkesinde bulunan ihbar bankası, amir bankanın ödeme taahhüdü bulunan, lehtara açılan akreditifi ihbar etmektedir. İhbar bankasının sorumluluğu akreditifin gerçekliği ve doğruluğunu kontrol etmekle ve kendisine ibraz edilen vesaiki amir bankaya iletmekle sınırlıdır (Ünüsân, Canıtez 2014: 85).

Teyitsiz akreditifte ihbar bankasının ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı). Teyitsiz akreditif terimi dış ticaret uygulamalarında “unconfirmed letter of credit” adıyla kullanılmaktadır.

2.5.4. Teyitli Akreditif

Teyitli akreditif dış ticaret uygulamalarında “confirmed letter of credit” terimiyle kullanılmaktadır (Doğan 2012: 15). Amir banka, amirin akreditif açılış talimatı kapsamında, akreditifi lehtara ihbar ederken aynı zamanda teyidini ilave etmesi yönünde ihbar bankayı görevlendirmesi halinde, akreditif hem dönülemez hem de teyitli bir akreditif olmaktadır. Bu yönüyle akreditif daha güvenli olmaktadır(Canıtez 2008: 85).

Teyitli akreditiflerde amir bankanın yanı sıra ihbar bankası teyidini ilave etmesi nedeniyle, teyit bankası olarak da görevlendirilmiş olacak, tıpkı amir banka gibi ödeme taahhüdü oluşmuş olacaktır. Taraflar mutabık kalmadığı sürece bu akreditif türünde iptal söz konusu olmamaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı).

UCP 500 ya da UCP 600’de kayıtlı bulunmasa da uygulamada “soft confirmation” ve “silent confirmation” olarak adlandırılan teyit biçimleri bulunmaktadır.

Soft confirmation da teyit bankası amir bankasınca ramburse edilmedikçe ibrazı karşılamamaktadır. Ramburse şartı bulunan bu teyit biçimi teyit ruhuna tamamen aykırı olmakla birlikte uygulamaya alınan bir teyit biçimidir.

Silent confirmation ise teyit yetkisi verilmemiş bir banka kendi inisiyatifi ile akreditife teyidin eklendiği teyit biçimidir (Reisoğlu 2009: 84). Teyitli akreditiflerde amir bankanın teyit bankasına vereceği ramburse olma yetkisi bulunmadığından ve rambursman bankasına ramburse talebini karşılama yetkisi verilmediğinden silent confirmation uygulayan bankanın rambursman talep hakkı bulunmamaktadır.

2.5.5. Rotatif Akreditif (Yenilenebilen Akreditif)

Taşıdığı şartlara göre kullanıldıkça yenilenerek tekrar kullanılabilen akreditiflerdir ve dış ticaret uygulamalarında “revolving letter of credit” adıyla kullanılmaktadır. Rotatif akreditifler yükleme vadesi ve yükleme tutarı ile şarta bağlanabilirler. Bu akreditif türü sadece aynı ürün ticareti yapıldığında kullanılabilir. Bu akreditif türü sadece aynı ürün ticareti yapıldığında kullanılabilir.

Tarafların aktif ticareti, bu tip akreditifler özellikle uzun zamandır ticaret yapan ve birbirlerini tanıyan firmalar arasında zaman kaybını önlemek için tercih sebebidir (Tumay 1987: 15). Ticarete en önemli iki unsur zaman ve maliyetlerdir. Rotatif akreditifte her yükleme için yeniden akreditif açılmayacağı için başvuruda zaman kaybı azaltılmakta iken oluşabilecek maliyetler de azaltılmaktadır (Ataman, Sümer 1995: 35).

Revolving akreditifin otomatikman yenilenmesi halinde konu akreditif “Evergreen Akreditif” olarak adlandırılmaktadır.

2.5.6. Devredilebilir Akreditif

Lehine akreditif açılan lehtarın belli sebeplerle yüklemeyi yapması imkânsız ise, akreditifi başka bir lehtara devredebilmektedir (Tumay 1987: 171.). Akreditifin devri için akreditif açılışında devredilebilir olduğu küşat mektubunda mutlaka belirtilmelidir. Devredilebilir şartı taşıyan bir akreditif sadece bir kez lehtar değişikliğine gidebilmektedir. Diğer bir deyiş ile akreditifi devralan lehtar, akreditifi artık başka bir lehtara devredememektedir (Onursal 2000: 315.). Bir akreditifin devredilebilir olduğu belgeler üzerinde “transferable letter of credit” yazılarak belirtilmektedir.

Amir banka açtığı akreditif ile ilgili olarak herhangi bir bankayı görevli banka olarak tayin etmemiş ise veya akreditif serbest iştira edilebilen (free negotiable) bir

akreditif ise transfer bankasının akreditifte ayrıca belirtilmiş olması gerekmektedir, aksi halde transferi amir banka yapmaktadır. Transfer bankası olarak gösterilen bankanın lehtarın talebi üzerine transfer işlemini gerçekleştirme zorunluluğu bulunmamaktadır (Özalp 2015: 33).

2.5.7. Vadeli Akreditif

Akreditifte ödemenin belli bir vadede yapılması öngörülen akreditif türüdür ve dış ticaret uygulamalarında “deffered payment letter of credit” terimiyle kullanılmaktadır.

Bu vade yükleme tarihinden x gün sonra, vesaik ibrazından x gün sonra, fatura tarihinden x gün sonra gibi vadeleri içerebilmektedir. Vadeli akreditiflerde poliçe mecburi değildir (Saraç 2014: 33).

Vadeli akreditifte akreditifin şartlarına uygun belgelerin ibraz edilmesi ve akreditif belgelerinin amir banka tarafından kontrol sonrası uygun bulması üzerine akreditif üzerinde belirtilen vadede akreditif bedeli ödenmektedir. Kabul kredili akreditiften farkı süreçte bir poliçe bulunmamasıdır (Arzova, Melemen 1998: 45).

2.5.8. Görüldüğünde Ödemeli Akreditif

Akreditif hazırlanırken tarafların anlaşma şartlarına bağlı olarak vadeli olabileceği gibi görüldüğünde ödemeli şeklinde de hazırlanabilmektedir (Selek 2005: 85). Görüldüğünde ödemeli akreditifler dış ticaret uygulamalarında “at sight letter of credit” terimiyle kullanılmaktadır. Bu tür akreditiflerde belli bir vade bulunmamaktadır. Akreditif şartlarına uygun vesaik ibrazında ve bu ibraz edilen belgelerin amir banka tarafından uygun bulunması halinde ödeme derhal gerçekleştirilmektedir. Sight akreditiflerde amir banka akreditif açılışında, uygun evrakın ibrazı halinde 2 gün içinde ramburse olunabileceği konusunda teyit bankasına yetki vermektedir (Özalp 2007: 84).

Görüldüğünde ödemeli akreditifler ihracat akreditif sight teyitsiz, ihracat akreditif sight teyitli, ithalat akreditif sight teyitsiz ve ithalat akreditif sight teyitli olarak dört şekilde olabilmektedir.

2.5.9. Kırmızı Şartlı Akreditif

Akreditif tutarının tamamının ya da bir kısmının lehtara peşin olarak ödenmesini öngören akreditif türüdür. Peşin ödeme ile ilgili kısımların dikkatten kaçmaması için kırmızı ile yazılması sebebiyle “red clause” ismini almıştır (Toroslu 1998: 82).

Bu akreditif türü mal yükleme ya da tedariki yapılmadan önce ihracatçıya akreditif tutarının bir kısmının ya da tamamının peşin ödeme yapılmasına izin verilen akreditif türüdür. İhracatçı akreditif bedelinin peşin olarak alması uygun evrak ibraz sorumluluğundan kurtaramamaktadır. Yükleme yapmaması ya da uygun vesaik ibraz edilmemesi halinde peşin ödenen tutarın faizi ile amir bankaya ödenmesi gerekmektedir (Akın 2008: 43).

2.5.10. Yeşil Şartlı Akreditif

Yeşil şartlı akreditifler dış ticaret uygulamalarında “green clause” adıyla da kullanılmaktadır. Bu akreditifler, red clause akreditiflere benzemekle birlikte, akreditif leh- tarının akreditif bedelini tahsil edebilmesi için, malları belirlenen depoda muhafaza ettiğini gösterir depo makbuzunu ödeme bankasına ibraz etmek zorundadır. İbraz edememesi durumunda bedeli tahsil edemeyecektir (Reisoğlu 2014: 46).

2.5.11. Karışık Ödemeli Akreditif

Bu akreditif türü ise akreditifin bir kısmının sight, bir kısmının vadeli, kabul kredili ya da peşin olarak ödenebilmesine olanak sağlayan, ödeme şartlarının açıkça belirtildiği akreditiflerdir. Karışık ödemeli akreditifler dış ticarete yaygın olarak “mixed payment letter of credit” adıyla kullanılmaktadır (Özalp 2015: 55) Bu tür için akreditif tutarının %80’lik kısmının Sight %20’lik kısmının yüklemekten x gün sonra ödemeli olması örneği verilebilmektedir.

Karışık ödemeli açılan teyitli bir akreditifte akreditif tutarının belli bir kısmının amir firmanın kontrolü sonrası, amir bankaya ibraz edeceği kabul belgesi ile ödeneceği şartının bulunması durumunda, amirin malı kontrolü için gümrük müdürlüğünden çekmesi gerekeceğinden, bu orana isabet eden tutar akreditifin dışında bırakılan tutar olarak değerlendirilmelidir.

Bu şart tamamen amirin kabul inisiyatifine bağılı olduğundan teyit dışı bırakılmalıdır. Aynı zamanda amirin mal kontrolü sonrası kabul belgesi vermeme durumu, taraflarca incelikte değerlendirilmelidir. Kabul belgesini vermesi için belirsiz bir süre belirlenmemesi ve belgeyi vermemesi durumunda ise bakiyenin ödenmeme riski bulunmaktadır.

2.6. Akreditifte Rambursman

Uluslararası dış ticaret uygulamalarında görevlendirilen bankaların, aralarında akreditifin döviz cinsinden hesap ilişkisi bulunmuyorsa, lehtara ödeme yapılabilmesi ve akışın hızlanabilmesi için görevlendirilen banka olan rambursman bankası aracılığıyla amir bankanın para ödemesi ve lehtarın bankasının parayı talep etmesi işlemidir (Özalp 2010: 38).

Teyitli bir akreditifte döviz cinsi Amerikan doları ise MT700 Küşat metninde 53A hanesinde akreditifi açan bankanın Amerikan doları cinsinden hesaplarını tuttuğu muhabir bankayı görevlendirmesi gerekmektedir. Akreditif açılış aşamasında eş zamanlı olarak rambursman bankasına akreditifin açıldığı bankadan ya da teyit bankasından bedelin talep edilmesi halinde talebin karşılanması talimatı verilmektedir.

Teyit bankası akreditif vesaikini uygun bularak ödemeye karar verdiğinde kendisine açılan MT700 Küşat metninde rambursman bankasından akreditif bedelini talep etmektedir. Amir bankaya da vesaiki uygun bulunduğunu, rambursman talebinde bulunduğunu, uygun vesaik kapsamında ödeme yaptığını ve vesaiki amir bankaya gönderdiğini SWIFT mesajı ile bildirmektedir. Burada amir banka kendisine ulaşmamış bir vesaik bedelini teyit bankasının riskini alarak muhabir banka nostro hesaplarından ödemiş olmaktadır.

Akreditif açılışında rambursman bankasına yetki verilmemesi halinde teyit bankasının talepleri karşılanmamaktadır. Bu durumda rambursman bankası amir bankaya dönerek teyit bankasının talebini iletip, kendisine teyit bankasının talebini karşılamak için yetki verilmesini şifreli mesajla talep etmektedir. Bu nedenle olası gecikmelerin önlenmesi için akreditif açılışında rambursman bankasının yetkilendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Rambursman kuralları ICC tarafından yayınlanan UCP 525 sayılı broşür ile belirlenen kurallar çerçevesinde uygulanmaktadır. UCP 600 sayılı broşürde akreditifin teyitli olması halinde MT700 küşat metninde “40E: Applicable Rules UCP URR latest version” yazılı olmalıdır. Bu kural UCP 600 ile getirilmiş bir yeniliktir.

2.7. Akreditifte Rezerv

Akreditifte rezerv tarafların bankalara ibraz ettiği belgelerdeki eksiklikler, tutarsızlıklar ve hatalardır. Dış ticaret uygulamalarında rezerv “discrepancy” adıyla kullanılmaktadır. Rezervi iki farklı açıdan incelemek mümkündür. Bunlar akreditif şartlarından kaynaklanan rezervler ve belgelerden kaynaklanan rezervlerdir (Ünüsan, Canıtez 2014: 286.). Bu rezervleri önleyebilmek için en önemli şart ithalatçı ülkenin şartlarının bilinmesidir (Gürtan 2002: 152).

Akreditif şartlarından kaynaklanan rezervler akreditifin uygulama aşamasında oluşabilecek konular ile ilgilidir. İhracatçı firmanın akreditif belgelerinde belirttiği yükleme vadesinde malı yüklemese, belge ibrazını geç ibrazla yaparsa, UCP kuralları dışında işlem yapılırsa bunlar akreditif şartlarından kaynaklanan rezervlerdir. Özetle akreditif belgelerinde yapılması taahhüt edilen ancak yerine getirilmeyen her husus bir rezerv konusudur.

Belgelerden kaynaklanan rezervler ise belgelerin üzerindeki bilgilerin tutarsız olması, mal tanımının akreditifte belirtilen mal tanımına uymaması, malların teslim yerlerinin belgelerde farklı yazılmış olması, ek belgelerin talep edilen şartların dışında olması nedeniyle oluşmaktadır.

Akreditif küşat metninde istenen belgeler haricinde eklenen belgeler varsa, bu belgeler incelemeye tabi olmadığından diğer belgelerdeki bilgilerle tutarsız olsa dahi rezerv konusu sayılmaz, bankanın bu belgeleri inceleme yükümlülüğü bulunmamaktadır. (Mutlu 2011: 33)

Bankaların tespit ettikleri rezervleri toplu olarak bir defada bildirmeleri gerekmektedir. Kısmi rezerv bildirimi yapılamamaktadır.

Akreditiflerde, standby akreditiflerde, poliçe ve faturalarda tarafların karşılıklarına çıkabilecek başlıca rezerv konuları aşağıdaki gibidir. Rezerv olup

olmadığını kontrol etmek için bu maddelerin belgeler arası çapraz kontrol edilmesi gerekmektedir. Örneğin; akreditif küşat metninde vade 02.07.2019 iken istenilen diğer belgelerde vadelerin tek tek kontrol edilip hepsinde 02.07.2019 olarak belirtildiği teyit edilmelidir. Aksi halde bu bir rezerv konusu olacaktır.

Uygulama küşat metninde olduğu gibi her belgede akreditif numaralarının belirtilmesi talep ediliyorsa ve eğer belgelerde bu bilgi yer almıyorsa bu da rezerv maddesi olmaktadır ve ivedilikle bu eksikliğin bildirilmesi gerekmektedir, aksi durumda akreditif hükümsüz sayılacaktır. Bu nedenle aşağıdaki kontrol listesindeki maddelerin tek tek kontrol edilmesi önem arz etmektedir.

Tablo 3. Rezerv Oluşturabilecek Konular

Akreditif	Standby L/C	Polİçe	Faturalar
Vade	Vade	Şekil şartı/format	Başlık
İbraz yeri	İbraz yeri	Tutar	Taraflar (amir/lehtar)
Geç ibraz	Geç ibraz	Vade	Mal tanımı ve Incoterms
Geç yükleme	Yanlış ibraz	Tarih	Tutar ve miktarlar
Yanlış ibraz	Kısmi kullanım (partial drawing)	Taraflar	Tarih
Kısmi ibraz	Çoklu ibraz (multiple presentation)	İmza	İmza
Fazla ibraz	Fazla ibraz	Ciro	Tolerans
Dil	Dil	İşaretler/notlar	Fazla mal
Ters düşme	Ters düşme (UCP'ye tabi olanlarda)		Fazla bilgiler
Akreditif numarası	Standby numarası		Kısmi kullanım/Sevkiyat
Belge adetleri	Belge adetleri		Onaylar
Eksik belge	Eksik belge		Hesaplamalar
Özel şartlar	Beyan/özel Beyanlar		Düzeltilmeler
İbraz yöntemi	Özel şartlar		Yazım hataları
Gönderi şekli	İbraz yöntemi		İşaretler/notlar
Orijinal/kopya	Gönderi şekli		
Fazla belge	Orijinal/kopya		
İşaretler/notlar	Fazla belge		
	İşaretler/notlar		

Kaynak: Özalp 2015: 118-120

2.8. Akreditif İşlemlerinde Kullanılan Belgeler

Akreditif uygulamaları en güvenli ödeme şekli olduğu için masraf yüküne rağmen tercih edilmektedir. Ancak her ödeme şeklinde olduğu gibi akreditiflerde de risk bulunmaktadır. Belgelerde rezerv oluşmaması için akreditifte talep edilen belgelerin kontrolü ve tutarlılığı büyük önem arz etmektedir.

Akreditif metninde talep edilen belgelerin tam ve eksiksiz olması gerekmektedir. Talep edilen bu belgeler haricinde istenmeyen belgelerin de ibraz edilmesinde bir sorun oluşmamaktadır, ancak bu talep edilmeyen belgeler söz konusu akreditif belgelerinin kontrolünde dikkate alınmamaktadır. Bu belgeler genellikle ibraz edene geri gönderilmektedir. Ancak bazı durumlarda ibraz eden tarafından gönderilmesi talep edilirse römiz mektubuna talep edilmemiş olan belgelerin kontrolünün yapılmadığı ve bankanın bu belgeler ile ilgili herhangi bir sorumluluğunun bulunmadığını belirtmelidir.

Akreditifte bir şart belirtilmiş ancak bu şart bir belgeye bağlanmamışsa, bu şart dikkate alınmamaktadır. Örneğin akreditifte yükleme detayının ithalatçıya gönderileceği şeklinde bir şart yazılmış ancak ithalatçıya gönderildiğine dair bir belge istenmemişse bu şart kontrol edilemeyeceğinden, dikkate alınmamaktadır.

Talep edilen şartın mutlaka bir belge ile ilişkilendirilmiş olması gerekmektedir. Akreditifte şart belirtilmiş ve o şarta uyan bir belge var ancak bu şart ve belge ilişkilendirilmemişse, ihtiyatlı olmak amacıyla konu şart yine dikkate alınmamaktadır.

Belgeler akreditifle bağlantılı olduğundan, belge açılış tarihi ile akreditif tarihi tutarlı olmalıdır. Belgenin hazırlanma tarihi akreditifin açılış tarihinden sonra olmalı ancak bir belgenin hazırlanma tarihi akreditifin açılış tarihinden önce olamaz, bu durum akreditif için rezerv konusudur.

2.8.1. Poliçe

Poliçe “draft” veya “bill of exchange” denilen kıymetli evrak, paranın poliçe leh- tarına dönülemez bir ödeme yükümlülüğü ile ödenmesi gerektiğini belirten, TTK’da (Türk Ticaret Kanunu) belirtilen özel şekil şartları bulunan kıymetli evraktır.

Akreditif uygulamalarında kullanılan diğer evraklar gibi UCP şartlarını sağlaması gerekmektedir (Özalp 2015: 189.)

Bill of Exchange ve draft terimleri arasında farklılık bulunmaktadır. Bill of exchange belgesi döviz değişimini içermektedir, daima devir ve ciro edilebilmektedir. Ancak draft'ta negotiable olması ile ilgili bir kesinlik bulunmamaktadır. Bu nedenden ötürü draft yerel işlemlerde, bill of exchange ise uluslararası işlemlerden doğmaktadır.

Poliçe koşulsuz bir ödeme emridir ve ciro edilebilmektedir. Poliçeler iç piyasada alacaklarını güvence altına almak isteyen ihracatçılar tarafında tercih edilmektedir. Akreditiften daha uzun zamandır kullanan poliçe, kabul kredili ödeme biçimine yaşam vermektedir. Poliçelerde 3 taraf bulunmaktadır (Varlık, Uçar 2017: 44)

1. Poliçeyi düzenleyen taraf (drawer): Keşideci, yani poliçeyi düzenleyen firmadır.

2. Poliçe borçlusu (muhatap/drawee): Muhatabı ifade etmektedir. Muhatap ödeme şekline göre değişmektedir. Eğer vesaik mukabili ödeme yapılacaksa, arada bir banka var ise, bu işlemde muhatap ithalatçının bankasıdır, arada herhangi bir banka yok ise (Bu durumda ödeme işleminin akreditifli ve vesaik mukabili olmadığı durum olduğu düşünülebilir.) poliçenin muhatabı direkt olarak ithalatçı firmadır. Akreditif ödeme şekli tercih edilmişse; poliçe akreditif metninde belirtilmesi gerekmektedir, zorunlu değildir. Akreditif ödeme şeklinde poliçenin muhatabı ayrıca belirtilmelidir.

3. Poliçe lehtarı (payee): Lehtarı yani kendisine borçlu tarafından ödeme yapılacak tarafı ifade etmektedir.

Poliçe örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 1’de yer verilmiştir.

Poliçeler satıcılar tarafından doğrudan doğruya ithalatçı firma üzerine çekilmektedir. Belirlenen üç taraf dışında poliçede olması gereken diğer unsurlar şunlardır:

- Ödemenin koşulsuz olarak yapılmasını sağlayan ifade (pay to the order of)
- Ödenecek tutar

- Lehtara ödemenin yapılacağı yer
- Poliçenin düzenlenme tarihi
- Poliçenin vadesi

2.8.2. Ticari Fatura

Ticari faturalar ticarete “commercial invoice” adı ile kullanılan en temel vesaik olup, üzerinde ticarete konu mal ile ilgili detaylı olacak şekilde tüm bilgileri içermektedir (Gülen 1950: 54).

Vergi usul kanunun 231.maddesi gereği ticari faturaların resmî belge olarak kabul edilebilmesi için imzalı olmaları şartı aranmaktadır. Oysa 600 sayılı broşür madde 18/iv.de ticari faturaların imzalı olma şartı aranmamaktadır. Bu nedenle akreditif hazırlanırken ticari faturanın imzalanmış olması ayrıca talep edilmelidir.

Faturanın imzalı talep edilmesine rağmen imzasız olarak ibraz edilmesi rezerv maddesi olmaktadır. Ayrıca akreditif metninde özellikle fatura üzerinde yer alması istenen bilgilerin eksikliği rezerv konusudur. Akreditif işlemlerinde gönderilen ticari faturaların üzerinde mal tanımı açık şekilde yazılmalıdır (Özalp 2015: 48.). Ticarete konu mal veya hizmetin tanımı ticari fatura üzerinde akreditifte ne şekilde yazıyorsa aynı şekilde belirtilmelidir. Ancak ticari fatura dışında kalan diğer ek belgelerde mal veya hizmet tanımı genel olarak, ancak akreditife ters düşmeyecek şekilde yazılmış olmalıdır. Ticarete konu mal veya hizmet tanımında herhangi bir anlaşmazlık oluşmamalıdır. Anlaşmazlık oluşan durumda konu akreditif rezerv konusu yaratılmış olmaktadır.

Ticari fatura örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 2’de yer verilen boş ticari fatura örneğinde de görülebileceği gibi bu belge üzerinde ticarete konu malların birim fiyatı, markası, adedi, özellikli durumları, toplam brüt ve net ağırlıkları belirtilmektedir (Karacan, Uygun 2018: 123).

2.8.3. Taşıma Belgeleri

Taşıma belgeleri malların gönderildiğini ve teslim alındığını gösteren belgedir (Doğan 2012: 51). Akreditif metinlerinin oluşturulması sırasında, özellikle taşıma belgelerinin cinsleri ile ibraz edilmesi istenen asıl (original) ve kopya (copy,

non negotiable copy) tanımları ve adetleri konusunda zaman zaman tereddütler yaşanabilmektedir.

Bu tereddütlerin yaşanmaması amacıyla aşağıdaki konulara dikkat edilmelidir.

i. Orijinal konşimentolar set halinde düzenlenmektedir.

Orijinal konşimentolar (original bills of lading) kıymetli evrak niteliği taşırlar ve malın mülkiyetini ifade etmektedir. Bu orijinalden fazla düzenlenen konşimentolar bir “set” oluşturur ve hepsi birlikte aynı malın mülkiyetini ifade ederler. Bu nedenle, konşimentolar üzerine mutlaka yazılmakta olup, seti oluşturan konşimentoların içeriği tamamen aynıdır, farklılık göstermemektedir (Özalp 2015: 52.).

Düzenlenen orijinal konşimentoların adedi ilgili konşimentonun üzerinde (n/n) şeklinde yer almaktadır. Bu ibarede “n” harfi düzenlenen orijinal konşimentonun adedini ifade etmektedir.

Bir konşimento 1 orijinal olarak düzenlenmiş ise, bu konşimento üzerinde (1/1) şeklinde gösterilmektedir. Bir konşimento üzerinde (3/3) yazılmış ise, bu konşimentonun 3 orijinal olarak düzenlenmiş olduğunu ifade etmektedir. Düzenlenen orijinal konşimentolar yanında ciro edilemeyen (non-negotiable) kopyalar (suretler) da düzenlenebilmektedir.

Bir konşimentonun (1/1), (2/2) veya (3/3) düzenlenmesi istenmekle birlikte, akreditifte tam takım (full set) konşimento ibrazı istenebileceği gibi, orijinal nüsha sayısından daha azının ibrazı da istenebilmektedir. İstenen orijinal konşimentonun adedinin yanında mutlaka “originals” kelimesi yazılmalıdır (Özalp 2015: 322-323).

Örneğin;

“Clean on board marine bill of lading in 3/3 made out to the order of X Bank A.Ş. İzmir Branch, marked freight prepaid and notify name and address of the applicant” şeklinde bir ifade varsa, deniz konşimentosunun 3 orijinal olarak düzenlenmesi ve 3 orijinalin de bankaya ibraz edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde rezerv oluşmaktadır.

“Clean on board marine bill of lading in 2/3 made out to the order of X Bank A.Ş. İzmir Branch, marked freight prepaid and notify name and address of the applicant” şeklinde bir ifade varsa, deniz konşimentosunun 3 orijinal olarak düzenlenmesi ve sadece 2 orijinalin bankaya ibraz edilmesi gerekmektedir.

Bazen akreditiflerde konşimentoların bir veya birkaç orijinalinin mallarla birlikte veya başka bir şekilde akreditif amirine gönderilmesi gerektiği yönünde ifadeler yer almaktadır.

“Clean on board marine bill of lading in 3/3 made out to the order of X Bank A.Ş. İzmir Branch, marked freight prepaid and notify name and address of the applicant. 1/3 of the marine bill of lading, 1 commercial invoice and 1 packing list shall directly be sent to the applicant and beneficiary’s declaration to this respect must be presented.” Şeklinde bir ifade varsa, deniz konşimentosunun 3 orijinal olarak düzenlenmesi ve 2 orijinalin bankaya ibrazı, 1 orijinalin ise lehtar tarafından doğrudan amire gönderilmesi gerekmektedir.

Eğer akreditife orijinallerle birlikte ayrıca suretlerin (kopyaların) da ibrazı öngörülüyorsa yukarıdaki ifade;

“Clean on board marine bill of lading in 3/3 originals plus 3 copies made out to the order of X Bank A.Ş. İzmir Branch, marked freight prepaid and notify name and address of the applicant.” veya “Clean on board marine bill of lading in 2/3 originals plus 2 non negotiable copies made out to the order of X Bank A.Ş. İzmir Branch, marked freight prepaid and notify name and address of the applicant.” veya “Clean on board marine bill of lading in 2/2 originals plus 2nn copies made out to the order of X Bank A.Ş. İzmir Branch, marked freight prepaid and notify name and address of the applicant.” şeklinde yazılmalıdır.

Eğer konşimentoların bütün orijinallerinin mallara veya başka bir şekilde doğrudan amire gönderilmesi ve bankaya yalnızca suretlerin ibraz edilmesi isteniyorsa:

“Clean on board marine bill of lading in 3 copies made out to the order of X Bank A.Ş. İzmir Branch, marked freight prepaid and notify name and address of the applicant.” şeklinde yazılmalıdır.

ii. *Konşimentolar tam takım (full set) halinde ibraz edilmelidirler (Özalp, ss.416.).*

Malların teslimi için konşimentonun orijinal nüshalardan birinin yeterli olması “kredili işlemlerde” potansiyel bir risktir. Bu nedenle kredili işlemlerde konşimentonun tam takım halinde ibrazı istenmelidir. Yine kredili işlemlerde navlun peşinen ödenmiş olmalıdır. Aksi takdirde, navlunun ödenmemesi taşıyıcıya mallar üzerinde hapis hakkı verebilecektir (Özalp 2015: 52).

iii. *Konşimentolar kıymetli evraktır. Ciro edilebilmeleri için üzerlerinde buna engel olacak bir ifadenin olmaması gerekmektedir.*

Bir taşıma belgesinin konşimento olması için üzerinde konşimento veya yabancı dillerde bu anlama gelen bir kelimenin (bill of lading) yer alması gerekmektedir. Üzerinde “bill of lading” gibi kelime bulunan bütün taşıma belgeleri şekil şartı olarak başka eksiklikleri yoksa konşimentodur ve kıymetli evrak hukukuna tabidir, malların mülkiyet hakkını temsil ederler ve çekler, bonolar ve poliçeler gibi kasada muhafaza edilmelidir.

Konşimentolar hava taşımacılığı hariç bütün taşıma biçimlerinde kullanılmaktadır. (Air waybill bir makbuzdur ve kıymetli evrak niteliğinde değildir.) Öte yandan karayolu taşımacılığında kullanılan “Truck Bill of Lading” (kamyon konşimentosu) bir kıymetli evraktır.

Orijinal konşimentoların ciro edilebilmeleri için üzerinde buna engel olabilecek “non-negotiable” gibi bir ifadenin olmaması gerekmektedir. Bir konşimentonun ciro edilebilmemesi, onu kıymetli evrak olmaktan çıkarmamaktadır. Ciro edilebilmekle, kıymetli evrak niteliğine sahip olmak ayrı hususlardır.

Eğer konşimento fotokopi, karbon kopya vs. şeklinde üretilmişse, üzerinde yaş imza ile mutlaka “original” kelimesi de bulunmalıdır (Milletlerarası Ticaret Odası, , 2013).

Üzerinde “copy” ifadesi bulunan konşimento suretleri suret olarak kabul edilmektedir ve bu evraklar kıymetli evrak değildir ve ciro edilemezler.

iv. *Diğer taşıma belgeleri set halinde düzenlenmezler.*

Konşimento olmayan, AWB (Airway Bill), CMR (Convention Marcandise Rou- tier), FCR (Forwarder's Certificate of Receipt), FIATA (International Federation of Freight Forwarders Associations), Sea Waybill, Railway Bill gibi belgeleri set halinde düzenlenmezler. Bu belgelerin orijinallerinin sayısı (1)'den fazla olsa ve kaç orijinal olarak düzenlendiği üzerinde belirtilse bile bu orijinaler bir set oluşturmamaktadır.

2.8.3.1. Deniz Konşimentosu

Konşimentolar kıymetli evrak niteliğinde olup malın mülkiyetini temsil etmektedir (Kayıhan, Eski 2010: 38). Dış ticaret uygulamalarında “marine bill of lading” adı ile kullanılmaktadır. Konşimentonun kimin adına imzalandığının mutlaka belirtilmesi gerekmektedir.

Deniz konşimentosu örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 3'te yer verilmiştir. Konşimento üzerinde yükleyici, alıcı, yüklenen malın tanımı, malın brüt ağırlığı, geminin adı, masraflarla ilgili detaylar, malın nereden yüklendiği, boşaltma yerinin neresi olduğu, konşimentonun nerede düzenlendiği ve düzenlenme tarihi yer almaktadır (Coşkun 2012: 34).

Konşimentoda aksi belirtilmedikçe malın tutarı yer almamaktadır. Üzerinde yer alan düzenleme adedi ile ibraz edilen adet uyumlu olmalıdır. 3/3 olarak düzenlenmiş bir konşimento 3 orijinal olarak düzenlenmiş anlamını taşımakta olup, full set ibaresi konşimento kaç set düzenlenecekse tamamının ibrazı anlamındadır. 1/1, 2/2, 3/3 olarak düzenlenen konşimentolarda bir orijinalin, iki orijinalinin ve üç orijinalinin de teslim edilmesini ifade etmektedir.

Konşimentoların kimin namına imzalandığı konusu genellikle rezerv maddesi olabilmektedir. Taşıma belgesi taşıyıcıyı tanımlamadığı için ya da içerdiği bilgilerin diğer evraklarla uyumunun bulunmaması halinde rezerv konusu olabilmektedir.

2.8.3.2. Karayolu Taşıma Belgesi

Karayolu taşımacılığında kullanılan taşıma belgesidir. Dış ticaret uygulamalarında “Convention Marchandises Routers (CMR)” adıyla kullanımı yaygındır. Bu belge kıymetli evrak niteliği taşımamaktadır ve ciro edilebilmektedir (Özalp 2015: 210).

Karayolu taşıma belgesi örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 4’te yer verilmiştir. Yüklenen malın miktarını, mal cinsini, yükleyiciyi, alıcıyı, yükleme yeri ve tarihini ayrıca akreditifte üzerinde yer alması istenen herhangi bir ibare istenmesi durumunda bu belge üzerinde kayıtlı olması aranmaktadır (Onursal 1996: 154).

2.8.3.3. Havayolu Konşimentosu

Hava taşımacılığında kullanılan “air waybill” adıyla bilinen taşıma belgesidir. Hava taşımacılığı genellikle hızlı bozulabilecek, ağırlığı fazla olmayan gıda ürünlerinin ihracatında tercih edilmektedir (Çevik 2011: 34). Kıymetli evrak niteliği taşımamakta ve ciro edilememektedir (Tekinalp 2009: 591).

Havayolu konşimentosu örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 5’te yer verilmiştir. Yüklenen malın miktarını, mal cinsini, yükleyiciyi, alıcıyı, yükleme yeri ve tarihini ayrıca akreditifte üzerinde yer alması istenen herhangi bir ibare istenmesi durumunda bu belge üzerinde kayıtlı olması aranmaktadır (Yılmaz, Özken 2011: 51).

2.8.3.4. Charter Party Konşimento

Charter Party (C/P) bir geminin tamamının veya belli bir kısmının tek seferlik kiralanması için yapılan sözleşmedir. Bu tip konşimentoların kabul edilmesi şartı ancak akreditif küşat metninde charter party kabul edildiği sürece mümkündür. Bunun nedeni ithalatçı ve ihracatçı arasında çıkabilecek olan herhangi bir anlaşmazlık sonucunda navlun bedeli ödenmezse taşıyıcı firmanın ticarete konu malları rehin alma hakkı bulunmasıdır (Özalp 2015: 206-207.).

Charter party konşimento “Bill of Lading” yazısı altında konşimentonun “charter party” olduğu belirtilmelidir.

2.8.3.5. Demiryolu Taşıma Belgesi

Demiryolu taşıma belgesi diğer bir ifade ile “railway bill”, ticaret konu malın sevk istasyonundan varış istasyonuna kadar taşınacağını gösteren, gönderici ve demiryolu idaresi arasında yapılan bir taşıma sözleşmesidir (Coşkun 2012: 71).

Diğer ismi Demiryolu Hamule Senedi olan Demiryolu Konşimentosunun üzerinde taşınacak olan malın cinsi, miktarı, ambalajının şekli, gönderen ve alan tarafın

isim/unvan ve adresleri, taşıma ücreti ve eğer özel bir şart eklenmişse bu şartlar gösterilmektedir.

Railway Bill belgesi, Milletlerarası Demiryolu Taşımalarına İlişkin Sözleşme (COTIF- Convention Concerning International Carriage By Rail) ve “Demiryolları ile Eşya Taşınmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme”ye tabidir (Özalp 2015: 212-213.).

Bu belge kıymetli evrak olmasa da kıymetli evrak gibi işlem görmektedir. Bunun nedeni belge demiryolu işletmesi tarafından kaşelenip imzalandığında ticarete konu malların tüm sorumluluğunu üstlenmeyi kabul etmiş olmasıdır.

2.8.4. Sigorta Belgeleri

Akreditifte sigortalar nakliye sigortalarını ifade etmektedir. Bir dış ticaret esnasında malın satıcı tarafından alıcıya gönderildiği zaman, yükleme yerinde, taşıma ve boşaltım yapılırken oluşabilecek hasarlar ve risklere karşı sigorta yapılması gerekmektedir (Bozkurt 2006: 68). Sigorta belgeleriyle ticarete konu malın navlun esnasında sigorta edildiğini ve karşılıklı anlaşılan riskleri kapsadığını görülebilmekte, taraflar arası güven ortamını artırıp, dış ticaretin daha yaygın olarak kullanılabilmesi için tarafları teşvik edebilmektedir (Dölek 1999: 72)

Sigorta belgeleri 3 şekilde incelenmektedir.

- Sigorta Poliçesi (Insurance Policy)
- Sigorta Belgesi (Insurance Certificate)
- Kuvertür Notları (Broker’s Cover Notes)

2.8.4.1. Sigorta Poliçesi

Sigorta poliçesi dış ticarete yaygın olarak “insurance policy” adıyla kullanılmaktadır. Bu belge diğer sigorta belgelerine göre daha çok tercih edilmektedir. Ayrıca sigorta poliçesi “Marine Insurance Act,1906”da yer alan, sigorta sözleşmesinin şartlarını gösteren, devredilebilen ve ciro veya devir yoluyla temlik edilebilen tek belgedir.

Sigorta poliçesi cirolanarak başkasının mülkiyetine geçebilmektedir. Bu belge negotiable ciro edilen bir belgedir. Akreditifte sigorta poliçesi istendiği durumlarda

yerine sigorta belgesi ibraz edilemez, sadece sigorta poliçesi ibraz edilmelidir. Aksi, rezerv maddesi oluşturmaktadır.

2.8.4.2. Sigorta Belgesi

Sigorta belgesi dış ticarete kullanılan adı ile “insurance certificate” önce sigortalı, sonrasında da sigorta şirketi imzalayacak şekilde düzenlenmektedir. Sigorta poliçesi aksine, sigorta belgesi istendiği durumlarda sigorta poliçesi de ibraz edilebilmektedir. Bu durum herhangi bir rezerv konusu oluşturmamaktadır.

2.8.4.3. Kuvertür Notları

Kuvertür notları geçici ve sigorta komisyoncuları tarafından düzenlenen bir belgedir. Bu belge dış ticarete “broker’s cover notes” adı ile kullanılmaktadır ve sigortanın henüz yapılmadığı ancak yapılacağı beyan edilmektedir. Bu beyana istinaden navlun süreci devam etmektedir. Ancak sigorta şirketi ile sigortalı arasında herhangi bir sözleşme bulunmamaktadır. Bu nedenle sigorta belgesi olarak kabul edilmez, geçicidir (Özalp 2004: 44).

Sigorta belgelerini düzenlerken dikkat edilmesi gereken birkaç husus bulunmaktadır. Bunlar:

- Hazırlanan sigorta belgesinin yükleme tarihinden daha sonraki bir tarihe oluşturulmamalıdır. Bu durumda belli bir süre mallar sigortasız olacaktır.
- Sigorta belgeleri üzerinde sigorta tutarı, döviz cinsi belirtilmeli ve akreditif küşat metninde istenen tutarla aynı olmalıdır.
- Sigorta belgesi üzerinde akreditifte talep edilen sigorta tipi belirtilmelidir. Sigorta kapsamında yer almayan ilave risk varsa bunun da belge üzerinde belirtilmesi gerekmektedir.
- Her akreditif belgesinde olduğu gibi sigorta belgeleri de akreditif ve UCP şartlarını taşıyor olması gerekmektedir.

2.8.5. İhracatçı Bildirisi

İhracatçı bildirisi dış ticarete yaygın olarak “beneficiary advice” adıyla kullanılmaktadır. Bu belge ihracatçının bildirimi niteliğinde, küşat metninde 47A:

Additional Conditions'ta yer alan şartların belgeye dönüştürülmesidir. Bu belge 46A: Documents Required maddesi ile talep edilmektedir.

Örneğin küşat metninde 47A: Additional Conditions'ta “İhracatçı yükleme bildirimini sigorta şirketine yapacaktır.” şeklinde bir şart mevcutsa, istenilen bildirim yapıldığını ispat etmek için ihracatçı ihracatçı bildirisi düzenleyerek sigorta şirketine bildirim yapıldığını belgelemiş olmaktadır.

2.8.6. İhracatçı Sertifikası

Bu belge ihracatçının beyan belgesidir ve belgeler üzerinde “beneficiary certificate” adıyla bilinmektedir. Küşat metninde 47A: Additional Conditions maddesinde ihracatçının beyan etmesi gereken bir husus bulunuyorsa ihracatçı beyanını yazıya dökmek zorundadır. Bu nedenle beneficiary certificate talep edilen şartların yapıldığını belgeleme açısından önem arz etmektedir.

Örneğin; küşat metninde “mallar 20x20 kutulara yerleştirilecektir.” şeklinde bir koşul mevcutsa, ihracatçı bu koşulu malları 20x20 kutulara yerleştirdiğini beyan edecek şekilde ihracatçı sertifikası oluşturmaktadır.

2.8.7. Paketleme Listesi

Paketleme listesi, malın paketleme detayını gösteren, “packing list” adıyla bilinen bir belgedir. Bu belge hem akreditif şartlarına uygun olarak düzenlenmeli, hem de akreditifte talep edilen diğer belgelerle uyumlu olmalıdır (Civelek, Güçlü 2003: 65).

Paketleme listesi örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 6'da yer verilmiştir. Bu belge üzerinde ticarete konu malların paketlenmeleri ve ağırlıkları ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Malların kaç palet ile, hangi taşıma vasıtası ile taşındığını, bu belgelerin net ve brüt ağırlıkları ilgili detaylı bilgileri belirtmektedir.

2.8.8. Menşe Şahadetnamesi

Bu belge malın menşenin bildirildiği belgedir. Dış ticarete yaygın olarak “certi- ficate of origin” adıyla kullanılmaktadır.

Akreditif küşat metninde 46A: İstenen Vesaik bölümünde yer alan maddelerde faturanın üzerinde malın menşenin Türkiye orijinli olduğunun

kaydedilmesi talep edilmiş ise ihracatçı fatura üzerinde mal menşeiini ülkesine göre bildirmesi gerekmekte ve buna ek olarak certificate of origin ibraz edilmelidir. Bu belgenin küşat metninde talep edilmesine rağmen eklenmemesi durumunda, rezerv konusu oluşmaktadır. Rezerv kabulü ithalatçı firma ve amir bankanın kabulüne bağlıdır.

46A: İstenen Vesaik bölümünde amir bankanın certificate of origin’i belge olarak talep etmemesi nedeniyle bankanın inceleme yükümlülüğü bulunmamaktadır, ibraz edilen certificate of origin, akreditif dışında kabul edilmektedir. Bu belge herhangi bir rezerve konu edilemeyerek, bankalarca herhangi bir sorumluluk üstlenilmeden amire verilecek ya da ihracatçıya iade edilecektir.

Menşe Şahadetnamesi örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 7’de yer verilmiştir. Bu belge üzerinde mal tanımı, mal miktarı, malın menşeiini tasdik edici ibareler yer almaktadır.

2.8.10. A.TR Dolaşım Belgesi

Avrupa Gümrük Birliğine üye ülkeler arasında serbest dolaşım imkânı taşıyan ve bu ülkelerin gümrük indirimlerinden faydalanmasını sağlayan belgedir (Yılmaz, Özken 2016: 97). Kıymetli evrak niteliği taşımamaktadır.

A.TR dolaşım belgesi örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 8’de yer verilmiştir. Bu belgede yüklenen malın miktarı, mal cinsi, yükleyici, alıcı, yükleme yeri ve tarihi, akreditifte ek olarak gösterilmesi talep edilen ibareler belirtilmektedir.

2.8.11. Deniz Taşımacılığı Sigorta Sertifikası

Deniz taşımacılığı sigorta sertifikası dış ticarete “certificate of marine cargo insurance” adı ile kullanılmaktadır. Bu belge amir ve lehtarın anlaşmalarına göre tarafların biri tarafından düzenlenmektedir. Deniz taşımacılığı sigorta sertifikası hazırlanırken genelde maliyet dikkate alınmaktadır. Hangi ülkede daha uygun maliyete sigorta poliçesi düzenleniyorsa, taraflarca tercih ona göre yapılmaktadır.

Malın hasar görmesi halinde sigorta poliçesinde belirlenen clauselar çerçevesinde hasar bedeli sigorta şirketi tarafından ödenmekte ve akreditiflerde sigortalar

amir bankanın lehine düzenlenmektedir. Mal bedelinin ödenmesi ya da vadeli kabul yapılması halinde, sigorta poliçeleri ciro yoluyla amire devredilmektedir.

2.8.12. Analiz Sertifikası

Bu belge diğer bir deyişle “certificate of analysis” genellikle gıda ürünlerinin ihracatında amirin talep ettiği belgeler arasındadır. Bu belgede gıdanın laboratuvarlarda tahlilleri yapılarak analiz sonuçları belirtilmektedir (Civelek, Sözer 2013: 300).

Analiz sertifikası örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 9’da yer verilmiştir. Bu belge üzerinde malın cinsi, akreditif ile ilişkilendirilebilmesi için fatura tarih ve numarası ya da akreditif referansı, malla ilgili yapılan testlerin detaylı sunumu bulunmaktadır.

2.8.13. Gıda Sağlık Sertifikası

Gıda sağlık sertifikası dış ticarete “food safety” veya “healty certificate” adıyla kullanılmaktadır.

Bu belgenin örneğine çalışmanın “Ekler” kısmında Ek 10’da yer verilmiştir. Gıda sağlık sertifikası üzerinde yetkili mercilerin gıda ithalatındaki konu gıdanın sağlığa uyumlu olduğuna dair görüşleri, imza ve kaşeleri bulunmaktadır.

2.9. UCP 600 Kuralları

2.9.1. UCP 600’ün Tanımı

UCP 600 kurallarından önce akreditiflere ilişkin olarak uluslararası açıdan yeksenak bir kurallar bütünü bulunmamaktaydı. 1920’de ABD’de New York bankalarının düzenlediği bir konferansta akreditife ilişkin kurallar kabul edilmiş, bunu 1923’te Almanya, 1924’te ise Fransa izlemiştir. Kriz yılı olan 2009 ‘da tüm Dünyada 124 milyon TEU (Twenty-foot equivalent unit) hacminde yük konteynırlarla taşınmıştır. Konteynırların ticarete kullanılmaya başlanması akreditif kurallarında bir yenileme ihtiyacı doğmuştur (Yılmazcan 2017: 69-70).

Akreditif mekanizmasının genellikle uluslararası ticarete uygulama alanı bulması, ülke uygulamalarının öngörülebilir olması gereğini beraberinde getirmiştir.

Bu doğrultuda, ulusal düzeydeki çalışmalar I. Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından başlamıştır. Bu ilk çabalar neticesinde, örneğin, Berlin'deki bir banka göndereceği dokümanlar karşısında New York'taki başka bir bankanın nasıl işlem yapacağını bilebilir hale gelmiştir. Almanya'daki bankalar 1923'te Berlin'de benzer bir girişimde bulunmuştur; bu girişimler 1925'te Fransa, Norveç, Çekoslovakya, İtalya ve İsveç, 1926'da Arjantin, 1928'de Danimarka ve 1930'da Hollanda tarafından takip edilmiştir. Akreditif konusunda devletlerarası anlaşmalar bulunmadığı gibi, milli hukuklarda da ABD istisna edilirse akreditifler büyük ölçüde düzenlenmemiştir. Bu boşluğu milletlerarası ticaret odası 1933 'te doldurmuştur. Bugüne kadar yeksenak kurallarda altı revizyon yapılmış,500 sayılı kuralların yerini 01 temmuz 2007 tarihinde yürürlüğe giren 600 sayılı kurallar almıştır (Reisoğlu 2014: 10).

Son revizyon olan UCP 2007 Revizyonunda da amaç, maddelerin daha açık ve net bir biçimde ele alınması ve böylece uygulanmalarında birliğin sağlanmasını gerçekleştirmek olmuştur.

UCP 600 kurallarının ticari teamül olarak değerlendirilebilmesi mümkün değildir. Çünkü bu kurallar yaklaşık 10 yılda bir günün şartlarına göre yenilenmektedir (Yılmazcan 2017: 74)

600 Sayılı Kurallar, 500 Sayılı Kurallara göre çok daha açık, anlaşılması kolay, redaksiyonu başarılı ise de, hukuki açıdan mükemmel veya mükemmele yakın olduğu söylenemez. Bir örnek vermek gerekir ise, 14-16. maddelerde belgelerin 5 işgünü içinde incelenmesi, uygun bulunması veya rezerv konulması konularında, görevli banka, akreditif bankası, varsa teyit bankası arasında hiçbir ayırım yapılmamış; görevli bankanın da 5 işgünü içinde belgeleri incelemesi, uygun bulması veya rezerv koyması yükümlülüğü öngörülmüş iken; görevli bankanın bu yükümlülüğüne hiçbir hukuki sonuç bağlanmamış; belgeleri 14. maddeye göre inceleyen veya incelemeyip doğrudan akreditif bankasına gönderen görevli banka arasında farklı bir hukuki sonuç öngörülmemiştir. Bu durumda uygulamada bir görevli bankanın risk alıp ödeme akreditif bankasının rezerv koyma riski yerine akreditif bankasına belgeleri yollayıp onun kararını bekleyeceği söylenebilir.

600 sayılı Kuralların 1. Maddesinde

“Akreditif metni, akreditifin bu kurallara tabi olduğunu açıkça belirttiğinden, herhangi bir akreditife uygulanabildikleri ölçüde herhangi bir teminat akreditifi (stand-by L/C dahil) uygulanan kurallardır. Bu kurallar akreditif şartları ile açıkça değiştirilmedikleri veya uygulama dışı bırakılmadıkları sürece akreditifin bütün tarafları için bağlayıcıdır.”

Akreditif tarafları, akreditif metninde,

600 sayılı Kuralların bazı maddelerinin uygulanmayacağını kabul edebilirler.

600 sayılı Kurallarda yer almayan bazı maddeleri akreditif metnine kaydırabilirler

Akreditif sözleşmesinde yer alan bu düzenlemeler geçerli ve bağlayıcıdır.

Ancak; taraflar arasındaki akreditif sözleşmesinin maddeleri, 600 sayılı kuralların uygulanmasını imkansız hale getirir ise örneğin taraflar arasındaki bu akreditif sözleşmesi tarafların iç hukuk kurallarına ya da milletlerarası hukuk kurallarına tabi olacaktır.

UCP 600 Kurallarının revizyonu ile aslen akreditife ilişkin temel prensipler korunmuştur, daha sade bir dil ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. UCP 600 kurallarının önsözünde dünya genelinde akreditiflerin yüzde 70'inin ilk ibrazda geri çevrildiği, bunda bankaların almaya başladıkları çekince komisyonunun etkili olduğu belirtilmiştir. UCP 500 'de 49 olan madde sayısı 39'a çekilmiştir. Tanımlar başlıklı bir madde getirilmiştir (UCP 600 madde 2).

Madde 1 Uygulama Alanı

Ticari akreditiflerde ve garanti akreditiflerinde ödeme belgeye dayalı olsalar bile talep edilen bilgiler içerik açısından farklıdır. Buna göre ticari akreditiflerde ödeme yükleme yapıldığına ilişkin taşıma belgesi fatura ve malın çekilmesine ilişkin ithalatçı tarafından talep edilen diğer belgelerin istinaden yapılırken garanti akreditiflerinde taahhüdün yerine getirilip getirilmediğine ilişkin talep edilen orijinal kopya belge veya talep yazısına istinaden yapılmaktadır. Bu nedenle, UCP' nin bazı maddeleri teminat akreditifleri için uygulanabilir olmaktan uzaktır.

Madde 2 ve 3 Akreditifin Anlamı ve Sözleşmeler Karşısında Akreditifler

Kuralların 2. ve 3. Maddelerinde akreditifin mutlak dönülemez nitelikte olduğu belirtilmiştir.

Madde 2 de UCP 600 sayılı kuralların içinde yer alan bazı terimlerin tanımı yapılmıştır

Yorumlamalar başlıklı bir madde eklenmiştir (UCP; madde 3).

Bu kuralların amacına yönelik olarak;

- Uygulanabildikleri durumlarda tekil sözcüklerle çoğullar, çoğul sözcüklere de tekiler dahildir. Örneğin; kabul kredili bir akreditifte kullanılan draft kelimesi drafts kelimesiyle aynı anlamı taşıdığıdır.
- Bir akreditif dönülemez olduğu belirtilmese dahi o akreditif dönülemezdir.
- Bir bankanın farklı ülkelerdeki şubeleri ayrı olarak dikkate alınır.
- Metinlerde yer alan bir an önce hemen acele şartı dikkate alınmaz.

Örneğin; yükleme bir an önce yapılacaktır.

Dokümanlar ihracatçı tarafından hemen ibraz edilecektir.

Yükleme detayları, yüklemeden sonra acele olarak alıcıya bildirilecektir

Bir ödeme vadesi sinin belirlenmesi için kullanıldıklarında from ve after sözcükleri belirtilen tarihi hariç tutar.

Örneğin; akreditif ödeme vadesi 60 gün olsun

Konşimento Vadesi 14 Ağustos 2009

Konşimento tarihinden itibaren 60 gün ve konşimento tarihinden sonra 60 gün belirlenmiş olması halinde her iki durumda da vadesi 14 Ekim 2009 olacaktır.

Madde 4 Mallar/Hizmetler/Yapılan işler Karşısına Belgeler

Amir ile lehtar arasında yapılan sözleşme ticari sözleşme, banka ile amir arasında yapılan sözleşme ise kredi sözleşmesidir.

Amirin belgeye dayalı olmayan bazı şartları akreditife yazılmasını talep ederek veya lehtarla yapmış olduğu sözleşme, anlaşma, proforma faturaya atıfta bulunmak istemesinin herhangi bir etki ve faydası yoktur.

Örneğin; Akreditif mal tanımı bölümünde bankalar proforma faturayı dikkate alarak inceleme yapacaklarından, ibraz edilen belgelerdeki mal tanımı akreditifte belirtildiği gibi olmasına karşın proforma faturada farklılık arz etmesi, uygunsuzluk anlamına gelmeyecektir (Turhan 2016: 242).

Madde 5 Akreditiflerin Açılmasına ve Değıştirilmesine İlişkin Talimat

Bu madde ile kabul edilen belge üzerinde işlem yapma hükmü akreditif işlemlerinde göz önünde tutulması gereken en önemli kurallardan biridir.

Bankaların sorumluluğu mallarla ilgili olan dokümanların akreditif şartlarına uygunluğunu incelemektir.

Örnek;

Akreditifin özel şartlar bölümünde (47A) mallar numuneye uygun olması istenmektedir. Ancak bu talep, bir belgeye dayandırılmadığı için dikkate alınmayan bir şart olarak kalacaktır.

Madde 6 Dönülebilir /Dönülemez Akreditifler

Akreditifin banka gişelerinde kullanılacağı hükmüne bağlanmıştır.

İbrazında ödeme ifadesi görüldüğünde ödeme anlamına gelir.

Örnek;

Akreditifin teyitsiz olması halinde Almanya'daki bir banka tarafından açılıp Türkiye'deki bir banka tarafından Türkiye'deki bir lehtara ihbar edilen akreditifin yazılmış olması halinde bu akreditife ilişkin dokümanların Almanya'nın x bankasının şubesinde kabul edileceği, dokümanların uygun bulunması halinde x bankası tarafından ilgili ödeme yöntemine göre;

İbrazında ödeme yapılacağı

Poliçenin kabul edileceği

Vadeli ödeme taahhüdünde,

Bulunacağı anlaşılmaktadır.

Madde 7 İhbar Bankasının Yükümlüğü

Örnek,

Bir Tayvan bankası bir ABD nezdinde ödeme ile kullanılır biçimde akreditif açmıştır. Bir başka ABD bankası da rambursman bankası olarak gösterilmiştir. Yükleme müteakip vesaik görevli bankaya ibraz edilmiş ve uygun bulunmuştur. Bu sırada amir banka bir değişiklik mesajı göndererek ödeme yöntemini kendi nezdinde ve vesaikin kendisince alınmasına bağlı tuttuğu yolunda değiştirmiştir. Lehtar bu değişikliği kabul etmemiştir.

Madde 8 Teyit bankasını Yükümlülükleri

Örnek,

Teyitli bir akreditif altında ibraz edilen vesaikten teyit bankası aşağıdaki rezervi saptayarak durumunu lehtara bildirmiştir. Sigorta poliçesinin düzenlenme tarihi sevk tarihinden sonraki bir tarihtir. Konşimentoda akreditifte belirtilen yükleme limanından farklı bir teslim alması yeri gösterildiğinden yükleme kaydında yer alması gemi ismi ve yükleme limanı ismi kayıtlı değildir. Lehtar rezervli vesaik üzerinde düzeltme yoluna gitmiş ve eskisinin yerine yeni uygun sigorta poliçesi düzenletmiştir. Teyit bankası tekrar incelediğinde önceki ibrazda saptamadığı hususu bulmuş bu nedenle ödeme yapmayacağı hususunu bildirmiştir. Lehtar yüklemeden sonraki 21 günlük süreyi doldurmuştur. Akreditif metninde lehtarın belli bir süre içerisinde reddetmediği bir değişikliği kabul etmiş sayılacağına dair zımni kabul kiozuna yer verilmeyecektir(UCP.md/10). Görevli bankaya ibrazın uygunluğunu incelemek için en çok beş banka iş günü tanınmış ve makul süre ifadesi çıkarılmıştır.(UCP 600; madde 14)

Madde 16 Rezervli /Uygun Olmayan Belgeler, Rezerv Kaldırma ve Bildiri

Görevi çerçevesinde hareket eden bir görevli banka, varsa bir teyit bankası veya amir banka bir ibrazın uygun olmadığını belirlediğinde ibrazı karşılamayı veya iştirâ etmeyi reddedebilir.

Buna göre; maddenin a fıkrasında, amir bankanın varsa teyit bankası ile ibrazı karşımayı taahhüt eden görevli bankanın, yapılan ibrazın uygun olmadığını belirlemeleri halinde, ibrazı karşılamayı veya reddedebilecekleri hükme bağlanmıştır.

Buna karşılık maddenin b fıkrasında, gelen belgelerde bazı uygunsuzlukların amir bankaca tespit edilmesi halinde, belgelerin reddinden önce malın alıcısı olan amir firmanın bu konuda ki düşüncesinin sorulmasının, anılan fıkra hükmüne aykırılık oluşturmayacağı ifade edilmiştir. Ancak her halükarda, belgenin kabul veya red edildiğinin belgeyi gönderen tarafa, 14 (b) fıkrası gereği 5 banka iş gününde bildirilmesi gerekir.

Madde 20 Belgeleri Düzenleyenlere İlişkin Belirsizlik

Akreditif şart koşulan yükleme ve boşaltma limanlarını gösteren ve bu madde gerekliliğini yerine getiren konşimento, taşıdığı isim dikkate alınmayarak kabul edilecektir.

Limandan limana yapılacak taşıma kapsamında düzenlenen konşimentonun bankalarca kabulü için bizzat taşıyıcı ya da kaptan veya bunlar adına ismi belirtilmiş acente tarafından imzalanması gerekir.

Bir sigorta belgesi herhangi bir risk muafiyeti klotuna ilgi kuran bir kayıt içerebilir(UCP 600,madde 28) (Turhan, 2016: 217-280).

Görevli bankanın uygun bularak görevlendirdiği belgelerin bir aksaklık sebebiyle yolda kaybolmasından dolayı amir bankanın ramburse etme yükümlülüğünün ortadan kalkmayacağına dair bir hüküm getirilmiştir.(UCP; madde 35)

UCP 500 kurallarında yer alan taşıma belgeleri maddesi çıkarılmıştır. UCP 500 Kurallarında yer alan ve bugün yük taşımasında kullanımı sona eren yelkenli gemilerle ilgili hüküm kaldırılmıştır. Taşıma belgelerinde yükleme tarihine ilişkin bir kayıt bulunmaması halinde düzenleme tarihi esas alınacaktır, ayrıca birden fazla taşıma belgesi mevcut ise en son tarihli olanı göz önünde bulundurulacaktır.(UCP 600;madde 19, 20,21,22,31).

Yurt içinde açılan akreditifler, tarafları yurt içinde olan akreditiflerde UCP' ye tabi olabilirler. Belgelerin ibrazda ödenmesi halinde genelde tüm sorumluluk

akreditif amirine ait olmaktadır Bir belgenin temsil ettiği malların hizmetlerin veya yapılan diğer işlerin diğer hizmetlerin mevcut olup olmadığına icraatına veya ticari itibarına ilişkin olarak hiçbir yükümlölük veya sorumluluk almazlar

UCP' nin birçok maddesinin yanlış yorum, yanlış kullanım, gereksiz sorun ve anlaşmazlıklar tarafların akreditif kullanımına olan talebi azaltmasına neden olmuştur. Bankaların rezerv arayışları, banka çalışanlarının gerekli tecrübeye sahip olmamaları ihracatçı ve ithalatçıların da gerekli özen ve dikkati göstermemeleri akreditif kullanım oranında azalmaya neden olmaktadır

UCP 600' de yer alan 3,14,19,20,21,23,24,28(i),30,31.maddelerde yer alan hükümler, amir tarafından özümsemiği sürece farklı bir talimat vermesi mümkündür. Bu durumda, ilgili madde hükümlerine göre değil, verilen talimata göre hareket edilmesi gerekir.

Ancak bazı madde hükümleri vardır ki özelliklerinden dolayı uygulanması zorunludur. Buna örnek olarak; 19.maddenin (b) fıkrasında yer alan aktarma konusunun kombine taşımacılıkta zorunlu olması nedeniyle aksinin uygulanamayacak olması veya akreditife ilişkin belgelerin konşimento tarihinden itibaren ibraz süresi belirtilmemişse 21 gündür.

UCP kuralları yasa veya kanun değildir. ICC tarafından akreditifler için geliştirilen kurallardır. Akreditif veya standby akreditifi UCP 'ye tabi tutulduktan sonra bu kurallar akreditif veya standby akreditifinin parçası haline gelirler ve taraflar için bağlayıcı olurlar. Bu kurallarda yer alan düzenlemeler akreditif veya standby da yer almayan şartları tamamlarlar. Örneğin; akreditifte ibraz süresi belirtilmemişse UCP' de yer alan “yüklemeden sonra 21 gün” o akreditif için ibraz süresi olarak işlem görür.

UCP' nin bazı maddeleri ihtiyaca uygun olarak uygulama dışı bırakılabilir veya değiştirilebilir, ancak çok fazla uygulama dışı bırakma veya değişiklik yapılması önerilmemektedir. UCP' nin her bir maddesinin bir amacı vardır, her bir madde bir boşluğu doldurmaktadır. UCP 600 Kurallarını ortaya koyan MTO ise uluslararası hukukun yetkilendirildiği bir kişi olarak değerlendirilemez.

UCP 600,450 üyeli MTO bankacılık komisyonuna gönderilmeden önce 5,000 den fazla öneri metin ve taslak 26 ülkeden oluşan 41 kişilik gruba sunulmuştur. Tam

bu düzenlemeler yapılırken Banco Santander ile Banque Paribas arasında yaşanan vadeli akreditif olayını mahkemenin, tüm akreditif camiası açısından beklenmedik bir karar alması da UCP' nin itibarına gölge düşürmüştür. Bir teyit bankasının vadeli bir akreditifi ödeme vadesinden önce herhangi bir sahtecilik durumunda amir bankanın teyit bankasına ödeme yapmakla yükümlü olmadığı sonucuna varmaktadır (www.tobb.org.tr).

Banco Santander Olayı

UCP 500'in uygulamadaki son sürüm (version) olduğu dönemde yaşanan Banco Santander olayı özet olarak aşağıdaki gibidir. Bank Paribas 5 Haziran 1999 tarihinde Bayfern firması lehine Banco Santander London'a 20 mio USD lık, konşimento tarihinden itibaren 180 günde ödemeli vadeli, teyitli bir akreditif açıyor. Akreditif konusu 200.000 MT Rus ihraç ürünü yağdır. "Akreditif Açtırma Teklif Formu" nda ve açılan akreditifte iskonto veya erken ödemeye imkan veren şart veya ibareler yoktur. BancoSantander bu akreditifi 8 Haziran 1999 tarihinde teyidini de ekleyerek ihbar ediyor. 15 June 1999 tarihinde lehtar olan Bayfern teyit bankası olan BancoSantander'e akreditif şartları uygun belgeleri ibraz ediyor. Belgeler inceleniyor ve akreditif şartlarına tamamen uygun bulunuyor ve vade 17 Kasım 1999 olarak tespit edilerek lehtar olan Bayfern ve amir banka olan Bank Paribas'a bildiriliyor, ayrıca römize yazılarak römiz ekinde belgeler amir bankaya gönderiliyor.

16 Haziran 1999 tarihinde lehtar teyit bankası olan Banco Santander'e müracaat ederek vadesi 17 Kasım 1999 olarak belirlenen vadeli ödeme taahhüdünün iskonto edilmesini talep ediyor. Banco Santander 16 Haziran 1999 tarihinde Bayfern'den yazılı temlik alıyor. Bayfern akreditiften doğan tüm alacaklarını Banco Santander'e devrediyor. 17 Haziran 1999 valörü ile Bayfern'eRoyal Bank of Scotland' da ki hesaplarına iskontolu ödeme yapılıyor. Banco Santander iskonto bedeli olarak 641.000 dolar yani faiz ve masraflarını düşerek kalan bedeli lehtar Bayfer Ltd'ye ödüyor. Kısacası iskonto yapılıyor. 24 Haziran 1999 tarihinde Bank Paribas tarafından Banco Santander'e gönderilen bir mesajla ibraz edilen ve uygun bulunan belgelerin sahte olduğu bildiriliyor. Lehtar firmanın daha önce de bazı sahtekarlıklara karıştığını öğrendiklerini de ayrıca belirtiyorlar (www.abdurrahmanozalp.com).

3.9.2. UCP 600'ün Özeti

UCP 600'ü oluşturan ana unsurlardan birkaçı:

1. Uluslararası ticarete yaygın olan temel terimlerin tanımlanması (örneğin, ödemeleri onurlandırmak, başvuru sahipleri, bankacılık günleri, sunum)
2. Uluslararası ticaret belgelerinin (Kredi Mektupları) tüm taraflarca imzalanması ve onaylanması
3. Belgeler, mallar ve hizmetler arasındaki fark (ve bunlarla ilgilenen taraflar)
4. Akreditifin hangi bölümleri pazarlık edilebilir ve pazarlık dışı
5. Kredi nasıl çalışır ve ödeme nasıl yapılır
6. Bankalar mal onayını nasıl iletebilir (teletransmission)
7. Malların taşınması, taşıma şekilleri ve sorumluluk taşıyan
8. Tutarsızlıklar, feragat ve bildirimde bulunma
9. Orijinal belgelerin veya elektronik kopyaların sağlanması
10. Konişmentolar
11. Sigorta ve mal bedelini kapsayan
12. Transit belgelerin nakliyesinde kayıp (www.abdurrahmanozalp.com).

UCP 600, Uluslararası Ticaret Odası tarafından, Küresel Ticaret Finansmanı işlemlerinin önemli bir bölümünü oluşturan, Kredi Mektuplarının düzenlenmesi ve yönetilmesi konusunda geliştirilen bir dizi kuraldır. UCP 600'ün geliştirilmesi 3 yıldan fazla sürdü.

UCP 600'e bakarken, piyasa ortamına ve mevcut yönergeler hakkında genel notlara bakmak önemlidir. UCP 600'ün yakın zamanda revize edilmeyeceği genel görüş birliğidir.

UCP 500 ve UCP 600 arasında 14 yıllık bir boşluk vardı; Danışma grubu, 15'ten fazla kez toplantılar düzenleyen 26 ülkeden 41 üyeyle kuruldu. UCP 600'ün ilk taslağı hazırlandıktan sonra Ekim 2006'da oybirliğiyle kabul edildi. UCP 600 nispeten iyi çalışıyor ve çoğu zaman işe yarıyor, genellikle UCP 600 tasarlanırken

kararlaştırılamayan bazı belirsiz ifadeler etrafında toplanmış dūřuk sayıda anlaşmazlık var.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. AKREDİTİF UYGULAMASI

Bu bölümde, akreditifli ödemelerin bankalardaki güncel uygulamaları bir örnek olay ile incelenmiştir. Sözü edilen amaç doğrultusunda bir medikal firmasının 2020 yılına ait ihracatta kullanılan akreditifli ödeme verileri elde edilmiştir. İlgili verilerde akreditif açılan ülkeler, sevkiyat sayısı, ihracat tutarları, vade ve teyit durumu, teslim şekli ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Yukarıda sözü edilen akreditif uygulamasının başlangıç ve bitişine ait uygulama aşağıda verilmiştir:

İhracatçı Firma: Ayyıldız Medikal Ltd. Şti.

İthalatçı Firma: Sydney Hospital

Yerel Banka: T.C. İş Bankası

Karşı Banka: National Australia Bank Limited.

İhraç Edilen Ürünler: Medikal Malzemeleri

Akreditif Başlangıç Tarihi: 24.08.2020

Akreditif Bitiş Tarihi: 07.09.2020

3.9.1. Akreditif Açılış Formu

 AKREDİTİF AÇMA TALEP FORMU		Başvuru Tarihi:
Şubesi Akreditif amirinin tam ismi / ünvanı ve adresi:		Lehdarın tam ismi, adresi, ülkesi:
Tel:	Faks:	E-Mail:
Akreditifin vadesi ve nerede ödemeli olduğu:		Akreditifin döviz cinsi ve tutarı(Rakam ve yazı ile):
☐ Muhabir seçimi bankanıza bırakılmıştır. Terch edilen muhabir banka varsa adı ve şubesi:		Bankanızca hazırlanan draft muhabire gönderilmeden önce firmamızca ☐ Onaylanacaktır ☐ Onaylanmayacaktır
Akreditifin Türü: ☐ Dönülemez (Irrevocable) ☐ Teyitli (Confirmed) ☐ Devredilebilir (Transferable) ☐ Teyitsiz (Unconfirmed) ☐ Diğer:		
Akreditifin ödeme biçimi: ☐ Vesaik ibrazında ödemeli (At Sight) ☐ İhtirali (by negotiation) ☐ Yüklemeden itibaren/sonra ay/gün/yıl (By Deferred Payment) ☐ Polçe kabulü karşılığında (By Acceptance) Vade: ☐ Diğer:		
Kısmi sevkiyat: Kabul ☐ edilir ☐ edilmez Aktarma: Kabul ☐ edilir ☐ edilmez		Nakil aracı:
Yükleme Yeri:		Varış Yeri:
Yükleme Vadesi:		
Teslim ☐ FOB ☐ FCA ☐ FAS ☐ DEQ ☐ DAF ☐ DDP ☐ EXW Şekli: ☐ CIF ☐ CIP ☐ CFR ☐ CPT ☐ DES ☐ DDU		
Akreditif metnine konulacak mal tanımı (Yabancı dilde):		
Türkçe mal tanımı:		
İSTENEN BELGELER ☐ Ticari Fatura ☐ Deniz Konsimentosu (B/L) ☐ Combined Transport (B/L) ☐ CMR ☐ FCR ☐ AWB ☐ Sigorta belgesi: Bankanız emrine düzenlenmiş, malın CIF değerinin % 10 fazlası ile sigorta edildiğini gösteren Sigorta Poliçesi / Sigorta Sertifikası Kapsayacağı riskler: Institute Cargo Clauses/A Diğer: Ayrıca istenen özel riskler: ☐ Menşe Şehadetnamesi (Menşe Ülke:.....) ☐ ATR ☐ EUR 1 ☐ Analiz Belgesi ☐ Paketleme Listesi ☐ Çeki Listesi ☐ Kontrol Belgesi ☐ Yükleme Telekisi Kopyası Diğer Belgeler:		Orjinal Sayısı Kopya Sayısı
Bütün belgeler set halinde yükleme tarihinden itibaren gün içinde, fakat akreditif vadesinin aşılmaması şartıyla ilgili bankaya ibraz edilmelidir.		
Özel Şartlar: ☐ Muhabir masrafları firmamıza aittir. ☐ Sigorta firmamızca daini mürtehin Akbank olarak yapılacaktır. ☐ Muhabir masrafları lehbara aittir. (Akreditif kullanılmadığı takdirde tarafımıza aittir.) ☐ Sigorta Bankanızca yapılacaktır.		
Diğer Şartlar:		
Yukarıda belirtilen şartlar dahilinde, bu şartların Bankanızca da kabul edilmesi kaydıyla MTO'nın akreditiflere ilişkin Yeknesak Kurallarını içeren cari Broşürü hükümlerine tabi olmak üzere bir akreditif açılmasını rica eder, Bankanızca bu talimatımız üzerine hazırlanacak metinde tarafımızca düzeltmeler/değişiklikler yapılması halinde Bankanızın bu düzeltmelerimizi/değişikliklerimizi kabul etmesi halinde nihai talimatımız olarak kabul etmeye yetkili olduğumu kabul ve beyan ederiz. İşbu akreditifin mevcut kredimizin kullanılması suretiyle açılması halinde, yukarıdaki şartlara ilaveten, firmamızca Bankanızca verilen Genel Kredi Sözleşmesi hükümlerinin de geçerli olacağını beyan ve taahhüt ederiz. Saygılarımızla,		

Akbank T.A.Ş. / Sabancı Center 4.Levant, 34330 İstanbul
 Ticaret Sicil Memurluğu: İstanbul, Sicil Numarası: 90418

Şekil 5. Akreditif Açılış Formu Örneği

Amir banka tarafından akreditifi açmak için kullanılan, akreditife ait şart ve hükümleri ihtiva eden, amirin ve amir bankaya ait sorumlulukları belirten, genellikle matbu olarak hazırlanan formlardır. Akreditif açılışı için akreditif amirinin formu doldurup amir bankaya teslim etmesi gerekmektedir.

3.9.2. İhracatçı Firma Akreditif Banka Dilekçesi

İŞ BANK

SİVAS ŞUBESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

SİVAS

24.08.2020

Bankanız tarafından ihbar edilen AI2020152637 nolu ihracat akreditifi mukabilinde yükleme tutarı olan 72.273.22 USD 'lık yazımız ekinde sunulan vesaiklerin incelenerek tarafımıza bilgi verilmesini rica ederiz.

Ekler ;

- 1-) Commercial Invoice 3 Orijinal 3 kopya
- 2-) Packing list 3 orijinal 3 kopya
- 3-)Bill of Lading 3 Orijinal 3 kopya
- 4 -) Menşei 1 orijinal 3 kopya
- 5-) Draft

Teslim Alan :

Ömer GÖRSEL

25.08.2020

Şekil 6. İhracatçı Firma Akreditif Banka Dilekçesi Örneği

Akreditif dilekçesi, lehine akreditif açılan lehtarın veya akreditife teyit verilmesi istenilen teyit bankasının veya akreditifte devir veya ödeme ile ilgili olarak görevlendirilmiş olan görevli bankaların her birinin ayrı ayrı ve kendi risk önceliklerini dikkate almak sureti ile, akreditif şartlarında kendileri açısından sakıncalı bir durumun olup olmadığını teyit etmek amacıyla, kendilerine ulaştırılan akreditif metni üzerinde yapmış oldukları mutabakat işlemidir.

3.9.3. Proforma Fatura

PROFORMA FATURA

OP CONTROLS srl,
I-15020 Pagnanico (PD) Via Rivelle, 20
Telefono 0429 764111
Telex 431629 OPER I
Fax 0429 779068

Capitale Sociale 2.080.000.000 Lira
CCIAA 167073 PD - Mecc. 347005
Reg. Soc. 16041 - 21063 Strada PD
Cod. Fisc. e P. IVA 01521390288

PROFORMA INVOICE

Date : 24.08.2020
Proforma Invoice N° :
In Favour Of : Ayyıldız Medikal Ltd. Şti
Organize Sanayi Bölgesi, 3. Kısım
5. Cadde No:28 / SIVAS

Customer Reference : Your order dd.
With Delivery To : Same address as above

Prices in Lit.

Quantity	Description of Product	Code Number	Unit Price	Total Price
3.000	Analyzer pilots(LPG) ✓	OP9202	4.450	72.273,22 USD
TOTAL				72.273,22 USD

TERMS OF PAYMENT : Letter of Credit, irr. And Conf. , at 90 days

BANK : National Australia Bank Limited
700 Bourke Street Docklands,
Melbourne, Australia

OFFER VALIDITY :
SHIPMENT DATE :
DELIVERY TERMS :

Gross Weight : 50.200 Kg. Approx
Origin : Australian Origin

Net Weight : 54.216 Kg. Approx
Tariff No. : 73.21.9000

" We hereby attest that goods are of Italian Origin and that prices stated herein are in conformity with true and export market prices and that there are no other transactions between us and the buyer with regard to this Proforma Invoice "

OP s.r.l.
TÜRKİYE İTHALATİ VE DÜNYA İTHALATİ

Şekil 7. Proforma Fatura Örneği

Proforma fatura, mali bir yükümlülük taşımayan, teklif amacı ile oluşturulan bir fatura türüdür. Bu sebeple, Ticaret ve Vergi Hukukunda "Proforma Fatura" ile ilgili herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Tüm işletmeler ihtiyaçları mukabilinde proforma fatura düzenleyebilir.

3.9.4. İhraç Edilecek Mal Listesi

ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ, 3.KISIM 5. CAD. NO. 48 SIVAS, TURKEY.										
COMMERCIAL INVOICE										
APPLICANT		AIDACARE PTY LTD., BUILDING 3A, 1 MOOREBANK AVENUE MOOREBANK, NSW 2170 AUSTRALIA						Invoice Date		17-08-2020
								Invoice No		M10202000000095
No	Code	HS Code	Product Description	Qty.	Unit	Net Weight (KG)	Gross Weight (KG)	Box / Package / Pallet Quantity	Unit Price (USD)	Total Amount (USD)
1	KSSB	9402.90.00.00.19	KING SINGLE SIZE BED	60	Unit	9.132,00	9.807,00	72	\$ 625,00	\$ 37.500,00
2	KSB	9402.90.00.00.19	KING SIZE BED	60	Unit	9.550,00	10.601,00	72	\$ 615,00	\$ 36.900,00
3	NITRO HB 7000	9402.90.00.00.19	4 MOTORS HOME CARE BED - WOODEN SIDE RAILS - SERENITY	50	Unit	6.098,00	6.700,00	67	\$ 719,30	\$ 35.965,00
TOTAL										\$110.365,00
ADVANCED PAYMENT										\$38.091,78
GRAND TOTAL										\$72.273,22
VARIOUS HOSPITAL EQUIPMENT FOR TOTAL VALUE USD 110,365.00 AS PER PROFORMA INVOICE NUMBER NTCR.IA.2020.04.09.02-09.04.2020 DATED 09.04.2020 EXW 3.KISIM 5. CAD. NO.48 SIVAS, TURKEY.										
DELIVERY DETAILS										
Country Of Origin				TURKEY		TOTAL PACKAGE QUANTITY		211		
DELIVERY TERMS				EXWORKS		TOTAL NET WEIGHT		24.780,00		
PAYMENT TERMS				75 DAYS AFTER MARINE BILL OF LADING DATE		TOTAL GROSS WEIGHT		27.108,00		
LOAD DETAILS										
Vessel Name				CMA CGM FORT ST PIERRE		Container NO		TCNU655458-2 / APHU641980-8 / CMAU740354-8 / CMAU472182-2 / SEGUG31278-8		
Voyage Number				OWM7151MA						
BANK DETAILS										
Bank Name				NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED		L/C Reference Number		AI2020152637		
L/C Date				200518		L/C Place Expiry		200921IN COUNTRY OF BENEFICIARY		

ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ, 3.KISIM 5. CAD. NO. 48 SIVAS, TURKEY.										
PACKING LIST										
APPLICANT		AIDACARE PTY LTD., BUILDING 3A, 1 MOOREBANK AVENUE MOOREBANK, NSW 2170 AUSTRALIA						Packing Date		17-08-2020
								Invoice No		M10202000000095
No	Code	Product Description	Qty.	Unit	Net Weight (KG)	Gross Weight (KG)	Box Quantity	W (cm)	L (cm)	H (cm)
1	NITRO HB 7000	4 MOTORS HOME CARE BED - WOODEN SIDE RAILS - SERENITY	42	Unit	5208,00	5628,00	14	80	190	150
							42	25	150	5
VARIOUS HOSPITAL EQUIPMENT FOR TOTAL VALUE USD 110,365.00 AS PER PROFORMA INVOICE NUMBER NTCR.IA.2020.04.09.02-09.04.2020 DATED 09.04.2020 EXW 3.KISIM 5. CAD. NO.48 SIVAS, TURKEY.										
DELIVERY DETAILS										
Country Of Origin				TURKEY		TOTAL PACKAGE QUANTITY		56,00		
DELIVERY TERMS				EXWORKS		TOTAL NET WEIGHT		5.208,00		
PAYMENT TERMS				75 DAYS AFTER MARINE BILL OF LADING DATE		TOTAL GROSS WEIGHT		5.628,00		
LOAD DETAILS										
Vessel Name				CMA CGM FORT ST PIERRE		Container NO		TCNU655458-2		
Voyage Number				OWM7151MA						
BANK DETAILS										
Bank Name				NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED		L/C Reference Number		AI2020152637		
L/C Date				200518		L/C Place Expiry		200921IN COUNTRY OF BENEFICIARY		

A.S. COMPANY

ORGANIZE SANAYI BOLGESI, 3.KISIM 5. CAD. NO. 48 SIVAS, TURKEY.

PACKING LIST

APPLICANT		AIDACARE PTY LTD, BUILDING 3A, 1 MOOREBANK AVENUE MOOREBANK, NSW 2170 AUSTRALIA				Packing Date		17-08-2020		
						Invoice No		M102020000000095		

No	Code	Product Description	Qty	Unit	Net Weight (KG)	Gross Weight (KG)	Box Quantity	W (cm)	L (cm)	H (cm)
1	KSSB	KING SINGLE SIZE BED	35	Unit	5.332,00	5.721,00	7	100	225	230
							35	30	150	5
2	NITRO HB 7000	4 MOTORS HOME CARE BED - WOODEN SIDE RAILS - SERENITY	8	Unit	890,00	1.072,00	3	80	190	150
							8	25	150	5

VARIOUS HOSPITAL EQUIPMENT FOR TOTAL VALUE USD 110,365.00 AS PER PROFORMA INVOICE NUMBER NTCR.IA.2020.04.09.02-09.04.2020 DATED 09.04.2020 EXW 3.KISIM 5. CAD. NO.48 SIVAS, TURKEY.

DELIVERY DETAILS			
Country Of Origin	TURKEY	TOTAL PACKAGE QUANTITY	53,00
DELIVERY TERMS	EXWORKS	TOTAL NET WEIGHT	6.222,00
PAYMENT TERMS	75 DAYS AFTER MARINE BILL OF LADING DATE	TOTAL GROSS WEIGHT	6.793,00

LOAD DETAILS			
Vessel Name	CMA CGM FORT ST PIERRE	Container NO	APHU641980-8
Voyage Number	0WM7151MA		

BANK DETAILS			
Bank Name	NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED	L/C Reference Number	AI2020152637
/C Date	200518	L/C Place Expiry	200921IN COUNTRY OF BENEFICIARY

A.S. COMPANY

ORGANIZE SANAYI BOLGESI, 3.KISIM 5. CAD. NO. 48 SIVAS, TURKEY.

PACKING LIST

APPLICANT		AIDACARE PTY LTD, BUILDING 3A, 1 MOOREBANK AVENUE MOOREBANK, NSW 2170 AUSTRALIA				Packing Date		17-08-2020		
						Invoice No		M102020000000095		

No	Code	Product Description	Qty	Unit	Net Weight (KG)	Gross Weight (KG)	Box Quantity	W (cm)	L (cm)	H (cm)
1	KSSB	KING SINGLE SIZE BED	25	Unit	3.800,00	4.086,00	5	100	225	230
							25	30	150	5
2	KSB	KING SIZE BED	20	Unit	2.750,00	3.077,00	4	100	225	230
							20	10	110	5

VARIOUS HOSPITAL EQUIPMENT FOR TOTAL VALUE USD 110,365.00 AS PER PROFORMA INVOICE NUMBER NTCR.IA.2020.04.09.02-09.04.2020 EXW 3.KISIM 5. CAD. NO.48 SIVAS, TURKEY.

DELIVERY DETAILS			
Country Of Origin	TURKEY	TOTAL PACKAGE QUANTITY	54,00
DELIVERY TERMS	EXWORKS	TOTAL NET WEIGHT	6.550,00
PAYMENT TERMS	75 DAYS AFTER MARINE BILL OF LADING DATE	TOTAL GROSS WEIGHT	7.163,00

LOAD DETAILS			
Vessel Name	CMA CGM FORT ST PIERRE	Container NO	CMAU740354-8
Voyage Number	0WM7151MA		

BANK DETAILS			
Bank Name	NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED	L/C Reference Number	AI2020152637
/C Date	200518	L/C Place Expiry	200921IN COUNTRY OF BENEFICIARY

		A.S. COMPANY ORGANIZE SANAYİ BOLGESİ, 3.KISIM 5. CAD. NO. 48 SIVAS , TURKEY.									
		PACKING LIST									
APPLICANT		AIDACARE PTY LTD , BUILDING 3A , 1 MOOREBANK AVENUE MOOREBANK , NSW 2170 AUSTRALIA						Packing Date		17-08-2020	
								Invoice No		M10202000000095	
No	Code	Product Description	Qty.	Unit	Net Weight (KG)	Gross Weight (KG)	Box Quantity	W (cm)	L (cm)	H (cm)	
1	KSB	KING SIZE BED	20	Unit	3.400,00	3.743,00	4	100	225	230	
							20	10	110	5	
VARIOUS HOSPITAL EQUIPMENT FOR TOTAL VALUE USD 110,365.00 AS PER PROFORMA INVOICE NUMBER NTCR.IA.2020.04.09.02-09.04.2020 DATED 09.04.2020 EXW 3.KISIM 5. CAD. NO.48 SIVAS, TURKEY.											
DELIVERY DETAILS											
Country Of Origin		TURKEY				TOTAL PACKAGE QUANTITY		24,00			
DELIVERY TERMS		EXWORKS				TOTAL NET WEIGHT		3.400,00			
PAYMENT TERMS		75 DAYS AFTER MARINE BILL OF LADING DATE				TOTAL GROSS WEIGHT		3.743,00			
LOAD DETAILS											
Vessel Name		CMA CGM FORT ST PIERRE				Container NO		CMAU472182-2			
Voyage Number		0WM7151MA									
BANK DETAILS											
Bank Name		NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED				L/C Reference Number		A12020152637			
L/C Date		200518				L/C Place Expiry		200921IN COUNTRY OF BENEFICIARY			

		A.S. COMPANY ORGANIZE SANAYİ BOLGESİ, 3.KISIM 5. CAD. NO. 48 SIVAS , TURKEY.									
		PACKING LIST									
APPLICANT		AIDACARE PTY LTD , BUILDING 3A , 1 MOOREBANK AVENUE MOOREBANK , NSW 2170 AUSTRALIA						Packing Date		17-08-2020	
								Invoice No		M10202000000095	
No	Code	Product Description	Qty.	Unit	Net Weight (KG)	Gross Weight (KG)	Box Quantity	W (cm)	L (cm)	H (cm)	
1	KSB	KING SIZE BED	20	Unit	3.400,00	3.781,00	4	100	225	230	
							20	10	110	5	
VARIOUS HOSPITAL EQUIPMENT FOR TOTAL VALUE USD 110,365.00 AS PER PROFORMA INVOICE NUMBER NTCR.IA.2020.04.09.02-09.04.2020 DATED 09.04.2020 EXW 3.KISIM 5. CAD. NO.48 SIVAS, TURKEY.											
DELIVERY DETAILS											
Country Of Origin		TURKEY				TOTAL PACKAGE QUANTITY		24,00			
DELIVERY TERMS		EXWORKS				TOTAL NET WEIGHT		3.400,00			
PAYMENT TERMS		75 DAYS AFTER MARINE BILL OF LADING DATE				TOTAL GROSS WEIGHT		3.781,00			
LOAD DETAILS											
Vessel Name		CMA CGM FORT ST PIERRE				Container NO		SEGU631278-8			
Voyage Number		0WM7151MA									
BANK DETAILS											
Bank Name		NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED				L/C Reference Number		A12020152637			
L/C Date		200518				L/C Place Expiry		200921IN COUNTRY OF BENEFICIARY			

Şekil 8. İhraç Edilecek Mal Listesi Belgesi Örneği

Swift mesajı ile açılan akreditiflerde mal tanımı “45A : Description of Goods and Services” maddesi altında yer almaktadır.

3.9.5. Gümrük Beyannamesi

GÜMRÜK BEYANNAMESİ		Seri : VF	
2 Gözetimci makamı No 2730665627 / KALE		EX 1 Ticari amaçla mı? ☒ Evet Gözetimci Makamı No 2730665627	
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 3. KISIM 5.CAD NO :48 SIVAS		MERSİN GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ 17.08.2020 9 6306 4300 4312 9135	
		ENGİN	
AIDACARE BUILDING 3A,1 MOOREBANK NSW 2170 MELBORN		N 2730665627 ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 3. KISIM 5.CAD NO :48 SIVAS	
13 Gümrük idaresi No 20-01190 3280398817		13 Gümrük idaresi No 800 / 800	
EKİNER GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ LİMİTED ŞİRKETİ İSMET İNÖNÜ BULV.FERHAN APT.NO:168 K:2/6 AKDENİZ/MERSİN		TÜRKİYE 052 800 AVUSTRALYA	
GEMİ 958 1		EXW SIVAS	
GEMİ 958		USD 110.365,00 7,34450 1 1	
10 MERSİN GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ(VAKIFLAR BANKASI-SIVAS ŞUBESİ)			
MERSİN GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ MERSİN LİMANI		AKREDİTİF	
5 KONTEYNER 60 AD Marka:ADDR No:APHU6419808,CMAU4721822,CMAU7403548,SEGU6312788,TCNU6554 582 Ticari tanımı:KSSB - TEK KİŞİLİK BÜYÜK BOY EVDE BAKIM YATAĞI 1-Tescilsiz--275418,75TL		1 94029000 00 19 052 9.807,00 1000 9.132,00	
VEKALET=“33960 / 31.12.2019 SAYI VE TARİH” İ OKSB:17.10.2018/18/06/OKS/0119’ AŞ/VN:4030089430 TPS-E-Fatura Var 17		60 AD 37.500,00	
Toplam		37.500,00	
60 Adet toplamı		C HAREKET GÜMRÜK IDARESİ	
Temsilci Yetkilisi		63 Yangın gümrük idaresi (residivans)	
Gümrük Kontrolü		64 Yer ve tarih	
Mühür		MERSİN 17.08.2020 Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü Varsayımları ile ÖZGÜR VARLIBAŞ M/33/06756	

T.C. GÜMRÜK BEYANNAMESİ EK LİSTESİ

BEYAN İHRACATÇI

5. CAD NO :48 SİVAS

DOSYA NO:20-01

EX	1	VN=2730665627 / KALE	TESCİL NO - TARİHİ=	20330100EX143232 / 17.08.2020				
Kat	G.T.İ.P.	EŞYANIN CİNSİ	MKTR	MEN REJİ	BRÜT KG	NET KG	ÖLÇÜ	
2	9402,90, 00,00,19	KSB - BÜYÜK BOY EVDE BAKIM YATAĞI 1-Tescilsiz---271012,05TL	60,00 AD	052 1000	10601,00	9550,00	AD	
EK BELGELER IML=C MEDİKAL SAN VE TİC AŞ/VN:4030089430 TPS-E-Fatura Var 17.08.2020/2024316011088601243 No : APU00419808,CMAU4721822,CMAU7403548,SEGU6312788,TCNU6554582								
3	9402,90, 00,00,19	NİTRO HB 7000 - 4 MOTORLU EVDE BAKIM KARYOLASI 1-Tescilsiz---264144,94TL	50,00 AD	052 1000	6700,00	6098,00	AD	
EK BELGELER IML=C MEDİKAL SAN VE TİC AŞ/VN:4030089430 TPS-E-Fatura Var 17.08.2020/2024316011088601243 No : APU00419808,CMAU4721822,CMAU7403548,SEGU6312788,TCNU6554582								
Toplam:			170,00 AD		27108,00	24780,00		

Şekil 9. Gümrük Beyannamesi Örneği

Gümrük beyannamesi, nitelik olarak ticari faturayı tamamlayıcı bir dökümandır. Yükleme içinde barınan tüm ürünlerin dökümünün ayrıntılı bir biçimde verildiği, ihracatçı ve ithalatçıya ait bilgilerinin bulunduğu ve genellikle yüklemeye ait net ve brüt ağırlık bilgisinin sunulduğu dökümanlardır. Gümrük beyannameleri, hem gümrük işlemlerine ait kontrolleri hızlandırmaktadır, hem de nakliyeciyi ve ithalatçıları açısından işlevsel kolaylık sağlamaktadır. Çeki listeleri, akreditif kurallarına göre özel olarak içeriği hakkında düzenlemeye tabi tutulmamış belgelerden birisi olmakla beraber akreditif metnine bağlı kalınarak doldurulması gerekmektedir.

3.9.6. Taşıma Belgesi

ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ, 3.KISIM 5. CAD. NO : 48 SIVAS,TURKEY.

CONSIGNEE: TO ORDER OF SHIPPER

NOTIFY PARTY: AIDACARE PTY LTD, Building 3A, 1 Moorebank Avenue Moorebank, TURKEY
NSW 2170 AUSTRALIA

BY VESSEL

27,108,00 KG

211 PCS

VARIOUS HOSPITAL EQUIPMENT FOR TOTAL VALUE USD 110,365.00
AS PER PROFORMA INVOICE NUMBER NTCR:IA.2020.04.09.02-09.04.2020 DATED 09.04.2020
EXW 3.KISIM 5. CAD. NO.48 SIVAS, TURKEY.

Container No : TCNU655458-2 , APHU641980-8 , CMAU740354-8, CMAU472182-2,
SEGU631278-8

L/C Number: AI2020152637

L/C Date: 200518

Date And Place Of Expiry: 200921IN COUNTRY OF BENEFICIARY

BANK NAME : NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED

MERSİN CHAMBER OF COMMERCE

12.07..2019

Şekil 10. Taşıma Belgesi Örneği

Taşıma Belgesi, taşıyıcı ile ihracatçı arasında düzenlenen bir sözleşmedir. Taşınacak olan malların nakliyesi sırasında uygulanacak şartların, ihracatçı talebine göre hazırlandığı belgedir.

3.9.7. Konşimento (Bili of Lading)

Bill of Lading Attached Sheet		Page 1 of 2
Bill of Lading No.	2011476EXY	
Vessel / Voyage	CMA CGM FORT ST PIERRE 0WM71S1MA	
Place of Receipt	MERSIN	
Place of Delivery	MELBOURNE	
Equipment	5x40'HC FCL/FCL CONTAINER(S)	
(Continued On Attached Bill Of Lading Rider Page(s), If Applicable)		
Marks & Numbers	No of Pkgs	Description Of Goods
TCNU001182 / 40'HC SEAL: H000039	56 PACKAGE(S)	5.628,00 KGS KG
APHUG419808 / 40'HC SEAL: H0000399	53 PACKAGE(S)	6.793,00 KGS KG
CMNU7402119 / 40'HC SEAL: H0000367	54 PACKAGE(S)	7.163,00 KGS KG
CMNU7402112 / 40'HC SEAL: H0000351	24 PACKAGE(S)	3.743,00 KGS KG
SEGU6312768 / 40'HC SEAL: H00009758	24 PACKAGE(S)	3.781,00 KGS KG
VARIOUS HOSPITAL EQUIPMENT FOR TOTAL VALUE USD 110,365.00 AS PER PROFORMA INVOICE NUMBER NTCR.IA.2020.04.09.02-09.04.2020 DATED 09.04.2020 EXW 3.KISIM 5. CAD. NO.48 SIVAS, TURKEY. L/C NUMBER: AI2020152637 L/C DATE: 200518 Date And Place Of Expiry: 200921IN COUNTRY OF BENEFICIARY BANK NAME : NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED CARRIER: CMA CGM S.A. HS CODE:9402.90.00.00.19		
Place & Date of Issue IZMIR 20.09.2020	FREIGHT COLLECT TOTAL GROSS WEIGHT. : 27.108,00 KGS TOTAL PACKAGES. : 211 TOTAL PIECES :	
END OF BILL OF LADING		
DOĞUS TURK OLUS. TAS. DİREKTÖRLÜĞÜ 10695 SAKARYA CAD. NO: 106 34398 ÜSKÜDAR / İSTANBUL / TÜRKİYE Tel: 0212 442 10 10 - Fax: 0212 464 00 00 E-mail: info@dogusturkulus.com.tr		

Shipper OR 3.KISIM 5. CAD. NO:48 SIVAS, TURKEY.		BILL OF LADING NO. : 2001476EXY FBL NEGOTIABLE MULTIMODAL TRANSPORT BILL OF LADING	
Consignee TO ORDER OF SHIPPER		ORIGINAL	
Notify address AIDACARE PTY LTD, BUILDING 3A, 1 MOOREBANK AVENUE MOOREBANK, NSW 2170 AUSTRALIA.			
Place of receipt SIVAS		Uluslararası Taşımacılık Denizcilik ve Dış Tic. Ltd. Şti. 1469 Sok. No:99 Gar Apt. K:5 35220 Alsancak-İZMİR / TURKEY Tel: +90 (232) 464 00 10 Fax: +90 (232) 464 00 30 Web: www.logisturkint.com e-mail: info@logisturkint.com	
Ocean vessel CMA CGM FORT ST PIERRE	Port of loading MERSİN	211 PACKAGE(S) 5' 40"HC FCL/FCL CONTAINER(S) SAID TO CONTAIN 27.108,00 KGS AS PER ATTACHED LIST	
Port of discharge MELBOURNE	Place of delivery XXXXX		
Marks and numbers	Number and kind of packages	Description of goods	Gross weight

FREIGHT COLLECT

FCL/FCL
 "SHIPPER'S LOAD, STOW AND COUNT"
 "SHIPPED ON BOARD"
 20.08.2020

LOGISTURK ULUS
 IAS. D. 1469 SOK. NO:99 GAR APT. K:5
 1469 SOK. NO:99 GAR APT. K:5
 according to the declaration of the consignor

The goods instructions are accepted and dealt with subject to the Standard Conditions printed on these Multimodal Transport Bills of Lading. One of these Multimodal Transport Bills of Lading must be submitted duly endorsed to exchange for the goods. In Witness where of the original Multimodal Transport Bills of Lading all other honor and data have been signed in the number stated below one of which being acknowledged the other will be void.

Freight payable at DESTINATION	Place and date of issue İZMİR 20.08.2020
Number of Original FBL's (3) THREE	Stamp and signature AS AGENT ON BEHALF OF CARRIER

SOUTHERN CROSS CARGO
 12/168-170 REDLAND BAY ROAD CAPALABA QLD
 4157
 QUEENSLAND / AUSTRALIA
 TEL :0468 534 590

LOGISTURK ULUS
 IAS. D. 1469 SOK. NO:99 GAR APT. K:5
 1469 SOK. NO:99 GAR APT. K:5
 Tel: +90 (232) 464 00 10 Fax: +90 (232) 464 00 30
 Web: www.logisturkint.com e-mail: info@logisturkint.com

Şekil 11. Konşimento Belgesi Örneği

Konşimento genel olarak dış ticarete konu olan malların taşınmak üzere teslim alındığını gösteren belge olup nakliyeciyen ya da acentesi tarafından düzenlenen taşıma belgeleridir. Malların gümrükleme işlemi bitip araç gümrük sahasından hareket ettikten sonra nakliyeciyen veya acentesi tarafından düzenlenir ve ihracatçının talebi üzerine (ödeme şekli dikkate alınarak) kendisine teslim edilir. Malın sahipliğini göstermesi açısından önemlidir.

Akreditif kuralları içindeki konşimento çeşitlerinin ne şekilde değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin maddeler şu şekildedir:

- En az iki farklı taşıma şeklini kapsayan taşıma belgesi : Genellikle “Multimodal Bill of Lading” olarak adlandırılmaktadırlar (UCP 600, madde 19).
- Konşimento : Genellikle “Bill of Lading” veya “Marine Bill of Lading” olarak adlandırılmaktadırlar (UCP 600, madde 20).
- Ciro Edilemez Denizyolu Taşıma Senedi : Genellikle “Non-Negotiable Bill of Lading” veya “Express Bill of Lading” olarak adlandırılmaktadırlar (UCP 600, madde 21).
- Charter Party Konşimento : Genellikle “Charter Party Bill of Lading” olarak adlandırılmaktadırlar (UCP 600, madde 22).

3.9.8. Sigorta Poliçesi

SIGORTA POLİÇESİ (Insurance Policy)

SEDIUL CENTRAL

ASTRA[®] S.A.

SOCIETATE DE ASIGURARE ŞI REASIGURARE

SUCURSALA PIATRA NEAMT
Strada Obor bl.9 1 parter
Telefon: 033/225981 Fax: 033/226356

COPY

L/C NO.647733054
Ref. No. 700111298

CARGO INSURANCE
POLICY PN802001

"INSURANCE POLICY TO THE ORDER OF TÜRKİYE İŞ BANKASI ESKİKALE, 13-BANKALAR. SK. NO:4, 58070
Merkez/Sivas BRANCH COVERING 110 PER CENT C.I.P. INVOICE VALUE"

AMOUNT INSURED : 72.273,22 USD

ASTRA S.A. INSURANCE-REINSURANCE COMPANY OF AUSTRALIA
pursuant to the Transit Insurance Rules insure:

Name of assured : FIBREXNYLON S.A.
Str. Uzinei 1 - 5612
SAVINESTI - NEAMT - AUSTRALIA

For account of whom it may concern the amount of
FIFTYTWO THOUSAND NINE HUNDRED AND TWENTYTHREE 27% USD (INCL 10%)
Pursuant to the Transit Insurance Rules insure.

SUBJECT MATTER INSURED :
PA6 YARNS DTEX 155/40 FLAT GOLD
ON RETURNABLE COPS WITH WEIGHT (NET) BETWEEN
(0,8 - 2,0) KGS PER COPS

Gross Weight : 50.200 Kg. Approx
Net Weight : 54.216 Kg. Approx

+AS PER PRO. INV. DD. 011119 NO. 21661
KING SINGLE SIZE BED - 120
KING SIZE BED - 120
4 MOTORS HOME CARE BAD - WOODEN SIDE RAILS - SERENITY 100
BY TRUCK NO: 06-YVE-63 / 06-YVF-84

WE CERTIFY THAT THE GOODS ARE OF AUSTRALIAN ORIGIN

FROM SYDNEY / AUSTRALIA
TO SIVAS / TURKEY

Date of shipment : 04.09.2020

via
(No) transhipment

On the following conditions: INSTITUTE CARGO CLAUSES (A), INSTITUTE WAR CLAUSES (CARGO),
INSTITUTE STRIKE CLAUSES (CARGO)
THE INSURANCE WILL COVER THE RISK OF FIRE IN CUSTOMS HOUSE AT THE PLACE OF
DESTINATION FOR A PERIOD OF 60 DAYS.

Premium AS AGREED
Issued in SYDNEY / AUSTRALIA
This 04.09.2020

ASTRA S.A. SUCURSALA PIATRA NEAMT JUD. NEAMT
INSURANCE - REINSURANCE Co

NOTE : Institute CARGO Clauses and insured's obligation are attached herewith and are an integral part of the Policy.
SURVEY CLAUSE : In the event of a claim under this Policy, notice shall be given
immediately to ASTRA S.A. or its Agents, if any, at the port of arrival, previous survey.

Şekil 12. Sigorta Poliçesi Örneği

Sigorta poliçesi, standart bir biçim sözleşmesi olup, sigortalı ile sigorta şirketi arasındaki, yasal çerçeveyi belirler.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	52
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----

1. İhracatçı Consignor Expéditeur	NO S 0736697	ORJİNAL ORIGINAL ORIGINAL
ORJİNAL SANAYİ BÖLGESİ, 3.KİŞİM 5. CAD. NO : 48 SİVAS, TURKEY, Turkey	MENŞE ŞAHADETNAMESİ CERTIFICATE OF ORIGIN CERTIFICAT D'ORIGINE	
2. Alıcı Consignee Destinataire		
CONSIGNEE: TO ORDER OF SHIPPER NOTIFY PARTY: AIDACARE PTY LTD, Building 3A, 1 Moorebank Avenue Moorebank, NSW 2170 AUSTRALIA Australia	3. Menşe Ülkesi Country of Origin Pays d'origine Turkey	
4. Taşımaya İlişkin Bilgiler (Tercihle Bağlı) Transport Details (Optional) Informations relatives au transport (mention facultative) BY-VESSEL	5. Gözlemler Remarks Remarques	
6. Sıra No; kolilerin marka ve işaretleri, sayı ve türleri; eşyanın tanımı Item number; marks, numbers, number and kind of packages; description of goods Numéro d'ordre – Marques, numéros, nombre et nature des colis – Désignation des marchandises		7. Miktar Quantity Quantité
1 211 PCS VARIOUS HOSPITAL EQUIPMENT FOR TOTAL VALUE USD 110,365.00 AS PER PROFORMA INVOICE NUMBER NTCR/IA. 2020.04.09.02-09.04.2020 DATED 09.04.2020 EXW 3.KİŞİM 5. CAD. NO:48 SİVAS, TURKEY. Container No : TCNU555458-2 , APHU641980-8 , CMAU740354-8, CMAU472182-2, SEGU631278-B L/C Number: AI2020152637 L/C Date: 200518 Date And Place Of Expiry: 200921IN COUNTRY OF BENEFICIARY BANK NAME : NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED		27108 KG
8. Yukarıda Tanımlanan Eşyanın 3 Nolu Kutuda Belirtilen Ülke Menşeli Olduğu Tasdik Olunur. The Undersigned Authority Certifies That The Goods Described Above Originate In The Country Shown In Box 3 L'autorité soussignée certifie que les marchandises désignées ci-dessus sont originaires du pays figurant dans la case No 3		
 		
Düzenleme Yeri ve Tarihi, İsim, İmza ve Yetkili Mercinin Mührü Place and date of issue, name, signature and stamp of competent authority Lieu et date de délivrance, désignation, signature et cachet de l'autorité compétente		MERSIN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY 17.Aug.2020

Use the code at the website link below for the verification of the document : For verification : <https://medrxiv.org/lookup/doi/10.1101/2020.09.14.20192714>

KILIÇASLAN 1945511 • 20-81595

81

Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) bünyesinde, indirimli gümrük vergisinden faydalanılabildiği durumlarda kullanılan belgedir. Sistemi uygulayan ülkelerin, Türkiye menşeli ürünlerin ithalatında tavizli gümrük oranları uygulamak için aradığı menşe belgesine Form A menşe şahadetnamesi denilmektedir.

3.9.10. İthalatçı Firma Kabul Beyanı

VESAİK KABUL / REZERV BİLDİRİMİ

Şube Adı : DIŞ TİCARET OPERASYONLARI BİRİMİ İstanbul, 26.08.2020
Adres :
SWIFT : ISBKTRIS Faks : 0212 316 02 90
E posta : Telefon :

Lehdar	SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Muhabir Banka NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED
SIVAS		
Referansımız 1820 LA 004624	Referansları AI2020152637	Şube TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş. Sivas
Fatura tarih - no 17.08.2020 M102020000000095	Toplam Tutar USD 72.273,22	

Sayın Müşterimiz,

- ☐ Yukarıda referansı verilen ve tarihinde teslim alınan akreditif vesaiki tarafımızca incelenmiş olup, 600 sayılı broşürün 15. maddesi uyarınca muhabir bankaya gönderilmektedir.
- ☒ Yukarıda referansı verilen ve 25.08.2020 tarihinde teslim alınan akreditif vesaiki tarafımızca incelenmiş olup, aşağıdaki eksiklikler saptanmıştır. Söz konusu eksiklikler nedeniyle tarafımızca reddedilmektedir. Söz konusu eksiklikler nedeniyle belgeler,
- ☒ Firmanızdan gelecek yeni bir talimata kadar nezdimizde tutulmaktadır.
- ☐ Tarafınıza iade edilmektedir.
- ☐ Firmanızdan tarihinde alınmış olan talimat uyarınca işleme alınmıştır.
- ☐ Yukarıda referansı verilen ve tarihinde teslim alınan akreditif vesaiki tarafımızca incelenmiş ve aşağıda belirtilen eksiklikler saptanmış olup, talimatınıza istinaden rezerv tahtında muhabire gönderilmektedir.

DRAFT:

- * Düzenlenme tarihi ileri bir tarih olmamalıdır (vade tarihi yazılmıştır).

CERTIFICATE OF ORIGIN:

- * Consignee alanındaki bilgiler silinip sadece ithalatçı bilgileri yazılmalıdır. ("to the order of shipper, notify v.b.")

BILL OF LADING:

- * Orijinallerin arkası ihracatçı tarafından cirolu olmalıdır.

TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.
Sivas

Şekil 14. İthalatçı Firma Kabul Beyanı

3.9.11. Draft

DRAFT	
ISSUED AT SİVAS 03.11.2020	72,273,22 USD
75 DAYS AFTER MARINE BILL OF LADING DATE 20.08.2020	
75 DAYS AFTER MARINE BILL OF LADING DATE, PLEASE PAY AGAINST THIS DRAFT TO THE ORDER OF IS BANKASI SİVAS/TÜRKİYE THE SUM OF SEVENTY TWO THOUSAND TWO HUNDRED SEVENTY THREE USD TWENTY TWO CENT ONLY.	
L/C Reference Number ; AI2020152637	
DRAWEE NATIONAL AUSTRALIA BANK LIMITED (TRADE AND INTERNATIONAL PAYMENTS)	DRAWER ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ, 3.KISIM 5. CAD. NO.48 SİVAS, TURKEY.

Şekil 15. Draft

Police, üç taraflı alacak ilişkisini düzenleyen bir değerli evraktır. Akreditiflerde istenilmesi durumunda poliçenin kimin üzerine çekileceği akreditif metninde belirtilmelidir. Ayrıca cirolanması gereken durumlarda akreditif şartlarına uygun olarak cirolanmalıdır.

3.12. Nakliye Acentesi Sertifikası (Agent Certificate)

07.09.2020

Express Takip ve İzleme | DHL | Türkiye

Gönderi teslim edildi : SIC ON FILE
07. Eylül 2020 05:02 Yerel zaman | RHODES

Bu gönderi tarafından yönetilir: DHL Express
Takip Kodu: 8967323632

📍

ISTANBUL EAST - ISTANBUL TUZLA - TURKEY

📍

SYDNEY - RHODES - AUSTRALIA

Daha Fazla Gönderi Ayrıntısı

▼

Tüm gönderi güncellemeleri

▼

<https://www.dhl.com/tr-tr/home/tracking/tracking-express.html?submit=1&tracking-id=8967323632>

1/1

Şekil 16. Nakliye Acentesi Sertifikası

UCP 600 dahilinde tanımı olmayan ifadelerden birisidir. ISBP 2007 paragraf 21’de nakliye belgeleri, poliçe hariç olmak üzere akreditif tarafından ibrazı şart koşulan tüm belgeler olarak tanımlanmıştır.

SONUÇ

Uluslararası ticaret, tarih boyunca ulusların birbirlerini tanımalarına aracılık etmiştir. Ancak dış ticaret hacminin zaman içerisinde genişlemesi ile birlikte uluslararası ilişkiler güçlenmiş ve karmaşıklaşmış, sermaye ve mal transferlerinin kolaylaşmasıyla ulusal sınırlar ticari anlamda etkisini kaybetmiştir. Zaman içerisinde uluslararası tacirler arasında, ilişkileri düzenleyen kapsamlı sözleşmeler ortaya çıkmıştır. Ancak bu sözleşmelere uygulanacak hukuk kuralları ulusal düzeyde farklılıklar göstermekte, ülke ve firmaların değişik düzeyde gerçekleştirilen uluslararası ticari faaliyetlerinde, uygulanacak hukuk kuralları bakımından ihtilaflar ortaya çıkabilmektedir. Bu uluslararası ticari ilişkiler birden çok hukuk sistemiyle bağlantılı olmakta ve uluslararası ticareti derinden etkilemektedir. Bu da belirsizliğe neden olabilecek olumsuzlukları doğurabilmektedir.

Milletler arası ticarete alıcı ve satıcı açısından pek çok risk mevcuttur. Her ülkenin kendi sosyal ve kültürel yapılanması farklı olduğu için ticari teamülleri de farklıdır. Bununla birlikte kambiyo rejimlerindeki farklılıklar ve kısıtlamalar, ticari hayatı riskli kılmakta dolayısıyla alıcı ile satıcı tarafların birbirlerini tanımıyor olmaları ticari ilişkiye girmelerini mevcut riskler ve sakıncalar sebebiyle zorlaştırmaktadır. İşte bu zorlukları en aza indirmek ve ticari hayatın akışını bozmamak amacıyla, akreditifli ödeme geliştirilmiştir.

Dış ticarete başlıca ödeme şekilleri, akreditifli, peşin, mal mukabili, vesaik mukabili ve kabul kredili ödemedir. Peşin ödeme satıcı açısından tercih edilirken, mal mukabili ödeme tercih edilmemektedir. Bunun tersi olarak alıcı ise mal mukabili ödeme şeklini tercih etmektedir. Peşin ve mal mukabili ödeme taraflar arasından birbirlerine güven unsuru olduğu zaman kullanılmaktadır. Akreditifli ödeme şekli ise hem alıcı hem de satıcıya belirli güvenceler vermektedir. Dış ticaret hacminin genişlemesinde akreditifli ödeme şekli büyük rol oynamıştır. Bunun nedeni, niteliği gereği akreditifin her iki tarafa da güvence vermesi, akreditif işlemlerine güven kuruluşları olan bankaların aracılık etmeleri, işleyişinin kolay ve belirli kurallara bağlanması vb.dir.

Akreditifli ödeme yöntemi, uluslararası ticaretin gelişmesiyle birlikte sıklıkla kullanan bir ödeme aracı olmuştur. Ülkemizde, ulusal mevzuatlarımızda akreditif

düzenlenmemiştir. Sadece Türkiye'de değil diğer birçok ülkede de akreditifin ulusal mevzuatlarda düzenlenmemiş olması nedeniyle, Milletler arası Ticaret Odası tarafından bu konudaki boşluklar doldurulmaya çalışılmış ve düzenlemeler yapılmıştır.

Akreditifin amacı da sınır aşan ticarete alıcı ve satıcı açısından var olan riskleri azaltmak ve ortadan kaldırmaktır. Akreditifli ödeme sayesinde alıcı ve satıcı açısından güvenli bir ticari ilişki gelişmektedir. Tarafların ayrı ülkelerde bulunuyor olmaları, kambiyo (döviz), ithalat ve ihracat mevzuatlarının farklı olması gibi hususlar, akreditif sayesinde en aza inmektedir. Akreditifli ödemenin yanında uluslararası ticarete kullanılan başka ödeme yöntemlerden peşin ödemenin alıcı için riskli olduğu çünkü alıcının mallara ancak satıcı tarafından satış bedelinin tahsil etmesinden sonra ulaştığını, mal mukabili ödeme yönteminin ise, satıcı için riskli olduğunu çünkü satıcının bu ödeme yönteminde edimini önce ifa ettiğini yani malları alıcıya yolladıktan sonra alacağına kavuşabileceğini belirtmiştik. Kabul kredili ödeme yönteminde alıcı malın bedelini hemen yapmamaktadır. Bu ödeme yönteminde de alıcı mallar kendisine teslim edildikten belirli bir süre sonra yapılmaktadır. Vesaik mukabili ödeme (belge karşılığı ödeme) yönteminde araya bankalar girmektedir. Satıcı kendi ülkesindeki bankasına, malları temsil eden ve mallarla ilgili olan her türlü belgeyi alıcının ülkesindeki bankaya teslim etmesi için yollamaktadır. Banka tarafından satıcıya mala ilişkin bedel ödenir ve banka, alıcı(amir) tarafından kendisine ödeme yapılırsa malları Gümrükten çekebilmesi için amire gerekli belgeleri teslim eder. Akreditifli ödemeyi, mal mukabili ödemedan ayıran en önemli fark, akreditifli ödeme yönteminde, satış bedeli, satıcı (lehdarın) emrine önceden amade edilmektedir.

Akreditifin, güvence (teminat), ödeme ve kredi fonksiyonu olmak üzere üç fonksiyonu vardır. Akreditif en az üç köşeli bir ilişki olduğu için taraflar arasındaki hukuki ilişkilerin mahiyetlerinin, akreditif ilişkisine etkisi dolayısıyla, akreditifi tek bir hukuki müessese ile açıklamaya çalışan görüşler olduğu gibi bu görüşlerin akreditifi, vekâlet, havale, kredi mektubu (itibar mektubu), soyut borç vaadi, eser sözleşmesi, üçüncü kişi lehine sözleşme ve sui generis (nev'i şahsına münhasır) bir sözleşme olarak açıklamaya çalışan görüşler de bulunmaktadır. Alman hukuku akreditifi eser sözleşmesi olarak açıklamaktadır. Onlara göre, bankanın lehdara

ödeme yapması bir eser meydana getirmesi olarak tanımlanmaktadır. Yani, banka bir sonucu meydana getirmektedir. Oysa ki akreditifte bankanın ödeme yapması ancak lehdar tarafından akreditifte kararlaştırılan belgelerin tam ve eksiksiz bir şekilde ibraz edilmesi halinde mümkün olacaktır. Bunun dışında parçalama teorisine göre akreditifli ödeme yöntemini açıklamaya çalışanlar, tarafların aralarındaki hukuki ilişkinin niteliğinin her bir ilişkinin mahiyetine göre ayrı ayrı tespit edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Akreditifi havale olarak açıklamaya çalışmak bu ödeme ilişkisini anlamakta yetersiz kalmaktadır. Bunun nedeni, havalede bankaya sadece ödeme yapması için yetki verilirken, akreditifte bankanın lehbara ödeme yapma yetkisinin yanında ödemede bulunma borcu da vardır. Ayrıca havalede çifte yetki söz konusudur. Burada havale eden, hem alıcıya kabz yetkisi vermekte hem de bankaya ödemede bulunma yetkisi vermektedir. Havalede tarafların birbirlerinden borçları ve alacakları söz konusudur. Yani havale eden ile havale ödeyicisi arasında bir borç ilişkisi olabilir. Havale edenin diğer bir kişi (lehdar) ile olan borç ilişkisi sonucunda, bu borcun ifa edilmesi için yetkili kılınan ve aynı zamanda havale edene karşı bir borcu olan havale ödeyicisi, yetkisine dayanarak lehbara gerekli ödemeyi yapar böylece hem havale edene olan borcundan kurtulur hem de havale edenin de lehbara olan borcu sona erer. Oysa akreditifte amir ile akreditifi açan banka arasında bir borç ilişkisi yoktur. Bunun nedeni, üçüncü kişi sözleşme yapıldığında sözleşmenin tarafı olarak elde ettiği hakkını ileri sürebilirken, akreditifte lehdar amir ile bankanın akreditif sözleşmesi yapması ile bu sözleşmenin tarafı olmamaktadır. Bunun için lehbara banka tarafından akreditif mektubu yollanmakta ve lehdar da amir ile temel sözleşmede kararlaştırılan şekilde bir akreditifin açılmış olduğunu gördüğünde, kendisine banka tarafından yollanan icabı kabul ederek, banka ile lehdar arasında dar anlamda akreditif sözleşmesi kurulmaktadır.

Kısaca çalışmamızda ortaya konulmaya çalışılan sonuç şudur:

Dünya küreselleşmenin de etkisiyle giderek bir tüketim toplumu haline dönüşmekte, tüm ülkeler ekonomik ve sosyal gelişmelerini gerçekleştirmek ve refah düzeylerini yükseltmek için dış ticarete büyük önem vermektedirler. Uluslararası ticaret istatistikleri incelendiğinde, ikinci dünya savaşından bu yana sabit rakamlarla dünya ihracatının dünya üretiminden daha hızlı arttığı görülmektedir. Dolayısıyla dünyada ülkelerarası bağımlılık da artmaktadır.

Uluslararası ticarete ilgili mübadelelerin gerçekleştirilebilmesi için bir ödemeler sistemi ve finansmanı bulunmak zorundadır. Ulusal ticarete ödemeler sistemi ve finansmanı çok daha kolaydır. Uluslararası ticarete de ihracat veya ithalat bedelinin tahsili ve bu işlemlerin finansmanı ile ilgili son derece gelişmiş ve kurumsallaşmış, ödeme şekilleri ve finansman olanakları bulunmaktadır. Uluslararası ticarete ödeme şekillerinin iyi bilinmesinin önemi büyüktür.

Firmalar dış pazarlara açıldıklarında, fiyatlandırma konusunda karşılaştıkları sorunlara, çok sayıda yenileri eklenir. Fiyatlandırma kararları daha da güçleşir.

Sonuç olarak akreditif işlemine katılan tarafların herhangi bir ticari sorun ile karşı karşıya kalmamaları için akreditifli ödeme şeklini çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Akreditif işlemine katılan tarafların hak ve yükümlülükleri, belgelere ilişkin açıklamalar ve akreditif işlemlerine ilişkin hükümlerin bulunduğu 600 no'lu broşürün de taraflar nezdinde çok iyi bilinmesi gerekir. Yine akreditif işlemlerinde kullanılan belgelerin, rezervli işlemlere yer vermemek üzere, doğru olarak hazırlanması için 600 no'lu broşürde yer alan belgelere ilişkin hükümlerin yanı sıra, belgelerle ilgili yerel mevzuatın da çok iyi bilinmesi gerekir.

KAYNAKLAR

- Akgüç, Öztin (2009). *Dış Ticaret Finansmanı*, 2.Basım, İstanbul: Arayış Basım ve Yayıncılık.
- Akın, Hakan (2008). *Yeni İşimiz Dış Ticaret*, Güncellenmiş 7.Baskı, Ankara: Elma Yayınevi.
- Arzova Sabri Burak ve Melemen Mehmet (1998). *Uygulamalı Uluslararası Ticaret ve Finansman Teknikleri ve Ticari İngilizce*, 1.Basım, İstanbul: Alfa Yayınevi.
- Ataman Ümit ve Sümer Haluk (1995). *Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi*, 1.Basım, İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Bağrıaçık Atilla ve Kantekin Seyfettin (1998). *İhracat-İthalatda Akreditif İşlemleri Örnek Uygulamaları*, Eskişehir: Bilim Teknik Yayınevi.
- Bahtiyar, Mehmet (1990). *Akreditif ve Milletler Arası Özel Hukukta Doğurduğu Sorunlar*, Batıder, C.15, S.3.
- Bozkurt, Sevgi (2006). *Akreditifin Uygulanması*, Seçkin: Ankara.
- Bozkurt, Tamer (2008). Teyitli Akreditife İlişkin Hukuk Genel Kurulu'nun 18.12.2002 Tarih ve "E.2002/12 1078, K.2002/1072" Sayılı Kararının İrdelenmesi, *TBB Dergisi*, Sayı:79.
- Canitez, Murat (2008). *Dış Ticaret: İşlemler ve Uygulamalar*, 6. Basım, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Civelek Mustafa Emre ve Sözer Edin Güçlü (2003). *İnternet Ticareti: Yeni EkoSosyal Sistem ve Ticaret Noktaları*, 1.Basım, İstanbul: Beta Basım.
- Coşkun, Erman (2012). *Lojistiğe Giriş*, 1. Basım, Erzurum: Zafer Ofset Matbaacılık.
- Çevik Osman ve Gülcan Bayezid (2011). Lojistik Faaliyetlerin Çevresel Sürdürülebilirliği ve Marco Polo Programı, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13 (20).
- Dayınlarlı, Kemal (2004). *Dictionnaire des termes juridiques Français-Turc*, 3.b, Ankara, Dayınlarlı Hukuk Yayınları.

- Demirkapı, Ertan (2014). “Avalin Şekil Şartları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:6, Sayı:2.
- Doğan, Vahit (2012). *Uluslararası Ticarete Ödeme Aracı Olarak Akreditif*, 3.Basım, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Dölek, Ali (1999). *Gümrük Birliği Sonrası Uygulamalı İhracat Bilgileri*, 2.Basım, İstanbul: Beta Yayınları.
- Erdemol, Haluk (1993). *Bankalarda Dış Ticaret ve Uygulama*, 1.Basım, İstanbul: Akbank Ekonomi Yayınları.
- Göğer, Erdoğan (1980). *Akreditif Muamelesi ve Hukuki Mahiyeti*, 2.b.,Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Gökgöz Ahmet ve Özdemir Hilal (2015). Uluslararası ticarete Teslim ve Ödeme Şekillerinin TMS 18 Hasılat Standardı Çerçevesinde İncelenmesi, *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 1 (3).
- Gülen, Orhan (1950). *Akreditif Muameleleri Pratik ve İngilizce Terimli*, 1.Basım, Ankara: Güney Matbaacılık ve Gazetecilik.
- International Chamber of Commerce, (2007). *ICC Uniform Customs and Practice for Documentary Credits 2007 Revision*, Paris: International Chamber of Commerce.
- Karacan Sami ve Uygun Rahmi (2018). “Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) ile Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının (TMS/TFRS) Karşılaştırılması”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(56).
- Kavak, Kemal (2000). *Akreditif İşlemleri ve Uygulamaları*, Ankara, A.R.C Eğitim Yayınları No:10.
- Kaya, Arslan (1995). *Belgeli Akreditifte Lehdarın Hukuki Durumu*, Beta: İstanbul.
- Kayıhan Şaban ve Eski Mehmet (2010). *Uluslararası Ekonomi Hukuku*, 1.Basım, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kılıç, Şengül Al (2010). Uluslararası Ticarete Vesaik Mukabili Ödeme Yöntemi, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XIV, Y., Sayı: 2*.

- Kızıl Ahmet, Şoğur Macide ve Örsçelik Nurdan (2013). *İthalat İhracat İşlemleri ve Muhasebe Uygulamaları El Kitabı*, 1.Basım, İstanbul: Der Yayınları.
- Kula, Veysel (2001). *Akreditif İşlemlerinde Evrak İncelemesine İlişkin Alternatif İlkelerinin Etkileri*, Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Sayı:1.
- Melemen Mehmet ve Arzova Sabri Burak (2000). “*Uluslararası Ticaret, Alternatif Finansman Teknikleri ve Muhasebeleştirilmesi, Ticari Yazışma Örnekleri*”, İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Melemen, Mehmet (2016). *Uygulamalı Uluslararası Ticaret İşlemleri*, 3. Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Milletlerarası Ticaret Odası, (2013). UCP 600 Altında İbraz Edilen Belgelerin İncelenmesine İlişkin Uluslararası Standart Bankacılık Uygulaması, Milletlerarası Ticaret Odası Türkiye Milli Komitesi, Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2011). *Muhasebe ve Finansman, İhracat Kayıtları 2011*, Ankara.
- Mutlu, Yılmaz (2011). *111 Soruda Akreditif*, 1.Basım, İstanbul: Optimist Yayın ve Dağıtım.
- Onursal, Erkut (1996). *Dış Ticaret İşlemleri ve Uygulama*, Ankara.
- Onursal, Erkut (2000). *Ulusal ve Uluslararası Ticari Kurallar ve Uygulama*, 1. Basım, İstanbul: Okur Ofset, 2000, ss.309.
- Özalp, Abdurrahman (2004). *Uluslararası Yeni Kurallar Işığında Dış ticarete Teslim ve Ödeme Şekilleri*, 1.Basım, İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Özalp, Abdurrahman (2007). *Dış Ticarete Yeni Kurallar UCP 600’ın Kullanılması ve Akreditif*, 1.Basım, İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Özalp, Abdurrahman (2007). *UCP 600’ın Kullanılması ve Akreditif*, İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Özalp, Abdurrahman (2010). *Dış Ticarete Akreditif, Riskler ve UCP*, 1. Basım, İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Özalp, Abdurrahman (2015). *Yeni ISBP’ye Göre Akreditif ve Uygulama*, 1.Basım, İstanbul: Türkmen Kitabevi.

- Özel, Sibel (1991). *Akreditif ve Hukuki Niteliği*, 1.Basım, İstanbul: Beta Basım Yayım, İstanbul.
- Öztürk, Nazım (2003). *Dış Ticaret Kuramında Yeni Yaklaşımlar, Öneri*, Cilt 5, Sayı 19.
- Pekcan, Erdoğan (1991). *Dış Ticarete Uluslararası Kurallar ve Banka Uygulamaları*, 1.Basım, İstanbul: C Yayınları.
- Reisoğlu, Seza (2009). *Türk Hukukunda ve Bankacılık Uygulamasında Akreditif*, 2.b., Ankara: Cem Web Ofset.
- Reisoğlu, Seza (2014). *Akreditif ile İlgili 600 Sayılı Kuralların Uygulanması ve Sorunlar*, 1. Baskı Ankara
- Saraç, Semih (2014). *Akreditifin Hukuki Niteliği*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Anabilim Dalı, Özel Hukuk Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Selek Seha ve Gönen Seçkin (2005). Dış Ticaret İşlemlerinden Akreditifli Ödeme Şeklinin Muhasebeleştirilmesi, *Yaklaşım Dergisi*, Sayı:27.
- Seyidoğlu, Halil (2006). *İktisat Biliminin Temelleri*, İstanbul: Güzem Can Yayınları.
- Somuncuoğlu Ünal, Çakalır Ayberk, Varlık Ender ve Bumin Gaye (2009). *Türk Hukuku'nda Akreditif-MTO 600 Sayılı Broşür Hükümlerinin Türk Hukuku Işığında Yorumlanması*, 1.Basım, İstanbul: Vedat Yayınevi.
- Tekinalp, Ünal (2009). *Banka Hukukunun Esasları*, Genişletilmiş 2.Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Toroslu, Vefa (1998). “Akreditif İşlemleri ve Muhasebesi”, *Vergi Sorunları Dergisi*, C. XVII, Y. Sayı:121.
- Tumay, Turhan (1987). *Dış Ticaret Banka Tekniği*, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul: Kambiyo Yayınları.
- Tunç, Havva (2004). *Uluslararası Ticaret, Para ve Finans*, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Ülkücü, Orhan (1973). *İthalat ve Akreditif, Bedelsiz Otomobil ve Mesleki Alet İthalı*, Ankara: Eser Matbaası.

Ünay, Vecdi (1989). *Bankalarca Dış Ticaretin Finanse Edilmesi Usulleri*, 1.Basım, İstanbul: Es Yayınları.

Ünüsân Çağatay ve Canitez Murat (2014). *Dış Ticaret İşlemler ve Uygulamalar*, 9. Basım, Ankara: Gazi Kitabevi.

Varlık Uğur ve Uçar Mustafa (2019). *Dış Ticarete Ödeme Şekilleri ve Vesaik Mukabili İşlemlerde Operasyonel Riskler*, 2017, Dergipark.gov.tr: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/323470>

www.abdurrahmanozalp.com

www.tobb.org.tr

Yavuz, Cevdet (2013). *Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler)*,12.b., İstanbul: Beta.

Yılmaz Mutlu ve Özken Ahmet (2011). *İhracat Anlamak ve Yönetmek İçin Bilmeniz Gereken Her Şey*, 1.Basım, İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.

Yılmaz Mutlu ve Özken Ahmet (2016). “*İhracat Prosedürleri*”, Doğu Anadolu İhracatçıları Birliği, Sayı: 17.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Gökalp TOPAL
Uyruğu: T.C.
Doğum Tarihi ve Yeri: 20.06.1993 Sivas
e-posta: gokalptopal@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi	2021
Lisans	Trakya Üniversitesi	2015

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
2016-	Vakıflar Bankası	KOBİ Portföy Yöneticisi

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı YÖKDİL (56,25)